

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

Letnik XVII.

V Ljubljani, aprila 1900.

4. zvezek.

Peta postna ali tiha nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXIII.

Kdo izmej vas me bo greha prepričal?
Jan. 8, 46.

Kakor nam je ljubo solnce na nebu vedno prijetno in milo, najlepše pa in najmilejše zvečer, kadar zahaja; enako smo se imeli priliko prepričati, da je naš Gospod Jezus Kristus, prekrasno Solnce nebeško, bil ves čas lep, ljubezniv, veličasten, vendar še v najlepšem in najganljivejšem svitu se nam pokaže nazadnje ob večeru svojega življenja, ko nam daje za slovo še svoje zadnje nauke in opomine, ter posebno še v svojem prebitkem trpljenju. In kakor se nam po viharjih in nevihtah solnce še veliko bolj omili, tako se nam je tudi Kristusova miloba in lepota pokazala še v veličastnejši luči v tem, da je moral prestajati toliko nasprotja, toliko krivice in preganjanja: Kristus v trpljenju nam je še-le vzor vse popolnosti. Kakor nam zagotavlja današnji sv. evangelij, pri njem tudi najhujši sovražniki niso mogli dobiti nobene napake; nihče mu ni mogel po pravici očitati najmanjšega greha. Predragi, že to je veliko, če je kdo prost sleherne zlobnosti. Prelepo se nam mora zdeti Jezusovo Srce že zato, ker ga nikdar ni omadeževala tudi najmanjša napaka ali pregreha. Toda imeli smo že dovolj prilike prepričati se, da to premilo Srce, ki je bilo prosto vsake napake, se je odlikovalo tudi v vseh čednostih, se lesketalo v luči največje popolnosti. Seveda bomo vso lepoto presv. Jezusovega Srca, vso nepopisno krasoto tega nebeškega Solnca, še le v nebesih prav spoznali. Kakor gledamo vse druge reči naše svete vere

vsled besedij sv. Pavla, kakor v ogledalu, kakor v zastavici, tako tudi lepoto in veličastvo našega Gospoda Jezusa Kristusa. Vendar z božjo pomočjo že tukaj lahko spoznamo veliko veliko, ako se le hočemo prav potruditi; osobito spoznajo Jezusa Kristusa vsi oni, kateri pridno premišlujejo vse to, kar nam o njem sporočajo sveti evangeliji. Jezus na križu je danes predmet našega premišljevanja. Čuli bomo še zadnje njegove svete besede.

4. Prve tri besede na križu je Jezus spregovoril kmalu potem, ko je bil križan. Potem je začelo solnce otemnjevati, polagoma je nastala popolna tema, ki je trajala do treh popoldne. Jezus je trpel te tri ure neznosne bolečine, a trpel je tiho in mirno. Začelo se je zopet daniti in svetliti, bližala se je tretja ura; Jezus zopet spregovori in sicer z velikim glasom: *Eli, Eli, lamma sabacthani?* — *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?* — Nesrečen se nam zdi že navaden človek, ako je od vseh zapuščen, ako nima ne očeta, ne matere, pa tudi nobenega znanca in prijatelja, nobenega človeka, na katerega bi se mogel zanesti. A vendar tudi najbolj zapuščeni človek na zemlji ima še to tolažbo, da ima še v nebesih svojega dobrega Očeta, kateremu sme zaupno potožiti sleherni gorjé, kateri mu more in hoče pomagati v sleherni nadlogi. A gorjé onim, kateri so tudi od Boga zapuščeni. Nekateri svetniki so imeli tudi to prebritko poskušnjo; zdelo se jim je namreč, da Bog ne mara več zanje, da jih bode od sebe pahnil in zavrgel na vse večne čase. Take skušnjave je moral n. pr. trpeti sv. Frančišek Saleški, ko je bil še v šolah. Tako hudo je bilo temu preblagemu mladeniču, da ni mogel ne jesti, ne spati; vidno je hiral, ves blede in prepade bil, da so se že bali za njegovo življenje. Nenadno pa je bil na priprošnjo presv. Device Marije rešen te grozovite dušne bolečine.

Tudi za Jezusa je bilo pač največje gorje, da je bil tako grozovito zapuščen — zapuščen od vseh! Vse se je takorekoč zapriseglo zoper njega. Zapustila ga je zemlja, ker njegove na križ pribite noge ne dosežejo več tál; solnce ga je zapustilo z milo svitlobo, da mora trpeti v strašni temi svoje neizrečne bolečine; zrak in sapa mu množita bolečine njegovih ran, ter strujeta in vžigata njegovo presveto kri; gozd je dal strašno drevo njegovega križa; grmovje je podalo bodeče trnje za njegovo krono, črnilo mu je napisalo napis krivične obsodbe; žolc in jesih mu grenita že itak pregrenko trpljenje. In kaj delajo ljudje? Farizeji, pismarji

in veliki duhovniki pa nehvaležno ljudstvo — levi razbojnik tudi — mu prebadajo trpeče Srce z žalečimi psovkami. Oni pa, kateri bi mu radi pomagali, mu ne morejo pomagati: Marija, sv. Janez, pobožne žene; vse, kar morejo storiti zanj, je to, da se jokajo, a s tem pa še bolj pomnožujejo njegove srčne bolečine. Mnogi izmej njegovih ljubljencev pa se niti ne morejo približati križu ali pa si ne upajo. Oni pa, kateri bi lahko pomagal — noče pomagati: da, zgodilo se je tudi to, zapustil ga je tudi nebeški Oče! Oh, predno zapusti našo solzno dolino, poskušati mora tudi to, izmej vseh najhujšo bolečino, da ga zapusti celo njegov preljubi Oče v nebesih. Zato milo potoži: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?* Seveda, v istini ga Bog ni zapustil, Jezus je vedno ostal Bog in človek skupaj; a božja natora je človeško natoro tako prepustila samo sebi, da od nje ne prejema nikakoršne tolažbe, nikakoršnega veselja; nebeški Oče je odtegnil sladkost svoje ljubezni! Da, ker je Jezus odrešil človeštvo peklenskega trpljenja, trpel je na križu enake britkosti, kakor jih pogubljeni trpijo v peklu, ker jih je Bog zavrgel izpred svojega obličja. »Oh, žalostna Golgota! Še nikoli nikjer ni bilo tako zapuščenega kraja in tako žalostne ure! Ubogi Zveličar je bil tako sovražen, da ga vse žali; tako zaničevan, da mu noče nikdo dobro storiti, tako zapuščen, da se celó Bog obrne od njega, in to takrat, ko mu izkazuje največjo ljubezen in umira v njegovo čast!«

Naznanil pa je Jezus to bolečino zato posebej, da bi vsi vedeli, kako grozovite bolečine trpi njegovo božje Srce; da bi se tem bolj bali greha in da bi imeli tem večje zaupanje in večjo tolažbo v dušnih britkosti, zlasti v dušni suhoti.

A glejte, kako trdo je večkrat človeško srce! Še sedaj nimajo usmiljenja z njim! Celó ta pretresljiva molitev je bila nekaterim, ki so tam stali, povod v zaničevanje. Rekli so: »Elija kliče« — Poglejmo, ali pride Elija ga rešit.

5. Potem, ker je Jezus vedel, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: *Žejen sem!* Stala pa je tam posoda polna jesiha. Napolnili pa so gobo z jesihom in na hisop nataknili in ponudili k ustom.

Poprej je bil Jezus v molitvi naznanil največjo dušno bolečino; sedaj pa naznani najhujšo telesno britkost. Velika žeja je taka bolečina, da omagajo vsled nje tudi največji junaki; in sploh pravijo, da smrt vsled žeje se mora prištevati najhujšim mukam. Tudi žejo smemo prištevati onim bolečinam, ki so namenjene po-

gubljenim v peklu; saj sv. pismo posebej omenja kot najhujšo bolečino bogatinovo v peklu ravno neznosno žejo.

Da je bil pa Jezus neizrečno žejen, si pač lahko razlagamo: od zadnje večerje dalje ni ničesar več vžival; vso noč ni imel nikakoršnega počitka, nočno bdenje pa napravlja žejo; zvečer je trpel na Oljski gori krvavi pot; če že navadni pot provzroča žejo, kaj še le tak pot. Zjutraj je moral prehoditi mnogo potov; utrujenje pa užeja, kakor vsakdo vé; bil je neusmiljeno bičan ter zgubil mnogo krvi, to pa ga je zopet ze'lo užejilo; kako je pa še le narastla žeja na križevem potu in potlej na križu v tolikih bolečinah in pekočinah! Res je narasla žeja tako zelo, da se mora prištevati Jezusovim največjim bolečinam. In to nam priča Jezus sam. Koliko raznih bolečin sem vam že opisal, pa vse je tiho in molčé prenašal, o žeji pa se pritoži, rekoč: *Žejen sem!* Razodel nam je zopet to bolečino zato, da vemo, koliko je moral za nas trpeti, kako zelo nas je ljubil. Hotel je pa tudi še na križu nas učiti, utrditi našo vero, saj sv. evangelist to še posebej omeni, da je zato naznanil svoje žejo, da bi se dopolnilo pismo. Kralj David je namreč prorokoval o njem: *Moja moč se je usušila kakor črepinja in moj jezik se neba prijemlje* (Ps. 21, 16.) Cerkvni učeniki še radi pristavljajo tudi ta vzrok, da je hotel s temi besedami naznaniti tudi svojo dušno žejo, svoje koprnenje po zveličanju duš.

A nad vse žalostno je to, da ni nikogar, ki bi Zveličarju izpolnil to milo prošnjo. Ponudijo mu sicer gobo v kisu namočeno; a taka pijača ni, da bi utolažila žejo; in kako malo je mogel zavžiti pri tako nerodni postrežbi; če hoče kdo iz gobe dobiti tekočino, jo mora ožeti, Jezus pa tega ni mogel, ker je imel roke z žebli pribite. Tako nerodno pač še ni nihče postregel umirajočemu bolniku, ki ga je prosil hladilne pijače. Pa še to tako uborno postrežbo je spremljal zaničljiv posmeh. »Pusti«, tako zasmehljivo kličejo onemu, ki mu je podal gobo, »pusti, pogledjmo, ali pride Elija ga rešit.«

Te strašne bolečine pekoče žeje je Jezus sicer trpel za vse grehe, a posebej še zarad brezštevilnih grehov, ki se store z neizmerno pijačo. Iz tega tudi lahko sodimo, kako zelo mora Jezusu všeč biti stanovitna treznost.

6. Ko je bil torej vzal jesiha, je rekel: *Dopolnjeno je!* Sedaj je dovršil nalogo, zarad katere je prišel na svet; vsa prerokovanja in vse predpodebe so se dopolnile; svoj božji nauk je učil po vsej

domači deželi in njega resnico dovolj izkazal s preobilnimi čudeži, vse čednosti tudi dovolj dokazal s svojim božjim vzgledom. Zato sedaj lahko reče z zadovoljstvom: *Dopolnjeno je!* Storil je vse, kar je bilo treba v zadoščenje za greh, kar je zahtevala božja pravica; napolnil je pa tudi studenec milostij, da se lahko zveličajo vsi, kateri se le hočejo. Slehernega izmej nas lahko vpraša: Kaj pa bi bil imel še storiti, da ti nisem storil? Pač po vsej pravici kliče vsemu svetu: *Dopolnjeno je!* Posebno pa velja ta Jezusova beseda v polni meri vsemu trpljenju, katero je prestal od ubornih betlehemskih jaslí pa do sedaj — do strašnih bolečin na križu! O, koliko britkostij in težav je prestalo Jezusovo božje Srce ves čas zemskega življenja, osobito pa zadnjo noč in zadnji dan! A sedaj je vse dopolnjeno, vse hudo, kar so si le mogli izmisliti, vse, vse so mu že prizadejali; nihče si ne more izmisliti kaj novega, še kaj hujšega. Le še smrt ga čaka; pa smrt je v tolikem trpljenju pač le zaželena tolažba, konec bolečin in britkostij, saj smrtne težave je že itak prestalo njegovo božje Srce v vsej grozovitosti poprejšnji večer na Oljski gori! Oh, pač bi božji Zveličar ob koncu takega življenja, na večer takega delavnika, ne mogel najti lepše in primernejše besede, s katero bi venčal vse svoje delovanje in trpljenje, kakor je hvaležna in tolažna beseda: *Dopolnjeno je!*

7. Na to pa je zaklical z velikim glasom: *Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!* Najprej mi je omeniti, da je to čudež in se ne dá naravno razlagati, ko Zveličar zadnji trenutek pred smrtjo še glasno zavpije. Pri navadnih ljudeh se pozgublajo in pojemajo vse moči, kadar se približuje smrt, posebno pa glas tako, da umirajoči ali popolnoma utihnejo ali pa le prav tiho in slabotno morejo spregovoriti še kako besedo. Jezus pa izreče zadnjo besedo z velikim, daleč na okrog se razlegajočim glasom. Bilo je, kakor bi se smrt ne upala lotiti se njega, ki je začetek vsega življenja, dokler je sam glasno ne pokliče. To glasno klicanje je bilo nekaj tako nepričakovanega, tako nenavadnega, da je močno pretreslo navzoče, posebno stotnika. Saj je to moralo vse prepričati, da Jezus umrje, le ker sam hoče; njegov močni glas priča, da bi lahko še živel, ko bi hotel; a vsebina njegovega klicanja nam pove, da hoče umreti; iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in do nas.

S to besedo nas je Jezus še posebej hotel naučiti, kako naj njegovi učenci, pošteni verniki, umirajo: popolnoma zaupno in udano naj izročijo svoje življenje njemu, od katerega so je prijeli, pobožno naj mu darujejo največji in najdragocenejši zaklad, ki so

ga varovali na zemlji, namreč svojo dušo, naj jo milostno vzprejme v nebeško kraljestvo v večno veselje. Zato so od nekdanj premnogi pobožni in sveti kristijani za Zveličarjem govorili to besedo, ko so se ločili s sveta. Bog daj, da bi jo mogli tudi mi kdaj prav zaupljivo in vdano izgovoriti kot zadnjo molitev na tem svetu!

Ko je bil Zveličar izrekel zadnjo besedo, je glavo nagnil in umrl. Zopet to je čudežno: pri navadnih bolnikih se glava sama nagne ali omahne, pa še le potlej, ko so umrli. Jezus pa sam prostovoljno nagne glavo za smrt: vse brezštevilne in prestrašne bolečine ga niso mogle umoriti in bi ga tudi še sedaj in nikdar ne mogle, ko bi sam ne hotel! Sam torej namigne smrti, naj pride in naj izroči nebeškemu Očetu to neprecenljivo daritev za rešenje in zveličanje vesoljnega sveta. To nagnjenje Jezusove glave bodi pa tudi nam prijazen miglje, da željno zajemajmo iz studenca božjih milostij, katerega nam je Jezus odprl s svojim neskončnim zasluženjem na križu: saj njegova smrt je življenje za vse ljudi, kateri so dobre volje!

Takoj po Jezusovi smrti se je zagrinjalo v templu pretrgalo na dvoje od vrha do tal, zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odpirali. In mnogo teles svetnikov, ki so bili umrli, se je vzbudilo, in prišli so (po Jezusovem vstajenju) v mesto ter se prikazali mnogim. — Ono zagrinjalo v templu je ločilo najsvetejše od svetega. V ta posvečeni prostor ni smel nihče stopiti razen velikega duhovna, pa še ta le enkrat v letu; sedaj pa je bil vsem očem odprt ta skrivnostni prostor, v znamenje, da s Kristusovo smrtjo na križu je prenehala stara zaveza in se pričela nova doba, doba krščanstva. Na gori Kalvariji imamo pa še sedaj živo pričó onih čudežev, ki so se godili ob Jezusovi smrti. Še sedaj namreč pobožni romarji z nekim svetim strahom opazujejo široko in dolgo razpoko v skalovju, o kateri trdijo izvedenci, da bi sama nikdar ne bila mogla nastati in tudi na umeten način ne; ta nenavadna razpoka mora biti le delo posebnega čudeža. Kar pa o mrtvih sporoča sv. evangelij, pojasnjujejo razlagalci tako, da še niso vstali s spremenjenim telesom, kakor bomo vstali sodni dan, marveč da so le za sedaj vzprejeli neko duhovno-vidno telo, v katerem so se prikazali. To prikazovanje mrtvih je bila posebna milost, katera naj bi predramila in Jesusu pridobila vse one, kateri niso bili popolnoma trdovratni in niso še zakrknili svojih src. Lahko si mislite, da je vsled tega nastalo v mestu veliko strmenje.

O čudežih na Kalvariji pa pravi sv. evangelij: Ko so stotnik in oni, kateri so bili z njim in varovali Jezusa, videli potres in to, kar se je bilo zgodilo, so se zelo ustrašili in rekli: Resnično, ta človek je bil pravičen, zares, ta je Sin božji! In vsi ljudje, kateri so bili navzoči in so videli, kar se je bilo zgodilo, so se trkali na prsi in se vrnili v Jeruzalem.

Ako je pa že pogane in navadne Izraelce tako zelo pretresalo vse to, kar so videli na gori Kalvariji, kaj naj rečemo še le o Jezusovih prijateljih, o svetih ženah, o nedolžnem sv. Janezu in kaj celo o Mariji, njegovi ljubi Materi božji! Pač grozovite so bile za vse one tri dolge ure prebritkega trpljenja Jezusovega, in ko je Jezus slednjič glasno naznanil svojo smrt, so pač spoštljivo in pobožno pokleknili ter zopet in zopet sočutno zaihteli. A kakor je Jezus izročal nebeškemu Očetu svojo dušo, enako je Marija, podpirana po njegovem zgledu in milosti božji, junaško darovala svojega preljubega Sina in udano privolila v njegovo smrt. Kakor oni srečni dan, ko ji je angel Gabrijel naznanil prihod Jezusov, tako je molila tudi ta strašni dan ob njegovi ločitvi: *Dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi*. Takorekoč po rokah Marijinih je daroval Sin božji daritev svojega življenja nebeškemu Očetu. Bržkone se je še enkrat ozrl umirajoči Jezus na Marijo, predno je proti nebu povzdignil svoje oči, da izroči svojo dušo nebeškemu Očetu, prav kakor je nekdam njegovo detinsko božje oko izmej vseh drugih stvari na svetu najprej zazrlo svojo božjo Mater Marijo. Prav je torej, da pri sv. maši, ko se ponavlja ona presveta daritev na gori Kalvariji, molimo tudi Marijine molitve, pojemo tudi Marijine pesmi; in da bi kdaj tudi ob naši smrtni postelji stala preljuba Mati božja, nas tako ganljivo lepo uči sv. kat. cerkev, naj jo vsak dan zaupno prosimo za to srečo, rekoč: Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri!

O da, naj nam izprosi božja Mati, da bi bili sedaj v življenju v polni meri deležni Kristusovega zasluženja na križu in da bi mogli na zadnjo uro utolaženi in veseli po Marijinih rokah izročiti svojo dušo nebeškemu Očetu. Amen.

A. Kržiž.

2. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

V.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrne se k
Gospodu, svojemu Bogu.

Zalostni klic Jeremije.

Iz oblakov prihaja pogosto nesreča, poraz za najlepša polja, vrtove in vinograde. In vendar imenuje nekdo — primerjajoč oblačno nebo s trdovratnim grešnikom — zemljo, da je ona vzrok oblakov in zato so oblaki kazni zanj. Zemlja izhlapeva vodo, ta se zbira v oblake, od tam pa na isto zemljo dežujejo oblaki točo, povodnji.

Oblačno nebo — to je duša zakrknjenega grešnika — taka je bila duša celega Jeruzalema. Megla greha prevzame in prepreže tako celo dušo, da je v njej pobita vsaka kal, razdejana vsaka bilka lepe čednosti. In to meglo, to senco je izpuhtil, povzročil grešnik sam — zato je pregrešna. Ker pa ta megla zabrani luč solnca — luč milosti božje, zato je ta megla hkrati kazni za grešnika. Tako sv. Tomaž. (I. II. q. 79. a. 3.)

Taka po neprestanih grehih, ponavljanih ne iz slabosti, ne iz nevednosti, ampak storjenih iz hudobije — taka megla se je razprostrla nad Jeruzalemom, ko je izdihnil na Golgoti Odrešenik. Jokal je pred smrtjo Kristus nad Jeruzalemom, napovedal mu pogin, napovedal znamenja bližajočega razdejavanja — nič! Megla hudobije je zakrivala njih oči — *Osllepila jih je njih zlobnost!* (Modr. 2, 24.) Oči so imeli, gledali so in niso videli in se niso zmenili a) ne za naravna znamenja, b) ne za nadnaravne prikazni.

A. Dasi Judje niso bili velik narod, vendar se se ohranili in iznebili vseh sovražnikov, kateri so bili mnogo številnejši in močnejši. V obljubljeni deželi so bili velikani, da so ogledniki z Jozvetom na čelu povedali Mojzesu: Taki so, da smo bili mi kakor kobilice poleg njih! In vendar je padlo Jeriho, vendar so zmagali Judje zoper velikane. Goljat je bil čudes moči in junaštva! A padel je — velikan vojak pod pračo pastirčka! Judita je bila vdova — slabotna ženska. Holofernes eden izmed večjih vojskovodij! Zmagala ga je ženska! Makabejci so zmagovali Antijoha — divjega in močnega kralja! Zakaj? Bog je bil, ki se je vojskoval. On, gospod vojskinih trum, je dajal v roke sovražnike. — — Vse to so vedeli Judje,

brali so to v knjigah, očetje so jim to pripovedovali — a bili so slepi. David jim je veleval: *Ako gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, ki jo zidajo! Ako gospod ne varuje mesta — zastonj se trudijo, ki ga čuvajo!* Vse to so vedeli Judje, a niso hoteli spoznati! Boga so zavrgli, Boga so križali, potem pa hoteli zmagati sami, zmagati sovražnika, pred katerim se je tresel svet — zmagati Rimljana, katerega prvi in skoro edini popravek je bil: biti vojak! Nobena grožnja, nobeno svarilo ni pomagalo.

Vstali so krivi Kristusi, mej seboj so se davili, a ljudstvo šuntali, da je ostalo trdovratno, da se je zaklenilo v mesto in hotelo zmagati — peščica zmagati — tedanje poglavarje vsega znanelega sveta! Videli so zunaj blesket mečev, videli utrdbe Rimljanov, videli nabroj vojščakov, vse zastonj. Z Oljske gore jim je še donel klic Odrešenikov: *Prišel bo sovražnik in te obdal z nasipom krog in okrog! Tedaj beži vsak, beži naglo, ne hodi jemati suknje, ne vračaja se s polja domov! Beži! Zastonj, Jeruzalem je bil slep in gluhi! Slep za svojo slabost, slep za moč sovražnikov, gluhi za klic prerokov!*

Čudimo se tej zakrknjenosti, ki je bila vzrok, da je porušen prekrasni tempel, ki bi lahko stal še danes, tej slepoti, ki je povzročila smrt celega naroda.

Ali nikar se preveč ne čudimo Jeruzalemu, čudimo se sebi, čudimo se zakrknjenim grešnikom. Kako ta in oni grešnik zida nase, na svoje zdravje in pozabi, da je slaba ilnata posoda, ki se lahko vsak trenotek razbije! Le reci mladeniču: *Misli na smrt!* Ne živi tako! Ha, smejal se ti bo v lice in se trkal ob zdrave prsi in rekel: *Le enkrat smo mladi: Vživajmo, valjajmo se v blatu greha! Na starost se bomo pokorili! Le posvari moža, ki se ne briga za večno zveličanje svoje duše, ne za večni blagor svoje hiše, a briga se za vsak vinar, briga za vse posvetno in zabavno — le posvari ga in mu omeni smrt — pa ti poreče: O, smrt! Kdaj še ta pride! Na starost se bomo spovedovali, na starost bomo hodili v cerkev, na starost bomo delali pokoro! In bere knjige, bere časnike in natančno vidi vse, kar mu koristi, kar mu kaj nese, a ne vidi strupa, ne vidi tudi novic, da je ta in oni tovariš padel mrtev na tla, da mu ta mrtvec kliče: *Memento mori!* Ne, on je slep in živi dalje, živi brez Boga, zanašajoč se le na sebe in svoje zdravje. Natančno vidi pred seboj nepremagljivega sovražnika — kot Judje Tita, vidi meč sodnika — sodnika pravičnega — a v njegovi duši je tema, megla — ne spozna več, ne zavé se več.*

In kakor je grešnik sam zase, tak je grešnik v celoti, v družbi. Sedanji vek hoče vlado sam, vlado Bogu nasprotujočo. Proč cerkev in Bog iz šole, proč cerkev in Bog od države, proč s samostani, proč s papežem in duhovniki. — Vse kar je nadnaravnega tajé, kar je božjega in svetega smešijo. Seveda žanjejo za to tudi tak sad! Godé se sleparije (Panama) in prvi državniki so tatje (Italija), govore sicer o človekoljubju, ljubezen jim je na jeziku — a ta ljubezen je le ljubezen do samega sebe — ta ljubezen je le težnja po tem, da svobodno nasitijo strast, pa naj jih stane kri in življenje bližnjika. Brez Boga hočejo vladati — brez Boga v miru in v lastni moči, in ne vedó, ker nočejo vedeti, da brez Boga ni miru, da je vse meso, trava in seno! Pod varstvom božjim nočejo sreče narodov, iščejo jo pa v senci bajonetov — a je ni. Radecki je zmagoval z rožnim vencem v roki, pri Kraljevem Gradcu pa je velel poveljnik patru, ko je hotel blagosloviti čete: Pustite Boga v miru in Bog naj nas v miru pusti. In jih je pustil, ko so tisoči izdihnili na bojišču!

Vidite današnji Jeruzalem — brez Boga! Zmagati, vladati hoče — brez vogelnega kamena — a kamen bo padel na narode in jih strl.

B. Slepota Jeruzalema je pa segala še nad naravne meje. Naj je kdo sicer velik grešnik, ki se ne zmeni dosti za smrt in šibe, ki zadenejo njegovega prijatelja — prijatelja v grehu — vendar ga redno pretrese vselej, kadar je očitno, da je posegla božja roka z nadnaravno močjo v kak dogodek. Toda zakrknjenega grešnika tudi to ne predrami, kot ni predramilo Jeruzalema.

Rimski zgodovinar Jožef Flavij, ki je bil priča vseh dogodkov za časa obleganja, nam pripoveduje to-le:

»Sedem let pred razdejanjem mesta se je prijavil v Jeruzalem nek človek, ki ni druge besede izpregovoril, kakor da je neprenehoma klical po ulicah in shodih: »Gorje ti Jeruzalem, gorje, gorje!« Oblasti so ga prijele, bičale do krvi — a on ni tožil radi bolečin, ponavljal je v eno mer: Gorje ti Jeruzalem, gorje. In ko ga je zadel kamen, ki je priletel iz rimskega tabora, sedaj je še dostavil: »gorje meni!« in izdihnil dušo na obzidju ta nesrečni prerok!« —

V templu so bila glavna vrata od sile težka, 20 mož jih je moralo odpirati. Neke noči so se odprla sama od sebe in le s silo so jih mogli zapreti. — Meseca majnika so videli pri solnčnem zahodu na nebu trume vojščakov in konj, slišalo se je bobnenje

konjskih kopit, ropot vojnih vozov. — O binkoštih so slišali duhovniki v templu iz presvetega mile glasove: Bežimo od todi, bežimo od todi! — Na nebu je visel leto in dan nad Jeruzalemom komet v podobi meča. Zvezdoznanci so dobro vedeli, da je ta zvezda drugačna, kot drugi kometje, da se ne suče po znanih pravilih, da kljuba vsem naravnim zakonom — videli so zvezdo — a bili so slepi — zaprli so Rumljanom mesto, odbili vsako pogajanje in se zanašali na svoj moč, na obzidje, ko bi morali jasno spoznati, da je njih konec smrt ali sužnost.

Če se ne godé dandanes taka znamenja, pa se vendar godé podobna, ki kot prst božji žugajo in svaré — a trdovratni grešniki se ne zmenijo za vse to. Dandanes ni sicer takih ljudi, ki bi kot oni nesrečni prerok svarili in kričali, a svaré in kličejo neprenehoma misijonarji, pridigarji, navadni in posebni. Svaré in pridigujejo ne s svojo, ampak z besedo božjo, z besedo Zveličarjevo. Ti odpirajo vrata smrti, vrata pekla — in kažejo: Glejte, glejte, kam drži vaša pot! Nazaj, nazaj! Jeruzalem čuj, spreobrne se, sicer gorje tebi! In grešnik? Nekateri ne gredo blizu, da bi čuli božjo besedo, a trudijo se, da gredo tje, kjer se seme božje besede uničuje, z nogami tepta.

Drugi pridejo. Zakaj? — Da bi tega in onega v besedi vjeli, da bi ga očrnili. Tretji pridejo, da se kasneje norčujejo. Zopet drugi poslušajo, misijonar govori prešinjen svetega ognja — slišijo — a besede brné v ušesih, ne gredo pa skozi dušno meglo v srce — gredo proč in pravijo: Ta pa zna, ta! Ali pa rečejo, kot je rekel Festus sv. Pavlu: Jenjaj, jenjaj, Pavle! Tebi se meša! In ni se mešalo Pavlu, ne meša se misijonarjem — a meša se v grozni temi zaslepljenim grešnikom!

Mej znamenji, ki pretresajo danes svet, omenjam Lurda. Tisoč in tisoč prič, stotine ozdravelih bolnikov, zdravniki, procesije narodov — vse priča, kaj je Lurd, Lurd sveto mesto Brezmadežnega spočetja! In vendar — grozno — vse te priče, vsa ta množica, vsi čudeži — nič! Megle ne stró zakrknjencem! Raje kot vsem pričam verujejo brezbožnemu človeku, ki smeši in zanikava lurdске dogodke in prikazni; cerkvi ne verujejo — verujejo pa vsem krivim cerkvam, laži-prerokom! Kar je Pij IX. oznanil svetu l. 1854. kot trdno versko resnico, da je namreč Marija brez madeža spočeta, to isto je Marija v Lurdu sama potrdila in potrjuje še danes — a to se ne veruje, marveč se piše pri nas o tem smešno, češ, glej kako so 'napredovali', da si upa Rim ljudi siliti,

da bi kaj takega verjeli! Predragi! Tu se gre za najrahlejšo sveto cvetko naše vere, našega češčenja, do nje, ki nam je dala Kristusa! In vendar se to pri nas piše in bere, in bere slastno in hlastno. In če škof zoper to svari, ga taki ljudje ne poslušajo, kakor Festus sv. Pavla ni.

Glejte, to je tema, — to je duševna megla, ki je spočeta v duši, ki je rodila nešteto grehov in sedaj visi ta megla nad njimi kot neprodoren oblak, da gledajoči ne vidijo, poslušajoči ne slišijo in da so vstajniki zoper luč.

O hvalimo te Zveličar, da smo še na zemlji, čeprav smo grešniki, veliki in hudobni, da še ne visi nad nami ta oblak slepote, katerega nas obvaruj sveto Brezmadežno spočetje in nas spreobrni k Bogu, svojemu Sinu in Gospodu. — Amen. *F. S. Finžgar.*

3. Spoštujte duhovne!

Če jaz sam sebe častim, moja čast nič ni; moj Oče je, kateri me časti, o katerem vi pravite, da je vaš Bog
Jan. 8, 54.

Nič na tem svetu nam ne more tako gotovo dati dušnega miru, kakor to, da večkrat preišljujemo težavo, uboštvo, zasramovanje, obrekovanje, razžaljenje in poniževanje, katero je trpel naš Zveličar od rojstva do britke smrti. — Te besede je zapisal veliki francoski škof, sv. Frančišek Saleški. Predragi v Gospodu, če po opominu tega škofa danes še enkrat bolj natančno premislimo sv. evangelij, kateri smo ravnokar slišali, mora nam ta sveti evangelij res biti v prav veliko tolažbo. V tolažbo vam — verniki, kadar ste opravljeni in obrekovani; v tolažbo nam duhovnikom, kadar nas obrekujejo. Kristus Bog je moral preslišati najgrša očitanja — kaj hočemo mi pričakovati? »Priatelj« — piše sv. Avguštin — »kaj bi te moglo bolj sramotivnega zadeti, česar vže ni poprej trpel tvoj Odrešenik? Če te zmerjajo, glej, Jezusa so vže prej zmerjali s požeruhom in pijancem, s krivovercem in puntarjem; imenovali so ga prijatelja grešnikov in obsedenc; in ko je hudiče izganjal, moral je celo slišati, da jih izganja z Belcebubom, višjim hudičev.«

Ali besede Kristusove, katere v sv. evangeliju slišimo, so pa tudi v strah onim, ki duhovne obrekujejo. Naš Učenik je tirjal

sam za-se spoštovanje in pokorščino. Zato je govoril: *Jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo išče in sodi... Vi ste mi čast odvzeli... Moj Oče je, kateri me časti, o katerem vi pravite, da je vaš Bog.* Kristus je ostro bičal judovske puntarje, očitajoč jim zaslepljenost in trdovratnost; trdovratni so bili, ker sv. pismo pravi, da so nazadnje kamenje pobirali, da bi ga vanj metali. »Jezus pa se je skrtil, in je šel iz templja.«

Vse to nam daje povod, da govorim danes o spoštovanju duhovnov. Pokažem vam

I. zakaj smo dolžni duhovne spoštovati,

II. kako smo jih dolžni spoštovati.

Prosimo sv. Duha za razsvetljenje, v prepričanju, da je nam z ozirom na domače razmere v tej reči luči potreba.

Vsak človek ima pravico do spoštovanja in dobrega imena, prav posebno pa predstojniki. Vendar pa ne kaže pri vsaki malenkosti misliti: dobro ime je v nevarnosti. Sv. Frančišek Saleški je te misli, da bo vže Bog skrbel za vsakega človeka, da bo njegovo dobro ime toliko čisto ostalo, kolikor je potrebno za njegovo službovanje. Pred vsem si mora vsakdo z lepim vedenjem pridobiti dobro ime in spoštovanje, ali bolje: pridobiti si spoštovanje dobrih, poštenih ljudi. Nihče pa ne sme — seveda še najmanj duhovnik, — v svoje dobro ime biti preveč zaljubljen. Posvetno hvalisanje je velikrat prazen dim, in ljudje marsikaj hvalijo, kar ni hvale vredno; danes te povzdigujejo, jutri te mečejo v blato. In posebno sedanje čase ni vedno dobro znamenje, če svet kakega duhovna prav povzdiguje in hvali. Pač pa je res, da duhoven vže po svojem stanu, pa svoji vzvišeni službi zasluži prav posebno spoštovanje.

I. Zakaj smo dolžni duhovne spoštovati?

1. Kaj bi ti dal, da bi živega Kristusa videl, da bi ti tako srečen bil, kakor sv. Jožef, kakor apostoli, kakor Mati božja, ki so s Kristusom skupaj hodili, ki so Kristusa spremljali po sveti deželi, spremljali tudi na goro Kalvarijo. Res, srečen je bil judovski narod, ker je Bog sam mej njim živel. — A verjemite, tudi mi nismo nič manj srečni. Tudi vi še zmeraj lahko Kristusa vidite. Kakor je nekdanj sv. Janez Krstnik rekel, kažoč na Jezusa: *Glejte, jagnje božje, ki odjemlje greha sveta!* — tako tudi nam nekdo kaže Kristusa, in ne samo enkrat, celo večkrat. In kdo je tisti srečni človek, ki nam more Jezusa pokazati, ki ga more k

nam pripeljati, da gledamo Boga samega? To je duhovnik... Duhovnik pri sv. maši odpira nebeška vrata, da pride kralj nebes in zemlje mej nas uboge ljudi, ne sicer več v telesni podobi, marveč v podobi sv. hostije. Duhovnom je Odrešenik pri zadnji večerji, ko je postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa, rekel: *To storite v moj spomin!* — Kako visoko je Bog s tem povzdignil duhovniški stan! Sv. Kasijan piše: »Če visokost neba meriš (duhoven namreč), si višji; če lepoto solnca, lune in zvezde, si lepši; če gledaš gospodstev čast, si višji — samo Stvarnik je nad teboj«. — Koliko milosti Bog deli po sv. maši. Sv. Tomaž Kempčan govori: »Mašnik po sv. daritvi Boga časti, angele razveseljuje, cerkev krepča, živim pomaga, mrtvim daje večni mir«. Kakor je Mojzes večkrat hodil na gore in je prosil, da je Bog prizanašal izraelskemu ljudstvu, tako tudi mašniki pri sv. maši povzdigujejo kviško sv. Dete ter kličejo v nebesa: Prizanesi, o gospod! — Prizanesi svojemu ljudstvu! Koliko šib in kazni božjih odvrne od grešnega, spridenega sveta ravno sv. maša. Zato je sv. Leonard zapisal besede: »Svet bi se vže zdavno razvalil v prah, če bi ne bilo sv. maše in duhovnikov.«

2. Kristus je pridigal in učil sv. resnice. Za njim so apostoli razširjali kraljestvo božje, ker njim je Gospod rekel: *Pojdite in učite vse narode...!* In namestniki Kristusovi, namestniki apostolov — kdo so? Kdo je sedaj poklicani, postavljeni oznanovalec sv. evangelija? — Duhoven. Različni so stanovi: rokodelci, učitelji, umetniki, učenjaki, različna posla imajo. A noben stan nima tako imenitne naloge, kakor duhovski stan. On ima poklic, da oznanuje vero v Stvarnika nebeškega in razširja čast božjo na zemlji. Božji poslanci so, Božji namestniki, ker Bog sam si jih je izvolil v to službo. Kristus je govoril apostolom: *Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljem...* Apostolov ni izvolilo judovsko ljudstvo — Kristus si jih je izvolil; in duhovnov sedaj ne izvolijo in ne postavijo verniki, marveč Bog si jih izbira izmej ljudstva, in velika milost je za vsakega, katerega Bog pokliče v duhovski stan.

3. Kristus je grehe odpustil na križu razbojniku, preje Mariji Magdaleni, Caheju in drugim. In sedaj duhoven ne pridiguje samo in uči, marveč tudi namesto Boga grehe odpušča. Strmeti in tresti se morajo najprej duhovni sami, radi velikih nalog, težavnih nalog, katere je Bog naložil na njih rame. Njim je dana oblast razvezovati in zavezovati na zemlji, in Kri-

stus sam se je potegnil za apostole, rekoč: *Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje.* Sv. Krizostom, premišljeva je duhovniške oblasti, vsklikne: »Mašniki imajo oblast, kakoršne nimajo niti angeli, niti drugi ljudje. Angelom Bog ni rekel: Kar bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih... Svetni vladarji imajo tudi pravico zavezovati in razvezovati, pa oni zavezujejo samo telesa, in to velja le na zemlji, kar pa mašniki odvežejo, velja tudi za dušo, in ne samo na zemlji, ampak tudi v nebesih, ker Bog v nebesih potrди, ker so njegovi služabniki na zemlji storili.«

Vsak veren kristjan mora biti prepričan, da je treba spoštovati duhovne, in to ne samo enega ali drugega, marveč vse; — tu se ne gre za osebo, marveč za stan, za službo, katero opravljajo mašniki. V božjem imenu izvršujejo svoj duhovski poklic, zato so v resnici božji namestniki. Če pride k tebi cesarski služabnik, spoštuješ ga, ker pride k tebi v imenu vladarjevem; koliko višji so oni, ki pridejo k tebi v imenu Boga. Ako nje zavržeš, in nočeš o njih nič slišati, ali boš mar raje slišal o sveti cerkvi in o Bogu samem? Gotovo ne! Brez duhovnov bi ne bilo sv. zakramentov, ne sv. maše, ne verskega pouka, — sploh ne sv. cerkve. Zato skušnja potrjuje, da tisti, ki duhovne črtijo in preganjajo, so ali vero zgubili, ali pa so zelo *slabi, površni, mlačni kristjani*, ki opuščajo službo božjo in sv. zakramente. Ljudje, ki malo kedaj pridejo v cerkev, duhovna radi vidijo, dokler jim streže in se jim klanja; če se jim pa upa ugovarjati, tedaj je precej huda zamera. Taki ljudje navadno ne vedó, kaj je duhoven; zato spoštujejo le njegovo prijaznost, ne pa njegove službe. Nasproti pa dobri pobožni verniki vedó, da so duhovniki od Boga poslani, in jih tudi znajo primerno spoštovati.

II. Kako je treba duhovne spoštovati? Ravno tako, kakor so dolžni otroci svoje stariše spoštovati, vsaj mašniki so njihovi duhovni očetje.

1. Proti starišem se je treba spoštljivo obnašati. Vprašamo: Kakošen sin je tisti, ki slabo misli v svojem srcu o svojih stariših; kakošen sin je tisti, ki se svojih starišev sramuje, ki jim očita: vi ste stari, vi nič ne veste; kakošen sin je tisti, ki pusti, da se sramoti vpricho njega očetovo ali materino ime; kakošen sin je tisti, ki celo slabo govori o svojih stariših, jih raznaša, morda celo laže o njih, in morebitnih napak njihovih

ne zagovarja; kakošen sin je tisti, ki kolne vpričo očeta, ki z vratmi loputa; z zobmi škriplje, razsaja, razgraja, kakor bi bila njemu oče in mati v strahu. Kakošen sin je tisti, ki to dela?! In kakošen otrok je proti duhovnemu očetu tisti, ki mašnike sramoti, jih videti ne more, jih zmerja s „farji“, preklinja in se surovo-predrzno vpričo njih obnaša; kakošen duhovni otrok je tisti, ki zoper duhovne predstojnike celo neresničnih reči izmišljuje, in jih dalje raznaša. Ako bi to delal svojim sosedom, bilo bi greh; ako bi to delal svojim starišem, bilo bi to dvakrat greh; kaj naj rečem, ako to dela nad svojimi duhovnimi predstojniki? Ti govoriš: spoštujem duhovne, a tega ne! Lažnjiva beseda! Bog je rekel: Spoštuj očeta — namreč svojega očeta, in ne sosedovega očeta, in tudi ne starega očeta, ki so umrli. Ti spoštuj sedaj tega očeta, ki ga imaš in kakoršnega imaš, in če bi tudi napake imel nad seboj. Noe se je bil vpijanil, in je razgaljen v šotoru ležal. Kam je to videl, pa se je norčeval iz očeta. Sem in Jafet pa sta prišla in spoštljivo očeta ogrnila. Zato je Noe blagoslovil Sema in Jafeta, Kama pa je proklel. Ti greš mimo britke matre ob potu; odkriješ se, in ne vprašaš, ali je podoba lepo narejena, ali ni lepo narejena. Zakaj se odkriješ? Zato, ker je Kristus na križu. Oče so oče, in duhoven ostane zmeraj duhoven. Ti ga nimaš pravice soditi, sodi ga za-se, a ne hujskaj zoper njega.

2. Otroci so dolžni stariše ljubiti... To ljubezen pokažejo s tem, da želijo starišem srečo; jim gredo pri delu na roko; jim radi naredé kako veselje; so jim iz srca vdani; veseli so, če se starišem dobro godi — žalujejo pa, če gre jim hudo; bojé se stariše jeziti, žaliti, ali jih v potrebah zapustiti, recimo v bolezni ali v starosti...

Ravno tako dobri duhovnjani ljubijo svoje dušne pastirje, jim radi pokažejo svojo vdanost, naredé jim radi veselje, molijo za-nje, dobro vede, kako težaven je njihov poklic. Slabi duhovnjani pa se za dušnega pastirja ne brigajo, ga prezirajo, mu polena pod nogo mečejo, mu meč v srce zasajajo in še v srcu z veseljem obračajo. To so ovce, ki svojega pastirja nočejo poznati. Nesrečna fara, kjer je dosti tacih garjevih ovac!

3. Otroci so dolžni starišem pokorščino. Otrok, ki starišem odgovarja, ali ne stori prej, dokler se mu desetkrat ne vkaže; ki se iz opominov očetovih norčuje, se za-nje ne meni, ali se njim posmehuje; otrok, ki se trdovratno in svo-

jeglavno vede, če ga stariši hočejo kaznovati — tak otrok je pekoča kopriva za plotom. Ravno tako so malo prida duhovnjani, če ne v bogajo svojih dušnih pastirjev, če se jim vstavljajo, opominov njihovih ne vsprejemajo. *Bodite pokorni svojim predstojnikom* — piše sv. Pavel — *in bodite jim podložni; ker oni čujejo nad vašimi dušami kakor taki, ki bodo odgovor za vas dali, da bodo to storili z veseljem in ne s zdihoivanjem.* (Heb. 13, 17.) Kakošna bo hiša, kjer bodo otroci začeli hišnemu očetu zapovedovati; kakošna bo šola, kjer se bodo učenci čez učeničke povzdigovali!

Preljubi v Kristusu! razmerje mej farnim predstojnikom in farani je res podobno in mora podobno biti onemu mej stariši in otroci. Nesrečen oče, katerega otroci ne spoštujejo, ne ljubijo, in ne ubogajo; pa še bolj nesrečni otroci, ki tepejo z bičem stariše svoje, ker ravno s tistim bičem bodo sami tepeni.

Zato, verni poslušalci, spoštujte svoje duhovnike, bodite jim vdani, in molite za-nje. Ne hodite za njimi, ki z duhovniki živijo v vednih vojskah. Sicer se ne sme noben mašnik čuditi, ako ga preganjajo, vsaj je naš Učenik, vzlasti duhovnom rekel: *Sovraženi bote zavoljo mojega imena!* In vzlasti sedanje čase nimajo duhovni mirnih dni pričakovati. Peklenski zbor je zopet postavil v boj vse sile, da bi očrnil in uničil moč duhovniško. Zgodilo se je pred par leti v Gradcu, da so socijalni demokratje hoteli napasti misijonarje, ki so se vračali z nekega misijona.

A žalostno je, ako se tak duh zoprnosti in nasprotovanja vgnjezdi v kako duhovnijo; kjer ni verskega življenja, tam tudi duhovnov ne bodo spoštovali. Kolikor bolj se srca odtujujejo cerkvi in sv. Rešnjemu Telesu, toliko bolj jih bôdejo duhovni. Ako Kristusa v presv. Zakramentu ne spoštujejo, kako bodo duhovna spoštovali. In kjerkoli se tak duh pokaže, povsod je znamenje, da je nekaj bolnega. Pregarjanje samo utegne duhovnom v nebesa pomagati, če tudi telo zapade v grob — a taki nasprotniki duhovnikov so ob enem grobokopi duhovnikovega delovanja, ki provzročijo veliko p o h u j s a n j e m e j d u h o v n i j a n i. Gorje njim! Duhoven se tolaži, da so njegovemu prvemu mojstru tudi klicali: križaj ga, križaj ga — — — a kri, katero je klicalo judovsko ljudstvo na maščevanje, tista kri je v potokih tekla, da je ves svet videl, kako grozno je bil kaznovan umor Sinu božjega.

Četrta božja zapoved pravi: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji. — Da, da ti bo dobro na

zemlji . . . Vže v stari zavezi beremo, da je tri puntarje, Kore, Datan in Abiron, ki so se vprii zoper Mojzesa, zemlja požrla. In od tistega časa dalje, odkar je Kristus z Oljske gore objokan zaklical: *Jeruzalem, Jeruzalem, ki kamenjaš svoje preroke* — pa do naših dni nam zgodovina z obilnimi zgledi spričuje, da pregnjalci duhovnov in sv. cerkve so bili vže večinoma na tem svetu kaznovani, včasih kar očitno in naglo kaznovani, tako, da se je lahko reklo: Tukaj je prst božji.

Štirje francoski kralji Napoleoni so umrli v pregnanstvu, in vsi so zatirali in nagajali papežem.

V neki duhovniji je bila nastala huda mržnja zoper dušnega pastirja. Ob nekem zborovanju zrohni možak zoper navzočega g. župnika ter celo grozeč roko zavzdigne. — Drugi ga svarijo, naj miruje. Ne dolgo potem se je možu ravno tista roka posušila, tako, da je sam spoznal to za kazen božjo in skesano umrl.

Slišal sem tudi pripovedovati o bogatem pa ošabnem možu v naši deželi, ki je zmiraj dušnim pastirjem nagajal. Nazadnje je šlo vse rakovo pot in prejšen bogatec je moral kruha prositi.

Ne dotikajte se mojih maziljencev, opominja sv. pismo. Ne dotikajte se torej duhovnov! Kedor jih v življenju pregnanja, na zadnjo uro mu jih dostikrat manjka. Prizadevaj si vsikdar, da boš v miru in edinosti živel z mašniki in duhovnimi predstojniki. Le verjemi, da so tvoji dobri prijatelji, ki te najbolj ljubijo, kedar te najbolj svarijo. Duhovni niso vetrnjaki, da bi obračali po vetru plašč, in zanesti se smeš mnogo več na-nje, kakor na tiste, ki te le z medom mažejo. — Ako si katerikrat prišel kaj navskriž, skušaj reč kmalu poravnati. Če pa imaš sprideno srce, brezversko ali slaboversko srce, da sploh duhovnika videti ne moreš, potem si se vže okužil v strupu liberalizma, in tebi ni več pomagati. Trdovraten boš ostal kakor Judje, ki so na Kristusove pridige kamene pobirali, da bi vanj lučali. Sam Kristus je obupal nad njimi, in je šel proč od njih, da je bila prazna in pustapuščena njih hiša. Amen.

J. Mikš.

Šesta postna ali cvetna nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXIV.

Hozana Sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem! Mat. 21, 9.

Nastopnemu tednu je sv. cerkev odbrala prelepo ime. Imenuje ga Sveti teden, ker obhaja v tem tednu take svete skrivnosti s tako lepimi svetimi obredi. Imenuje ga tudi Veliki teden, zato kar se nam pred dušne oči stavijo največje skrivnosti naše sv. vere. Že takoj danes obhajamo spomin tistega slavnostnega dne, ko se je Jezus hotel razodeti vsemu svetu kralja nebes in zemlje, katerega naj časti in preslavlja nebo in zemlja, ves rod človeški in vsa narava. Veliki četrtek nas bo sv. cerkev spominjala najsvetejše skrivnosti naše sv. vere in najganjlivejše pobožnosti, katera je središče vseh drugih pobožnostij, kakor solnce mej drugimi zvezdami, namreč skrivnosti presv. Rešnjega Telesa, od katerega imajo svojo pravo podlago in svoj sijaj vse druge pobožnosti sv. katoliške cerkve. Veliki petek pa bomo obhajali spomin Kristusove prebitke smrti na križu, ki je takorekoč studenec vseh milostij naše sv. cerkve in zastava našega zveličanja. Ves veliki teden pa je še posebej posvečen pobožnemu premišljevanju britkega trpljenja Jezusa Kristusa, konec tedna pa se že slavi prečastljivo vstajenje našega Gospoda.

Navdaja me nada, da boste letos, ko smo že toliko časa natančneje premišljevali življenje in trpljenje Jezusovo, z večjo pobožnostjo praznovali veliki teden, ter z večjo vnemo in vsled tega z večjo koristjo častili prežalostno Srce trpečega Zveličarja. Iz tega namena vam danes razložim še konec Kristusovega trpljenja, namreč njegov častitljiv pogreb.

Zadnjič smo premišljevali prebitko smrt našega božjega Zveličarja. Kadar kdo umrje, je prva skrb njegovih prijateljev, da mu poskrbijo dostojen pogreb; če so še tako žalostni, tega zadnjega dela nježne ljubezni do ranjkega ne opustijo. Tudi Jezusu so preskrbeli prijatelji lep in ganljiv pogreb. Kar nenadno stopita na čelo dva plemenita moža, ki sta bila do tedaj bolj skrita in v ozadju ter preskrbita vse potrebno. Mnogo vzrokov imam za to, da kar naravnost rečem: tako veličastnega pogreba še nikdar ni bilo in ne bo, kakor je bil Jezusov pogreb; bilo je že mnogo sijajnejših

pogrebov, a tako prisrčno ganljivega še nobenega ne, ker končno odločuje vso častljivost pogreba le oseba, katera se v grob polaga. Jezus Kristus je ostal Bog in človek skupaj tudi po smrti; duša se je ločila od njegovega presvetega telesa, a božja natora se ni ločila, tudi njegovo mrtvo truplo je bilo božje truplo, in njegov grob se po pravici imenuje božji grob. Oglejmo si nekoliko natančneje priprave in druge okoliščine tega najslavnejšega pogreba.

I. Ko je bil Jezus glavo nagnil in umrl, se je tema polagoma porazgubila, motno in megleno solnce je zopet posijalo ter blede in tožno razsvetljevalo goro Kalvarijo in na gori tri križe s križanimi, katere so še čuvali rimski vojščaki, in pa prežalostno družbo Jezusovih prijateljev. Sedaj pridejo iz mesta vojščaki z lestvami in kolmi, da bi križanim siloma polomili roke in noge ter jih tako umorili. Po judovski postavi namreč se je moralo truplo križanega še pred večerom sneti s križa in pokopati; če obsojenec sam še ni umrl vsled križanja, umorili so ga siloma. Na to postavo so se sklicevali Judje in prosili Pilata, naj pošlje vojake, da bi križanim s kolmi razbili in polomili kosti, ter jim tako prideljali novih britkostij, za kolikor so bile bolečine križa prikrajšane. To so zahtevali tem bolj, ker je bila drugi dan sobota, in sicer to leto »velika sobota«, ker ob enem velikonočni praznik. Priganjala jih je pa tudi slaba vest in skrivna skrb, ker so hoteli prej ko prej se popolnoma iznebiti toli sovražnega Jezusa in si ga za vselej spraviti izpred očíj. Pilat jim izpolni željo in pošlje vojakov, kateri takoj prično svoje grozovito delo. Razbojnikoma so polomili kosti; ko pa pridejo do Jezusa, vidijo, da je njegova glava nagnjena, obličje blede, da je mrtev, ter se ne lotijo njegovega presvetega telesa, morda mu prizaneso tudi vsled prošnje Matere božje in svetih žen. Vendar da se izpolni vojaška dolžnost in da brez vsakega dvoma lahko naznanijo njegovo smrt, vojak s sulico prebode stran njegovega mrtvega telesa, in tekla je iz nje kri in voda. Po ustnem izročilu se je imenoval ta vojak Longin in prebodel je desno stran, tako da je šla sulica globoko v srce; iz vsega sporočila namreč je razvidno, da je bila rana široka in globoka.

To prebodenje Jezusove strani in ranjenje njegovega presvetega Srca je silno imenitna skrivnost naše sv. vere. Sveti evangelist Janez sam nam to spričuje. Nobene dogodbe v vsem Jezusovem življenju in trpljenju nam ne pripoveduje s tolikim zanimanjem in s tolikim sočutjem, kakor ravno to dogodbo. Svojemu poročilu namreč pristavi te-le pomenljive besede: *Tisti, kateri je*

videl, pričuje, in njegovo pričevanje je resnično, in on vé, da govori resnico, da tudi verujete. O, koliko lepih, imenitnih, veličastnih rečij je videl sv. Janez pri Jezusu, a nobena se mu ne zdi tako pomembna, tako ganljiva.

Ako je bila pa ta dogodba že za sv. Janeza tako zelo ganljiva, kaj naj še le rečem o presveti Materi Mariji? Oj, kako je trepetalo njeno ljubeče materino Srce že takrat, ko so začeli vojaki razbojnikoma lomiti kosti, češ, kaj, če bodo kaj tako krutega storili tudi njenemu preljubemu Sinu. Ko tega niso storili, je bilo že nekoliko olajšano njeno Srce; pa kar pristopi vojak ter s kruto roko zavihti ostro sulico naravnost proti Srcu njenega preljubega Sina! Gotovo bi ostra sulica Jezusa samega, ko bi še živel, skoro ne mogla hujše zadeti, kakor je prebodla njeno rahločutno materino Srce! S koliko skrbljivostjo, pobožnostjo in britkostjo je po tleh nabirala presvete kapljice krvi in vode, ki so bile prikapale kot zadnji dar iz Jezusovega premilega Srca. Gotovo le klečé je občudovala in molila to grozovito rano. Dà, Marija, sv. Janez in mala družbica drugih ljubimcev Jezusovih poleg križa, to je bila prva družba častilcev presvetega Srca Jezusovega! Oj, pridružimo se jim še mi s slično vero in slično ljubeznijo.

Kot vzrok, da je bilo prebodeno Jezusovo presveto Srce, navede sv. Janez še to-le: *To se je namreč zgodilo, da bi se dopolnilo pismo: Nobene kosti mu ne strile. In spet drugo pismo pravi: Videli bodo, koga so prebodli.*

S tem je bila popolnoma dokazana smrt Jezusova, in je kar moč nespametna trditev onih, kateri pravijo, da je bila smrt Jezusova le navidezna. Ako jim že to ni zadosten dokaz njegove smrti, da je tekla kri in voda iz rane, morala bi ga že taka rana sama umoriti. Cerkveni učeniki še radi zatrjujejo, da v tem prelivanju srčne krvi in vode imata svoj početek dva poglobitna zakramenta, sv. krst in presv. Rešnje Telo, ter v širšem pomenu sveta cerkev sploh. — Zgodovinsko pa je dala ravno ta ganljiva dogodba povod dvojni prelepi pobožnosti: presvete Jezusove krvi in presv. Jezusovega Srca!

II. Druga priprava za pogreb je snemanje s križa. Vojaki so pobita razbojnika že potegnili raz križa in ju vlekli doli po bregu v skupno grobišče. Oh, kaj se bo pa zgodilo z Jezusom? Te skrbi grozovito mučijo presv. Srce Marijino. O, kako rada bi ga oprostila in snela s križa; toda kam ga hoče dejati? Saj nima lastnega groba in si ga tudi nima s čim kupiti. Pa saj tudi Jezus sam ni

več njena lastina, marveč lastina Poncija Pilata in neusmiljenih Judov: ako prosi zanj, ga utegnejo še bolj zaničevati in zasramovati. Oh, pač ni nobenkrat tako zelo občutila svoje revščine, nego sedaj, ko celo častnega groba ne more preskrbeti svojemu preljubemu Sinu, in vendar je bila za vsakega Izraelca skrajna sramota, če niti po smrti ni imel lastnega družinskega groba!

Že se zopet bližajo vojščaki: oh, ali bodo res tudi Jezusa vrgli v skupno razbojniško jamo? O, bodi utolažena, prežalostna Mati božja! glej, že se bliža tolažba nebeskega Očeta. Dva častitljiva moža, Jožef iz Arimateje in Nikodem, sta prihitela na goro s svojimi služabniki, ki so s seboj prinesli vsega, kar je treba za časten in slovesen pogreb. To sta dva imenitna svetnika mej onimi slavnimi, katerih svetost nam izpričuje sv. pismo. Jožef iz Arimateje je bil imeniten član velikega zbora, torej mu je Pilat tem rajše izpolnil prošnjo in podaril truplo Jezusovo; bil je pobožen in pravičen mož, ki je zaupno pričakoval Mesijo in božje kraljestvo; bil je učenec Jezusov, do sedaj sicer še na skrivnem, ne toliko iz grešnega strahu, marveč bolj iz previdnosti, saj je pokazal dovolj junaštva, ko v zboru ni glasoval zoper Jezusa in se s tem javno ločil od Jezusovih sovražnikov. Ta poštenjak je imel tam v bližini v skalo vsekan grob in tega je hotel prepustiti Jezusu. Šel je srčno k Pilatu prosit v imenu Jezusovih prijateljev, naj bi prepustil Jezusovo truplo, da bi je smel s križa sneti in pokopati. Zarad prošnje same seveda ni bilo treba posebne srčnosti, ker se je v takem slučaju rada uslišala; pač pa je pokazal junaški pogum s tem, da je kot bogat in imeniten svetovalec sedaj odločno in javno stopil na Jezusovo stran, čeravno je dobro vedel, koliko sovraštvo in zaničevanje si bo s tem nakopal pri svojih tovariših. Pilat se je čudil, da bi bil Jezus že umrl, ker so bili nedavno Judje pri njem in ga prosili, da naj bi se kosti strle križanim. Ko mu stotnik naznani, da je že mrtev, prepusti njegovo truplo brezplačno, dá dovoljenje, da se sme sneti s križa, in zapové, naj ga izročé Jožefu. Jožef sedaj kupi tankega indijskega platna, iz kakovšnega so imeli obleko duhovni in bogatini, ter gre s svojimi služabniki, da bi izvršil svoje sveto in častitljivo delo. — Drugi mož je bil pa Nikodem, tudi Jezusov učenec, jako čislán učenik postave in predstojnik, ki ga že poznamo od Jezusovega prvega prihoda v Jeruzalem. Tudi on se je hotel udeležiti Jezusovega pogreba, in je v ta namen kupil sto funtov (26 kil) mazila, aloe, mire in dišav.

Lahko si mislimo, kako zelo je prihod teh dveh blagih mož utolažil Marijino prežalostno Srce, in kako spoštljivo in sočutno sta tudi ona dva počastila in pozdravila Mater božjo. S kako svetim čustvom sta pa še le premišljevala in molila Jezusovo tako izmučeno božje telo! Sedaj pristavita lestvico ob križ in pričneta z ganljivo pobožnostjo žalostno delo svete ljubezni. Najprej snameta trnjevo krono, izrujeta žebelje in jih podajeta prijateljem; iz roke v roko gredó te prečastitljive svetinje, do Matere božje, katera jih spoštljivo poljublja. Potlej zavijeta presveto telo Jezusovo v tančico in ga počasi in skrbljivo prineseta na tla ter za ta čas, da se vse potrebno pripravi, položita v Marijino naročje, saj primernejšega prostora za božje telo pač ni bilo na skalovju strašne Golgote. Vse to pa sta imenitna moža delala z velikim spoštovanjem, z ljubečo skrbljivostjo in z nepopisnim sočutjem. Misli in srce sta imela zatopljeno v žalost, molitev in ljubezen. Noben mašnik bi ne mogel spoštljivejše in skrbnejše ravnati s presvetim Rešnjim Telesom, kakor sta ravnala ta dva sveta moža z mrtvim truplom Jezusovim. Kako se nam vendar morata prikupiti po svoji ljubezni, ki sta jo skazovala Jezusu in njegovi presveti Materi Mariji, po svoji velikodušnosti, s katero sta darovala Jezusu eden svoje zaklade, drugi svoj krasni grob, oba pa svoj trud, ker hočeta izvršiti z lastnimi rokami to sveto prijateljsko delo, in še zlasti po svojem pogumu, kakor sem že omenil, ki se jima mora šteti v tem večjo zaslugo, ker razen sv. Janeza celo njegovi apostoli niso imeli enake srčnosti.

Najganljivejši prizor pri vsem tem svetem opravilu je pa seveda žalostna Mati božja z mrtvim Jezusom v naročju! V tihi žalosti in molitvi pregleduje in šteje grozovite rane, velike in male, ter misli nazaj, koliko bolečin, koliko britkostij je vse to povzročalo ljubemu Jezusu! A nje misli gredó še dalje nazaj v Nazaret, v Betlehem, v tisto srečno dobo, ko je Jezusa še kot malo božje Detece pestovala in ljubeč pritiskala na svoje materino Srce: o kolik razloček mej takrat in sedaj! Raznovrstni spomini iz njegovega presvetega življenja se vrstijo pred njenimi dušnimi očmi, Srce pa prebada britki meč, katerega ji je bil že napovedal starček Simeon. Pa vse te nedopovedno britke bolečine junaško daruje nebeskemu Očetu: saj se je vse zgodilo iz ljubezni do njega in iz ljubezni do nas! Komu bi se ne omilila ta veličastna podoba: žalostne Matere božje z Jezusom v naročju; neločljiva je od križa Jezusovega. Njej pač veljajo besede sv. pisma: *Oblago-*

darjena si ti, o hči! od Gospoda, najvišjega Boga, pred vsemi ženami na zemlji. Hvaljen bodi Gospod, ki je tako povikšal tvoje ime, da ne bo prešla tvoja hvala iz ust ljudi, ki se bodo spominjali moči Gospodove na večno, zavoljo katerih nisi zanašala svojemu življenju v stiskah in v nadlogah svojega rodu, temveč si v okom prišla pokončanju pred obličjem našega Boga.

III. Sedaj sta Jezusovo telo dejala v tančico in povila ter vmes dejala dišav ter vse tako naredila, kakor je bila judovska šega pri najjemenitnejših osebah. Nato se je pričel pogreb, najlepši, kar jih je kdaj svet videl, ker k pogrebu so nesli Najsvetejšega, Sinu božjega, in za pogrebom je šla poleg drugih svetih oseb sama Mati božja. Grob je bil le nekaj minut oddaljen proti severo-zahodu. To je sicer kratka pot, pa kako britka za Marijo, za nedolžnega Janeza, za spokornika Petra, spokornico Magdaleno itd. Tudi pri grobu sta opravila sveta moža vse, kar je bilo pri judih v navadi za najjemenitnejše osebe, zažgala aloë in drugih dišav, itd. Grob je bil na vrtu mej palmami, oljkami in cvetličjem, nov, v katerem še nihče ni počival, ker le tak se je spodobil Najsvetejšemu; saj je bilo že zdavno prerokovano, da njegov grob bo častljiv. Milo je obsevalo večerno solnce to svetišče; dolgo se ni mogla ločiti sveta družba od tega preljubega kraja; zopet in zopet so se jokajoč ozirali tja, kjer je bil zaprt njih neskončno dragi zaklad.

Zlasti Materi božji izrazimo tudi mi svoje sočutje, predno se v mislih poslovimo od teh častljivih pogrebcev; srčno jo zahvalimo, saj je za naše zveličanje trpela toliko bolečin, ter na novo obljubimo, da jo bomo goreče častili in zvesto posnemali zlasti tudi v trpljenju in stiskah. Posebej pa nam bodita vzornika Jožef iz Arimateje in Nikodem, da se ne bomo nikdar sramovali Jezusa in njegove svete reči, marveč da bode tudi nam največja čast in radost njemu služiti in njega ljubiti. Amen.

A. Kržič.

2. Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

VI.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrni se k Gospodu, svojemu Bogu.

Zalostni klie Jeremije.

Preroku Ozeju je naročil Bog, naj gré in pové hiši Izraelovi, da zanjo ni več usmiljenja, da zanjo ni rešitve, da hoče Izraela pozabiti, ker je on njega pozabil in preslišal vse opomine in vse

svarjenje. A pristavil je Bog, da se hoče usmiliti rodu Judovega, mesta Jeruzalema. (Oz. 1, 6.) In tako se je zgodilo. Izrael se ni vrnil več iz sužnosti, vrnili so se pa Judje in sezidali vnovič tempel in mesto. Sedaj Bog ni pošiljal več prerokov, poslal pa je edino-rojenega Sina temu ljudstvu, da bi ga pridobil za-se. Zastonj! Kot koklja piščeta, jih je vabil k sebi, a Jeruzalem ni hotel. In tedaj je prerokoval Kristus sam, prerokoval jokaje: *Kamen na kamnu ne bo ostal, kateri ne bi bil razdejan.*

Tega glasu pa niso slišali; iskali so Kristusa, da bi ga umorili pod pretvezo: Prišli bodo Rimljani in nam vzeli kraljestvo; pred Rimcem Pilatom so ga pa tožili ti hinavci, da brani davek dajati cesarju, da je upornik, šuntar ljudstva. Klicali so rimsko oblast na pomoč zoper nedolžnega, pravičnega. Umorili so ga — a tudi priklicali Rimljane pred vrata. Mesto a) je oblegano od zunaj od Rimljanov; b) oblegano je od znotraj od grozних stisk in domačih bojev.

A. Judje so izdali Kristusa v smrt za časa velikonočnih praznikov. Iz vse dežele, iz vseh koncev sveta so se takrat zbrali Judje v Jeruzalemu. Farizeji so bili veseli, češ, to je dobro, to je kakor nalašč, da bodo vsi videli njegovo sramotno smrt, smrt hudodelčeva in ta smrt mora udušiti vso slavo Galilejea, slavo, ki mu jo poje zapeljano ljudstvo. Glejte — sedaj so tudi prazniki pred durmi. Judov se je nagnetlo polno mesto. In tedaj se prikažejo prve rimske zastave na oni gori, kjer so se po noči zasvetile bakle beričev, ki so prišli loviti Jezusa na Oljsko goro. Trepetaje gledajo Judje rimske orle, ki se svetijo v solnčnem zahodu, poslušajo žvenket orožja, oči zatiskajo pred bleskom rimskih škitov; najdrznejši drgečejo, ko vidijo velikanske bojne vozove, strašne stolpe, s katerih bodo kmalu bojni stroji metali v mesto ogenj in skale. Mnogo se jih zboji. Bežé iz mesta! Prepozno, ker ni spoznalo dneva svojega obiskovanja! Rimci jim posekajo roke in jih zapodé nazaj v mesto. Z zidovja gledajo obupani strašne prizore! Rimci so prišli na sled, da Judje požirajo zlato, da bi ga tako unesli sovražniku. Vojaki jih zaloté, pobijejo in jim iz drobru pobirajo zlatnino.

Tudi Tit, vrli vojskovodja, je gledal vso to bedo in obupanost. Usmilil se jih je Tit, ta meč in bič v rokah božjih, in poslal ujetega juda-duhovnika Jožefa v mesto, naj se poda, da ne bo raz-

suto mesto in krasni tempel. Zastonj! Zavrgli so krivi Mesije in preroki vsako ponudbo in ostali slepi in trdovratni do konca.

Tedaj je rekel Tit jezen in žalosten: »Bogovi so zapustili to ljudstvo!« Ukazal je na delo vsem vojakom, in v treh dneh so izvršili velikansko delo: Obdali so ves Jeruzalem z nasipom, da se je do besede izpolnilo prerokovanje. Jeruzalem, sveto mesto, je bilo podoba grozne ječe. Grozna usoda mesta, ki je zajeto krog in krog od sovražnikov! Vsi prebivalci so priklenjeni na en kraj; vsak otrok spozna, od todi ni rešitve!

A še strašnejše je stanje grešnika na smrtni postelji. Priklenjen je na majhen prostorček, krog in krog je oblegan od raznih boleznij, slabosti na celem telesu —, trese se in trepeče na vsem telesu; oblegajo ga sovražniki in on gleda obupno ter spoznava: Od todi ni več rešitve! Da, groznejše je, kot stanje Jeruzalema, katerega je oblegal samo en sovražnik, a tega jih oblega mnogo. Smrtna bolezen oblega celo telo, vse počutke. Bolezen oblega njegovo oko: kalno je, motno je, slabo vidi, skriva se plašno v votline, v tem ko se prej ni nikdar skrivalo pred najgrjimi grešnimi pogledi. Smrt muči njegova usta: jezik mu je suh, prileplja se neba, hrepeni po pijači, ko se je dotakne, studi se mu, ne ugaja ustom; plašno je njegovo uho, čudno šumenje slisi, kot prihod sovražnikov, vsak šepet ga nadleguje, vsaka beseda mu dene hudo, dasi so mu prijale prej najgrje besede, največje pohujšljivo govorjenje, največja bogokletja. Bolezen ga muči na vseh udih, na rokah, na nogah, ki so bile voljne in nikdar trudne za slaba pota. — Da, njega muči pogled v svet! Tam vidi prijateljstva, katerih grešni sad še sedaj rodi in cvete, ko on skoro umira; njega plaši pogled v nebo, na katero se ni nikdar oziral, nikdar mislil, ampak gledal kot žival le na tla. Njega plaši pekel sam, ki mu je že davno zapadel, ki se mu sedaj roga in ga vabi k sebi ter vlija v srce obup. Plaši ga spomin na denar, za katerega je posvetil vse moči, katerega je goltal, kot pravi pobožni Job, — kot so požirali Judje zlato — in sedaj ga teži in dobro čuti, da mu ga smrt iztrga in da se bo moral sedaj ločiti od njega in bo morda last one žene, kateri ni bil nikoli zvest, last onih otrok, za katerih vzgojo se ni brigal, katere je vzrejal naravnost ali pa z zgledom ne za Boga — ampak za pekel.

Vendar se zgodi še nazadnje, da pride kak Titus, kak prijatelj, prijateljica, ki se boji za njegovo večnost, in ta pošlje temu oblegancu duhovnika — in mu ponuja spravo: Bog noče smrti

grešnika! — — Tedaj se dvignejo vsi krivi preroki v njegovem srcu, upró se vsi duhovniku in on se dela čvrstega, močnega in noče se podati, noče še sprave z Bogom, ker misli in hoče še zmagati, revež, zaslepljeni Jeruzalem, zmagati zoper tolikega sovražnika. In ko je odbita ta zadnja pogodba miru in sprave, obda ga s trdim okopom grozen obup. Ta ga napade v srcu, razdeva njegovo dušo in obleganje notranje je gorje, kot obleganje od zunaj.

B. Vsako kraljestvo, ki je samo zoper sebe razdeljeno, mora razpasti in naj je še tako močno. Jeruzalem sicer močan, je bil vendar silno oslavljen po notranjih bojih. Tri stranke so si stale nasproti, ki so druga drugo smrtno sovražile. Nobene edinosti, nobenega vrhovnega poglavarja! Bratje so se upirali zoper brate, klali so se mej seboj in slepa strast jih je privedla tako daleč, da so požigali po mestu in tako so sami zakrivali, da so zgorele skoro vse žitnice, da je bil uničen ves živež, ki bi zadostoval leta in leta. Jeruzalem si je izkopal grob sam.

Posledica tega boja je bila grozna lakota. V celem mestu ni bilo peščice sena, ne bilke zelene trave, ne lista na drevju. Vse so povžili! V celem mestu ni bilo ne govedi, ne ovac, ne konj! Dà, če se je prikazala miška na dan, planila je tolpa sestradanih Judov po njej in za vsako miško je bilo ubitih nekaj mož! Stariši so trgali otrokom iz rok cunje, katere so grizli, sin je potegnil umirajočemu očetu kosec usnja iz vele roke in se skušal nasititi z njim. Izginila je vsa ljubezen, kot bi Bog naravo človeško samo uničil in preobrnil. Dà, prišlo je do tega, da je segla mati po nožu in prelila kri lastnega otroka in se hranila z mesom onega, ki je prebival njej pod srcem. — Vsem tem grozodejstvom in bedi se je pridružila zvesta tovarišica — kuga morilka. Ljudje so cepali na ulici, legali spat in se niso več zbudili. — Nikdo jih ni pokopaval. Metali so jih čez zid v jarek in kakor poroča Manej, čuvaj zahodnih vrat, zmetali so jih samo pri teh vratih od 14. aprila do 1. julija krog 150.000 v mestni jarek.

Predragi, kaj ne, to je grozna zgodovina nekdam tako slavnega, tako trdnega mesta, zgodovina tako bridka, da je podobne ne beremo nikjer v svetovni povesti. Tit sam je sodil, dasi pagan, da so to mesto zapustili bogovi. — Dà, Bog je zapustil mesto in zakrknil njih srca in tako zakrkne srce trdovratnega grešnika. A to je treba umeti prav, kakor razlaga sv. Avguštin, namreč: Bog ne zakrkne srca s tem, da bi vsejal vanje greh in trdovratnost,

ampak s tem, ker mu ne podeli usmiljenja; a tega ne podeli, ker ga zaradi grešnikovega trdovratnega ustavljanja podeliti ne more.

Tedaj, kakor to mesto, tako oblegajo in razjedajo srce in dušo grešnikovo na smrtni postelji notranji sovražniki: upor in grozna lakota.

Srce trdovratnega grešnika napadejo njegovi lastni otroci: otroci razuma. Tu nastopijo zoper njega vse nečiste misli, vsa skovana obrekovanja, vse zvijače, zlobna natolcevanja, častikraja. Tu posebno gloje črv nevere, brezverskega govorjenja, pisanja, zapeljevanja. Vera bi mu bila edina opora — ali to je preziral, zasramoval — morda celo preganjal in jo ruval iz src drugih ljudi. Polašča se ga grozen obup — in taka smrt je strašna. (Voltaire — najgriji zasramovalec vere in sv. cerkve — je umrl tuleč od obupa in prosil duhovnika, a njegovi učenci niso tega pustili.)

Tem upornim otrokom se pridružijo otroci srca: O te ostudne a nikdar brzdana želje! Ta napuh, sovraštvo, zavist, jeza — o kako ti gromé nanj in razdevajo srce! In ti otroci jezika! Kletve, božji ropi, pohujšljivo govorjenje, zapeljevanje, pijanost — to so puntarji in jezik le blebeče in se prijema neba — strah navdaja dušo, mrzel pot stopa bolniku na čelo. In v tem notranjem viharju, v tem razporu trpi njegova duša žejo in glad. Kot popotnik, ki obnemore v puščavi od gladu in žeje, se ozira grešnik nazaj v življenje! In kaj vidi? Puščava — sama puščava krog in krog! Duša gine gladu — po dobrih delih. Toda ni jih! Ni molitve, ni svetih maš, ni pokore, ni posta, ni zdržkov ob petkih, ni vredno opravljenih sv. spovedij, ni miloščine — nič — nič — nič. Puščava — gola puščava in duša umira gladú, morda duša bogatina — in zavida zadnjega berača, ki mu ni minul dan brez križa in trpljenja, ni potekla ura brez zasluženja. Dà, tudi on je morda padel, grešil. Toda vstal je, premagal je greh, delal in trudil se je z milostjo božjo in sedaj mirno čaka smrti — zaupajoč na božje usmiljenje. — Dà, dà, ta glad je pregrozen! Duša prazna, sestradana! Kristus je zapustil v hrano svoje meso, in kri za pijačo in rekel: *Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega — in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.* — In duša grešnikova nima življenja — gladú umira.

Predragi! Hosana so klicali Judje današnji dan Kristusu, a za pet dni so kričali: Križaj ga! Tudi mi smo že kedaj taisti klic ponavljali, žaleč ga z grehom: Proč ž njim, križaj ga! Ali naj bo

trden naš sklep, odslej naj mu doni od nas samo Hozana, da bomo vredni njegovih obljub, in kot izgubljene ovce povrnjene k Njemu, ostale pri Kristusu našem Bogu in Gospodu. Amen.

F. S. Finžgar.

Veliki petek.

Razdejanje Jeruzalema — razdejanje trdovratnega grešnika.

VII.

Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrni se
k Gospodu, svojemu Bogu!

Žalostni klic Jeremije.

Veliki petek! S svetim strahom in grozo prešinja srce vsakega kristijana današnji dan. Mrak leži po cerkvah. Ogrnjene so v črno, žalno obleko. Veseli zvonovi molčé, orgle so onemele, večna luč je ugasnila, tabernakel je odprt! Vse žaluje, vse joka v tihi žalosti kot joka hiša ob smrti prvorojenčevi. Ob smrti? Da, ob smrtni postelji stoji danes nevesta — nevesta sveta cerkev — ob smrtni postelji svojega ženina in ustanovitelja — ob križu Odrešenika. O, le molčite zvonovi, saj je obmolnil glas večnega učenika, ki je vabil vse k sebi: Pridite, pridite, ki ste obteženi, pridite, jaz vas okrepčam! Molčite orgle, saj je utihnil glas tistega, ki je s sv. resnicami preganjal temo, ki je razveseljeval srca žejna po luči, ki je razsvetljal one, ki sedijo v senci teme in zmote! Le mrkni večna luč! Saj je ugasnilo ono milo oko, pred katerim so se tajala srca grešnikov, pred katerim so se vnemala srca deviška, v katero so zrla zaupno očesca nedolžnih otročičev, ko jih je blagoslavljal ona roka, ki je danes pripeta na križ, objemala tista levica, ki je prebodena z rabeljskim žebljem! Le bodi odprt tabernakel, saj je odprta stran, prebodeno srce tisto, ki je moralo biti prebodeno, sicer bi mrtvo počilo od neskončne ljubezni do človeštva.

In ti gora Kalvarija — kaj se treseš in trepetáš? Kolikokrat si že nosila križ hudodelcev, in bila si brezčutna? A danes? Treseš se — zakaj? Da, ti čutiš, da padajo na te kaplje krvi — grozno — krvi Stvarnikove! Vsled ljudske zlobe moraš nositi — ti nedolžna Kalvarija — na svojih ramenih križanega Boga — in to te navdaja tebe brezčutno z grozo, da se treseš, da pokajo tvoje skale, da solnce joka in zakriva obraz, ker ne more gledati smrti svojega Stvarnika. Grozen prizor!

A kaj je tam pod križem? Ljudstvo se gnete, vpije, besni, z glavami zmajuje — v Križanega se ozira in kliče: Ha, kako podiraš tempel božji in ga zopet sezidavaš! Ha, naš kralj! Lep kralj Judov! Lep tron imaš! Strašno! Brežčutna zemlja — čuti danes, mrtvo solnce joka danes, mrzle, trde skale pokajo od žalosti — srca judov so trja od skal, njih sovraštvo bolj vroče od solnca, njih misli bolj črne od zemlje!

A On na križu molči. Le tuintam mu uide izdihljej — kletvina? — ne — ne — molitev, prošnja za usmiljenje! Prošnja za to zločesto ljudstvo: Oče, odpusti jim. — In zopet molk. A njegovo Srce joka in tiho, tiho prašuje: »Vinska gorica moja izvoljena! Kaj sem ti storil? Jaz sem te zasadil, ogradil sem te z rezanim kamenom in s stolpom. Kaj si postala tako silno grenka, zakaj me sovražiš in Barabo izpuščaš — zakaj, vinska gorica moja izvoljena?«

Ločimo se, predragi, od tega pretresujočega prizora, trkajoč se na prsi in obžalujoč svoje grehe, ki tako bridko križajo Odrašenika in preskočimo v duhu sedemintrideset let od tega dogodka. Ali je še Kalvarija mesto mrtvaških glav? Ali se še roga Jeruzalem križanemu Kralju? Ali se še baha s svojim trdnim templom?

Še je Kalvarija mesto mrtvaških glav — a Jeruzalem se ne smeje — Jeruzalem gori in tempel se podira.

Štiri mesece je trajalo obleganje. Toda vsi tedanji zgodovinarji in očitvidci pričajo, da je bil Jeruzalem tako utrjeno mesto, da bi se bilo lahko ustavljalo Rimljanom mnogo let, da ni posegel sam Bog vmes in v osrčju mesta vzbudil upora, lakote in kuge.

Vojvoda Tit sklene po štirimesečnem obleganju napasti Jeruzalem in ga vzeti z naskokom. Komaj to razodene vojakom, oglasi se neki Sabinus, slaboten bojevnik, in se ponudi, da prvi prepleza zid. In zares! Kot bi temu zanikernežu vlil Bog nadnaravne moči v ude, tako je preplezal ozidje in prekosal vse druge junake. Judje beže pred njim — a on jih pobija z mečem. Toda nesreča je hotela, da se izpodtakne. Judje se obrnejo in ga pobijejo s kamenjem in kmalu je viselo njegovo krvavo truplo na ozidju v zasmeh Rimljanom. To jih je razkačilo. Ponoči prepleza dvajset hrabrih vojakov zid, pomoré čuvaje pri vratih, trobente zadoné in kot grozna povodenj se vsujejo Rimljani na grad Antonijo in po kratkem boju je bilo osvojeno dolenje mesto in utrjeni grad. Tedaj velewa Tit: Naprej! Vse čete se dvignejo in deró skozi

vrata in čez ozidje, celo po skrivnih hodnikih prodirajo v mesto ter tam se prikazujejo, kot bi rastle iz tal. Jude prevzame strah. Nihče se ne ustavlja, vse beži, vse obupuje in hiti za nekim Simonom in Janezom, ki sta rekla, da sta Mesija, v tempel, misleč, tu bomo varni, tu na svetem mestu! Da, zgodilo se je, kar je prerokoval Kristus: *Vstali bodo krivi kristusi. A ne hodite za njimi! Če porečejo: „V puščavi je, ne hodite tjakaj — v templu je, ne verjemite!“* Ne hodite, ne verjemite! Judje niso prej verjeli klicu Odrašenika, in sedaj se toliko manj spominjajo prerokb in svarjenj. Tit, plemenit Rimljan, spozna takoj nevarnost za tempel. Strogo ukaže, da naj se templa nihče ne dotakne, da se otme to slavno svetišče. Zastonj! Ustavi divjo reko, če jo moreš! Vojaki besné za Judi in nekdo se dá dvigniti od tovarišev in vrže baklo pri zlatem oknu v tempel. Plamen buščne kvišku. Judje strahu omedlevajo. Tit prihiti na konju in ukaže gasiti. V čeladah nosijo vojaki vodo — ne pomaga nič. Tempel gori kot baklja krvavega božjega maščevanja! Angeli so zbežali od njega, pomoč božja ga je zapustila. Ko spoznajo vojaki, da je vse zastonj, prične se grozno klanje. Konji bredejo kri do kolen; po templovih stopnicah teče taka reka krvi, da ugaša ogenj pred njo. Vsi zakladi so zgoreli — padel je tempel, padla za njim še zadnja trdnjava, vzeti so bili zadnji stolpi — noč, grozna noč je legla nad Jeruzalem. A tega trdovratnega mesta prav za prav ni bilo več — gorelo je in zgorelo — Judje so pa tonili v lastni krvi. To je bil konec trdovratnega upora proti Bogu. Na Kalvariji je bil še — zasmehovalni napis — *rex Judearum* — kralj Judov — in sedaj je ves svet spoznal, kdo je Gospod: *Jaz sem Gospod, jaz bom povrnil.* Križanega Boga na Kalvariji so zasmehovali — in sedaj je na njej gozd križev, na katerem še umirajoč vzdihla ta in oni, ki je kričal pred kratkim: »Nočemo ga za kralja!« In tedaj je on na križu molčal in molil. Danes pa govori: *Ego Dominus! Jaz sem gospodar, jaz bom povrnil.*

Da, to kazen božjo je spoznal tudi paganski vojvoda Tit sam. Žalosten je slonel na Oljski gori in gledal razvaline Jeruzalema. V šotor so pa prihajali poslanci in poklanjali zmagalcu zlate krone. A Tit jih ni maral. Odklanjal jih je po vrsti in žalosten rekel pomenljive besede: »Nisem zmagal jaz, zmagala je grozna osveta razžaljenega Boga! Jaz sem bil samo njegovo orodje!«

Predragi v Kristusu! Gledali smo v duhu grozni konec trdovratnega grešnika, Bogu upornega Jeruzalema, ki je padal od stopinje do stopinje, od prepada v prepad — in sedaj stopimo k

drugemu obleganemu Jeruzalemu — trdovratnemu grešniku na smrtni postelji.

Zdravniki skomizgajo z rameni. Njih učenost ga ne more več rešiti. Domači v strahu sklepajo roke, poslanec duhovnik je odšel — odšel odgnan od njega, ki misli, da je sezidan za večno, ki noče priznati, da je ilnata posoda. In sedaj je nastopil trenotek zadnjega napada. Ure so sešete, smrtna kosa je nabrušena. Bela žena že stoji ob zglavju in mrzla njena sapa mu diha v obličje. Stresa se, napad, smrtni naskok se je pričel. Spodnje mesto, njegove ude naskokuje sovražnik. Noge mu odrvene, kri zastane v žilah, koleno otrpne — ne da se več upogniti! O, to koleno, ki je bilo tako gibčno, da je poklekalo in molilo mamona, a nikdar poklekalo pred Bogom, to koleno je bilo prožno in voljno pred strastjo, ki se je upogibalo v prah, da je doseglo svoj namen nečistega srca, da je skrunilo tempel svoj in tempel svojega bližnjega, a nikoli ni ležalo v prahu, v bridkem kesanju pred svojim Stvarnikom; da to koleno, ki se je klanjalo pisanju in ostudnim lažem skruniteljev cerkve božje, a trdovratno stalo nasproti namestniku Kristusovemu — papežu in škofu! Ah, sedaj morda bi se upognilo — a ne gré, — ne gré! Prepozno! Nisi spoznal dneva svojega obiskanja, zato gorjé! gorié! Ego Dominus! Roke mu omahujejo, za odejo grabijo prsti, pomoči iščejo — opore. — Toda opore ni — ni! Prepozno! Srkal je opore prej le v svetu, le v razkošju, le v uživanju — v Bogu nikdar. Sedaj svet gine, beži, zapušča ga — zanj ne mara več — in groza — Bog ne mara zanj, ker je zavrgel vse milosti, z ного teptal njegove svetinje. Njegovemu vabilu: *Nočem smrti grešnika — ampak da se spokori in živi* — temu vabilu se je rogal, smejal — in sedaj je prepozno. Nič več ne more iskati opore v Bogu — obup ga je prevzel in porezal vsako nitko zveze z njim! Gorjé! Padlo je spodnje ozidje, otrpneli so udje! Iz očesa se pokaže solza — grenka, kakor smrt. O, zakaj se nisi jokal prej, jokal v življenju, jokal solzá pokore! In naj bi bili *tvoji grehi rdeči kot škrlat, beli bi bili kot sneg, in naj jih je bilo kot peska v morju* — vse bi bilo odpuščeno — a ti nisi hotelo, ti nehvaležno mesto!

In zdajci se še oglasi ono grozno grgranje v grlu — smrtna trobenta je to, trobenta sovražnika, pred katerim so se prikrile zadnje moči v tempel, da bi se tam rešile, v tempel srca! Zastonj! Prepozno! Tudi tam ni rešitve! Tempel je oskrunjen, angeli so bežali iz njega, moč božja ga je zapustila! Zakaj? Morala ga je!

Mej maliki pravi Bog ne more stanovati, v družbi nečistih duhov sveti angeli ne prebivajo! Uh, groza! Še par udarcev — smrtna kosa se nagiblje in potem bo konec templja — grozni konec, grozno razdejanje. In tedaj morda prihiti zopet pozvani duhovnik, prihiti s sv. poslednjim oljem. Ali bo delal čudeže? Te more Bog, in storil je tak čudež enkrat nad desnim razbojnikom. A tu pristavlja sv. Avguštin: »Pomni, enkrat, samo enkrat, da predrzno ne grešiš.« Kaj pomaga, če mu duhovnik deli sv. poslednje olje, kaj pomaga vse maziljenje, ko niti ne vé, kaj je zakrament, ko se je celo življenje, dokler je imel zdrav um, norčeval iz tega — zaničeval vse to — in sedaj, ko mu je omračen um, ko se več ne zaveda, sedaj da bi imel kesanje, sedaj da bi prejel milost! O Bog, ako čudeža ne storiš — vse zastonj! In vendar si rekel Kristus — Bog sam — so grebi, ki ne bodo odpuščeni ne na tem, ne na onem svetu — da, da, to so grehi zoper svetega Duha — in ta jih ima na vesti: ustavljal se je resnici krščanski, imel je trdo srce do opominjevanja, ustavljal se je vsaki milosti — oh, gorjé — morda res — ne bo odpuščanja ne tu — ne tam! — Ubogi grešnik, obupati ne smeš! Najhujša nesreča bi bila — popolni obup. Umirajočemu je Zveličar odpustil, da grešnik ne obupa. — Vsaj iskrica ljubezni do Boga naj se vname v njegovem srcu! — Oh, srce je udarilo zadnjič — ni ga več — Jeruzalem je razdejan — grešnik mrtev. — Tu obstanemo. Dalje ne moremo, ne smemo. Ego Dominus — Bog je sodnik. —

In sedaj raje obrnimo svoje oko od tega žalostnega prizora proč — na Kalvarijo, na skrivnost današnjega dné. Pokleknimo pred mrtvega Jezusa in glejmo njegovo odprto stran. Tu jokajmo sedaj, dokler je čas, in njegova sveta kri naj izmiva naše grehe. Priznajmo skesano: Grešili smo, grešili — kot ovca, ki zablôdi — ali kesali smo se ta post, opravili sv. izpoved in sedaj klečimo pred teboj, križani Zveličar: Upamo, da smo oprani, hvalimo te, da nismo še zakrknjeni — a tresemo se, ker poznamo svojo slabost. Zato te prosimo, skrij nas v svoje Srce, ogradi nas kot svojo vinsko gorico, da nas ne zmaga v boju noč teme, pahni nečiste sovražnike z ozidja naših src, da bomo do konca tebi živeli — in slednjič tebi umrli. Amen.

F. S. Finžgar.

Velikonočna nedelja.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXV.

Jezusa iščete Nazareskega križanega;
vstal je, ni ga tukaj. Mark. 16, 6.

Velikonoč zopet praznujemo. Veselje, vidno veselje se vam bere že na obrazih, predragi poslušalci! Ni nam treba še-le vpraševati, od kod toliko veselje v naših srcih; saj nam prinese vsaka velika noč toliko rečij, katere nas vzpodbujajo in takorekoč silijo k veselju. Pred vsem je ta velika in nagla sprememba, se mi zdi, katera najbolj vzbuja sveto radost v naših srcih; saj gotovo le tisti vé najbolj ceniti veselje, kateri je bil poprej žalosten. In ravno s tem napravlja sveta cerkev o veliki noči tako pristrčno veselje svojim vernikom, ker jim poprej tako živo opisuje in tudi v svojih obredih tako ganljivo kaže prebratko trpljenje in grozovito smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa, potlej pa nam kar hipoma, nenadno naznanja njegovo presveto čudežno vstajenje ter s petjem, z molitvami in raznimi obredi vzbuja v naših srcih nepopisno radost. In ta velikonočna radost je tako občna, tako splošna, da bi se kar vsi nehoté ozrli na onega, kateri danes ni vesel, vsi bi se mu čudili in ga milovali, ako celo danes ne more biti vesel.

Ni mi pa treba še posebej pristavljati, da vse te ganljive velikonočne obrede, vsa ta pretresljivo lepa opravila je uvedla sv. cerkev edino v proslavo našega Zveličarja Jezusa Kristusa, da bi se ga tem živješe spominjali in ga tem gorečnejše ljubili ter mu jeli zvestejše služiti. Torej je popolnoma po želji naše matere sv. katoliške cerkve, ako z enakim zanimanjem, z umom in srcem, kakor smo v svetem postnem času premišljevali njegovo trpljenje, pričnemo sedaj v velikonočni dobi premišljevati njegovo častitljivo, veselo, prečudno vstajenje.

I. Zadnje premišljevanje smo končali pri grobu Jezusovem, ko smo sočutno zrli na žalostno družbo, katera ga je bila spremlila in se potlej s krvavečim srcem vračala z gore Kalvarije v mesto. Najbolj se nam je v srce smilila žalostna Mati božja. Sovražniki Jezusovi pa so se veselili, češ, da so za vselej odstranili njega, katerega iz gole zavisti niso mogli živega videti. Toda brez vse skrbi pa le niso bili. Veliki duhovniki in farizeji so namreč

prišli k Pilatu in mu rekli: »Gospod, spomnili smo se, da je rekel ta zapeljivec, ko je bil še živ: ‚Po treh dneh bom vstal.‘ Ukaži torej zavarovati grob do tretjega dne, da ne pridejo njegovi učenci in ga ne ukradejo ter ne reko ljudstvu: ‚Od mrtvih je vstal.‘; in poslednja zmeta bo hujša od prve«. Pilat jim reče: »Stražo vam dovolim; pojdite in zavarujte, kakor veste.« Oni pa so šli in zavarovali grob in zapečatili kamen.

Za Marijo, apostole in druge častilce Jezusove pa je bila velika sobota, poprejšnja in nastopna noč čas grozovite žalosti — pa ne divje in obupne, marveč tihe in mirne žalosti. Lahko si mislimo, da Marija, čeravno izmej vseh najbolj žalostna, je bila tudi tukaj vzornica vsem drugim in jih je ljubeznivo tolažila ter si že ta dan pridobila prelepi naslov: »Tolažnica žalostnih«. Pobožni Marijini častilci so si tudi ravno soboto odbrali za poseben Marijin praznik.

II. Ko se je bila Jezusova duša ločila od telesa, je šla v predpekel, kjer so bile duše vseh pravičnih, kateri so bili umrli še pred njegovo smrtjo. Veličastno je bilo to obiskanje častitljive družbe vseh preblagih rajnikov stare zaveze! Duša Kristusova je bila takrat že v poveličanem stanju, prosta ne le sleharne bolesi in žalosti, marveč tudi prosta vseh zemeljskih spon in ovir, v mogočnem zmagoslavju, v častnem spremstvu množice angelov. Mislite si vso dušno lepoto največjega svetnika, največje svetnice v nebeškem veličanstvu, a lepota Kristusove poveličane duše je bila brez primere večja; mislite si nepopisno srečo, katero čuti svetnikova duša po slavno dokončani zemeljski borbi, a koliko bolj moramo blagrovati dušo Kristusovo sedaj, ko je dovršila tako velikansko delo, ko je slavno premagala in prestala toliko krivičnega nasprotstva, toliko bolečin in britkostij ter pridobila neskončnih zaslug; in če beremo v sv. pismu, da so angeli veselo spremljali dušo ubogega Lazarja, ki je pošteno dovršil zemeljski tek, s koliko radostjo so morale angelske množice spremljati še-le dušo svojega Gospoda, svojega Boga!

Da bomo mogli vsaj nekoliko razumeti, s koliko radostjo je šla duša Jezusova v predpekel, ne smemo pozabiti, da so bili ti izvoljenci iz stare zaveze enako njegovi ljubljenci, kakor svetniki nove zaveze, enako deležni njegove rešilne smrti! Kako radostno jim je naznanil, da je sedaj dovršeno rešenje, katero so tako željno pričakovali toliko časa; kako blagohotno jim je častital, da so se že naprej vdeležili njegovega zveličanja, ker so v zaupanju vanj

tako pošteno živeli po božjih zapovedih; kako ljubeznivo je občeval z njimi!

Kdo bi mogel dopovedati, kdo si le misliti, kako nepopisno velika je bila tudi radost zveličanih v predpeklju ob prihodu Kristusove duše! Že dolgo so hrepeneč pričakovali tega dneva; vedno bolj jim je rastlo to upanje in jih napajalo s čimdalje večjo radostjo, zakaj veliko je bilo v tej prečastni družbi takih, kateri so že Jezusa videli na zemlji, ga ljubili in se ga pristrčno veselili: njegov častitljivi rednik sv. Jožef, sv. Janez Krstnik, sv. Caharija, sv. Elizabeta, sv. starček Simeon in starka Ana . . . Sedaj pa se jim je dopolnilo sladko upanje, sedaj je prišel presrečni trenutek, da ga vidijo pred seboj v slavnem veličju in zmagoslavju ne le one duše, katere so ga poznale na zemlji, marveč vsi izvolyenci stare zaveze: naši prvi stariši, očaki, preroki, kralji, duhovniki, leviti ter vsi drugi imenitni in preprosti ljudje, kateri so se zveličali v stari zavezi, — vsi, vsi se vzradujejo v nepopisnem veselju, z ganljivo pobožnostjo molijo dušo Kristusovo, vsi ga zahvaljujejo za njegovo neskončno ljubezen . . . O, da: kakor je bila radostna in slavna na zemlji prva velika noč, enako vesela in veličastna je bila dva dni poprej v predpeklju za vse svete duše stare zaveze. Veselimo se tudi mi z njimi ter tudi mi hvaležno molimo v apostolski veri: *Šel je pred pekel.*

III. Jezusovo presveto Telo je počivalo v grobu in njegova vzveličana duša je osrečevala pravične v predpeklju do tretjega dne. Tretji dan pa, danes zjutraj na vse zgodaj, se je v grobu Jezusova duša zopet sklenila s telesom in je oživila k novemu poveličanemu življenju. Zopet je začelo biti njegovo božje Srce in častitljiv je vstal iz groba.

Več veličastnih rečij se je zgodilo prvo velikonočno nedeljo, tako da si jih ne utegnemo natančneje ogledati vseh že danes, marveč današnji slovesni praznik se ozrimo z vernim duhom in pobožnim srcem le samo na Jezusa in njegovo presveto mater Marijo, vse drugo si prihranimo v premišljevanje za pozneje.

Jezus Kristus je vstal s spremenjenim poveličanim telesom. Njegovo življenje je bilo sedaj vse drugačno nego prej, čisto novo, ne več zemeljsko, marveč nebeško, rajsko, čeravno je še nekaj časa ostal na zemlji. To poveličanje se je razodevalo zlasti v teh-le štirih lastnostih: njegovo presveto Telo je vstalo neumrljivo, prelepo bliščeče kakor solnce, hitro kakor misel in duhovno ter vsled vsega tega nedopovedljivo srečno!

Jezusovo Telo je bilo po vstajenju ne umrljivo in prosto vsakoršne bolečine, težave in neprijetnosti. *Kristus ne umrje več, in smrt nima nobene oblasti do njega.* (Rimlj. 6, 9.) O, kolika sreča napaja njegovo božje Srce, katero nikdar več ne bo nehalo biti, katero ne bo nikdar več žalovalo, nikdar več trpelo; vsa žalost in grenkoba je minula, vse gorjé je prestano — za vselej, za zmiraj! O, veselimo se, tudi za nas pride kdaj enaka sreča, ako bomo z Jezusom živeli in trpeli.

Jezu-ovo telo je bilo neizrečno lepo: prešinjala je je nadnaravna krasota, svetilo se je kakor solnce . . . Kakor se je bilo nekdaj pokazalo na gori Tabor le za nekaj trenutkov, tako je bilo sedaj za stalno, nebeško krasno za vselej — vekomaj! Saj je bil le čudež njegove neskončne ponižnosti, da je hotel imeti tako slabotno telo na zemlji, kakor drugi ljudje; sedaj je za vselej slekel »hlapčevsko podobo« in vzprejel telo, na katerem se razodeva nebeška slava, božje veličanstvo!

Jezusovo telo je bilo hitro kakor misel, nič več ne navezano na postave zemeljskega premikanja, ko je treba hoditi ali se voziti; kar hipoma se je Zveličar prikazal sedaj tu, sedaj tam, sedaj blizu, sedaj daleč drugod, kjer je hotel.

Slednjič, smo rekli, je bilo Jezusovo telo duhovno telo; sicer pravo telo, vendar čudovito preosnovano, ter ga niso zadrževale one zapreke, katere sedaj zadržujejo naše telo: kakor duha ne uklepa nobena ključavnica, ne zadržujejo nobena vrata, ne ustavlja noben še tako visok in trden zid, enako njegovega telesa ni udrževala nobena zemeljska zapreka. Iz groba je prišel, čeravno je bil še s kamenom zaprt in zapečaten; k učencem je prišel skoz zaklenjene duri.

O, kolika čast, kolika sreča, koliko blaženstvo po tolikem zaničevanju in poniževanju, po tolikem trpljenju in napornem delovanju! Da, to je zmagoslavje, katerega se veseli nebo in zemlja: angeli iz nebes, učenci in prijatelji Jezusovi na zemlji, duše pravičnih v predpeklu; da, sveti evangelij celo pové, da so mnogi mrtvi vstali iz grobov in se prikazovali v Jeruzalemu; vsi pravični se veselijo, strmé in molijo!

IV. Največjo radost in srečo pa je prineslo današnje jutro Mariji, Materi božji. Sv. evangelij nam tega sicer ne pové, da se je Jezus prikazal svoji Materi; vendar od nekdaj pobožno izročilo to veruje in radostno oznanja, ter se samo ob sebi razume. In ravno zato, ker se samo ob sebi razume, tega evangelisti niso

zapisali. Evangelisti so le zapisali taka prikazovanja, katera so bila potrebna v to, da je Jezus dotičnike potrdil v veri, in da se je tako njegovo vstajenje izpričalo za ves svet in za vse čase; Marija pa je bila zadosti utrjena v veri in njena naloga tudi ni mogla biti, da bi ljudem spričevanje dajala o svojem lastnem Sinu. Zato sv. evangelij ne omenja tega, česar se vsako leto tako ganljivo spominja in veseli sv. cerkev, namreč da velikonočno veselje velja za Jezusom najprej in najbolj Mariji, prečisti Devici!

Veliko lepih in ganljivih, prisrčnih in veličastnih prizorov sem vam že opisoval v Kristusovem življenju, pri katerih sem pristavil opomnjo, da so tako vzvišeni, da jih ne more po vrednosti dopovedati človeški jezik. Pa bolj ganljiv kakor vsi drugi se mi v nekem oziru zdi ravno ta, ko se je Jezus po vstajenju prikazal svoji Materi in gotovo njej še prav posebno razodel ves nebeški blesk svojega veličja; zatorej moram še tukaj posebno pristaviti, da je nezmožno vsako pero popisati ono radost, katero je čutilo Jezusovo poveljano božje Srce takrat, ko je prišel svoji Materi naznanit slavno zmago po hudem boju, ki ga je stal toliko truda in znoja triintrideset let, — popisati ono veselje, katero je ob naznanilu te zmage čutilo najboljšo materino Srce one nebeške Kraljice, o kateri je Bog že v raju napovedal, da bode glava strla peklenski kači, — popisati ono srečo, katera je zavladata ob takem svidenju takega Sina in take Matere!

Kaj vam hočem, predragi poslušalci, ob tolikem veselju Sinu božjega in Matere božje še drugega reči, kakor to: veselimo se tudi mi te velikonočne sreče in slave; pa razveselimo Jezusa in Marijo s pravim temeljitim poboljšanjem ali kakor pravi sv. apostol Pavel v današnjem listu: *Obhajajmo veliko noč ne v starem kvasu, tudi ne v kvasu hudobije in malopridnosti, marveč v opresnih kruhkih čistosti in resnice!* Kako bi tudi mi razveselili Marijo, svojo Mater, ko bi se ji prikazali vsi spremenjeni, poboljšani, prenovljeni! Amen.

A. Kržič.

2. Liturgična pridiga.

Jezusa iščete Nazareškega križanega;
vstal je, ni ga tukaj! Mark. 16, 6.

Velikonočni prazniki so bili v podobi zaznamovani že v stari zavezi. Predpodobna velikanoč je bila tista noč, ko je angel v eni noči pomoril vse prvorojence egiptovske, prizanesel pa je

ter šel mimo izraelskih hiš, katere so imele podboje duri nama-zane s krvjo enoletnega jagnjeta. To jagnje, kateremu niso smeli zlomiti nobene kosti, jedli so Izraelci pečeno in za odhod pripravljeni tisto noč. Ta velikanoč je po Kristusovem vstajenju postala krščanska velikanoč. Nedolžno jagnje božje je prelilo svojo predragoceno kri, da reši in odkupi vesoljni svet. Kristus nas je s svojo smrtjo odrešil greha in večnega pogubljenja; s svojim vstajenjem je premagal smrt in satana ter nas tako oprostil ne sužnosti egiptovske, ampak še neizrečeno hujše sužnosti — satanove. Zato je spomin na to ob koncu štiridesetdanjskega posta poveljčan z našo velikonočjo, katero so pač praznovali že apostoli. Ker je Jezus vstal od smrti v nedeljo, za to so apostoli tudi nedeljo postavili kot dan Gospodov namesto judovske sabote, postavili so jo kot dan počitka in pobožnih dejanj.

Sv. Leon papež pravi: »Mej vsemi dnevi, ki se praznujejo v krščanstvu, je velikonočni praznik največji in najbolj vzvišen; od njega prejemajo vsi drugi prazniki svojo blažilno častljivost.« Seveda je sv. cerkev za tak praznik sestavila posebne mašne molitve. V povzdigo današnje prevesele nedelje, v čast Kristusu, veličastvo od mrtvih vstalemu, vam jih sedaj pojasnim.

1. Vhod v današnjo sv. mašo je sestavljen po psalmu 138. ter se glasi: »Vstal sem, in sem še pri tebi, aleluja, položil si na-me svojo roko, aleluja, čudovitna je tvoja vednost, aleluja, aleluja.« In zopet se nadaljuje s 1. vrstico taistega psalma: »Gospod! preiskuješ me, in me poznaš: ti poznaš mojo sejo in moje vstajenje.« Tu slavi sv. cerkev s kraljevim pevcem božjo vsemogočnost zlasti z ozirom na vstajenje Gospodovo. Božja neskončna moč je vzdignila Jezusa iz groba, kar pa je On kot vsevedni Bog pre-rokoval že poprej.

Hebrejska beseda aleluja, katera se tukaj in sploh pri sv. mašah razen postnega časa tolikrat ponavlja, pomeni toliko kot: »Hvalite Gospoda! ali: Hvaljen bodi Bog!« Aleluja izraža torej čustva češčenja in zahvale za vse milosti; v velikonočnem času je to tudi poseben skupen izraz veselja, ker se je dovršilo naše odrešenje. Zato veliko saboto po škofijskih cerkvah stopi po odpetem berilu subdijakon pred škofa, navzočega pri sv. maši, ter ga nagovori: »Prečastitljivi oče, naznanim vam veliko veselje, in to je: aleluja!« Nato mašnik zapoje trikrat: aleluja, kakor pri nas. Ravno poprej pa so se pri »gloriji« slovesno oglasili velikonočni zvonovi.

2. Zbirna molitev velike nedelje se glasi: »Bog, kateri si današnji dan po svojem Edinorojenem, ko je smrt premagal, odprl vhod v večnost, podpiraj s svojo pomočjo naše prošnje, kakor nam jih poprej tudi navdihuješ.« V tej molitvi prosimo, da bi Bog po premagani smrti in odprtih vratih nebeških zmiraj podpiral naše prošnje. Jezus Kristus je odprl vrata nebeška, katera so bila poprej zaprta tudi najpravičnejšim ljudem stare zaveze. Čakajočim v predpeklju je duša Jezusova prinesla to veselo oznanilo.

3. Berilo je prav kratko, vzeto iz 1. lista sv. Pavla do Korinčanov. Judovska šega je zahtevala, da so ves stari kvas morali spraviti iz hiše, preden je bilo zaklano velikonočno jagnje; potem so imeli čisto opresen kruh za velikonočne pojedine. Ko sv. Pavel tu opominja kristijane, naj postržejo stari kvas, hoče jih tudi v duhovnem pomenu opomniti, naj zapusté vso hudobijo, v kateri so poprej živeli kot neverniki, in naj se očistijo vseh pregreh. Stari kvas je podoba starega človeka, kakeršen izhaja iz Adama, je podoba grešnika, obdanega s spačeno naravo. Novo testo pomeni človeka prerojenega, prenovljenega, očiščenega v Kristusu, pomeni duhovno vstajanje. Ko pravi apostol: »Ker ste opresni«, hoče reči, ker ste v Kristusu po sv. krvi očiščeni od starega kvasu greha, je zavoljo tega vaša dolžnost, da se ohranite stanovitno čiste. Z besedami: »Zakaj, naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano«, pa apostol to-le izraža: »Tudi mi kristijani imamo velikonočno Jagnje, Kristusa, katero je že zaklano, darovano, in sicer za vselej; zato je pri nas tako rekoč zmiraj velikanoč, ker je Kristus z eno daritvijo zagotovil večno odrešenje. Ravno zato pa bodimo zmiraj čisti in sveti, da smo vredni vživati naše velikonočno Jagnje, Jezusa Kristusa.

4. V mesni spev slavi najprej »dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se, in veselimo se v njem.« Ta preveseli dan je ravno velikonočni praznik, ko je Gospod Jezus Kristus po svojem trpljenju častitljivo vstal od smrti. In sedaj nas sv. cerkev pozove s psalmistom: »Slavite Gospoda, ker je dober, ker vekomaj trpi njegova milost! Aleluja, aleluja«. Gospod, ki je vstal od smrti ter današnji dan naredil tako veličasten, je vreden, da njegovo dobroto in večno milost slavimo in hvalimo neprenehoma. Naš odrešenik in Zveličar je to, na katerega nam sv. cerkev zopet pokaže v naslednji vrstici: »Naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano.«

Vmesni spev današnje sv. maše je izredno podaljšan s tako imenovano sekvencijo ali naslednjico. Sekvencija je krajša ali

daljša pesem, ozirajoča se na najimenitniše skrivnosti dotičnega praznika ali na glavni pomen dotične sv. maše. Imamo jih samo pet v rimskih mašnih bukvah: Za velikonoč, za binkošti, za sveto Rešnje Telo, za praznik žalostne Matere božje in za črne sv. maše. Neslednjica današnje sv. maše je kratka ter obsega te-le misli: Velikonočno daritveno ali klavno Jagnje naj hvalijo kristijani, ker je Jagnje odrešilo ovce, to je, Kristus je grešnike spravil z Očetom. Smrt in življenje sta se dvobojevala, ta, ki je umrl, je zopet živ, ker je sam življenje. Sedaj nastopijo apostoli in vprašajo: Povej nam, Marija (Magdalena), kaj si videla na potu? Ona odgovori: Videla sem grob živega Kristusa in slavo vstalega, angelske priče, tančico in prtiče. Vstal je Kristus, moje upanje, pred vami pojde v Galilejo. Sklepno vrstico govore kristijani: Vemo, da je Kristus, vstal res od mrtvih: ti, zmagovalni Kralj, se nas usmili!

5. V evangeliju nam slika sv. Marka velikonočni dogodek, kakor se je zgodil v Jeruzalemu pred 1866. leti. Marija Magdalena, Marija, Jakoba ml. mati, in Saloma, mati sv. Janeza in sv. Jakoba st., so kupile mnogoterih mazil in dišav, da bi v nedeljo zjutraj prav zgodaj mazilile Jezusovo telo v grobu. Najhujše jih je skrbel težki kamen, ki je bil poveznjen na izklesano votlino, v kateri je ležalo Jezusovo presv. Telo. Tje prišedši, najdejo veliki kamen že odvaljen. Ko se bližajo prostoru, kjer je ležalo Jezusovo telo, zagledajo angela, čegar obličje je bilo — po popisu sv. Matevža — kakor blisk, in njegovo oblačilo belo kakor sneg. Žene se prestrašijo, angel pa jih nagovori rekoč: »Nikar se ne ustrašite! Jezusa iščete Nazareškega križanega; vstal je, ga ni tukaj! Glejte kraj, kamor so ga bili položili.« Ker je pa Jezus apostolom pred svojim tipljenjem zvečer rekel, da pojde pred njimi v Galilejo, ko vstane od mrtvih, zato sedaj angel naroči pobožnim ženam, naj opomnijo Petra in učence obljube Jezusove, da pojde pred njimi v Galilejo, kar je zares tudi storil.

Po nauku vseh svetih očetov se grob ni odprl, ko je Gospod vstal od mrtvih. To je storil še le angel, ko je bil Gospod grob že zapustil, v pričevanje, da je Gospod resnično vstal iz groba. Vstajenje je podlaga naše vere; zakaj, ako bi Kristus ne bil vstal, pravi sv. Pavel (I. Kor. 15, 17.), bila bi naša vera prazna, ker tedaj bi se tolikanj ponižani Jezus ne bil pokazal častitljivega in mi bi ne imeli upanja, da se naše revno, ponižno, križano življenje zboljša in poviša na onem svetu. Tako bi tudi naša vera bila prazna, ker bi se nikdar ne spremenila tako, da bi gledali to, kar sedaj veru-

jemo, in s posvetnim življenjem bi bila skončana vsa častitljivost. Z Gospodovim vstajenjem pa je spričano, da bomo vstali tudi mi, in sicer povelečani na duši in na telesu, ako se le sedaj držimo njegovih nebeških nauk in zgledov. (Fil. 3, 21.)

6. Pred darovanjem se moli tista zlasti za naše razmere tako pomenljiva vrstica iz ps. 75.: »Zemlja se je tresla in se je pomirila, ko se je Bog vzdignil v sodbo. Aleluja.« Bog se je vzdignil v sodbo nad trdovratnimi ljudmi najprej veliki petek ob Jezusovi nasilni smrti. Tistikrat »se je zemlja potresla, in skale so pokale«, pravi evangelist. (Mat. 27, 51.) Zopet piše sv. Matevž, da je veliko nedeljo zjutraj na vse zgodaj »vstal velik potres. Zakaj angel Gospodov je prišel iz nebes, in je pristopil ter kamen odvalil in nanj sedel.« (28, 2.) Še vse huiši pa bodo zadnji potresi ob koncu sveta, preden pride Gospod »sodit žive in mrtve.« Sam je napovedal te potrese z besedami: »In veliki potresi bodo po deželah.« (Luk. 21, 11.) Nam samim je dal Bog predčutiti grozo zemeljskih potresov o veliki noči l. 1895. Pa to grozo, katero bi si bili morali obrniti v dušni prid, v pokoro in poboljšanje, pregnal je tek časa; malokdo še premišluje tisto strašno noč iz namena, da bi se skesano spomnil božjih, »resničnih in pravičnih sodbâ.« (Raz. 19, 2.) Toda kristjani moji, naj ne minejo nobeni velikonočni prazniki, da bi se ne spomnili božje pravice; to nam je storiti toliko lažje, ker nas potresna obljuba leto za letom opominja, delati »s strahom in trepetom za svoje zveličanje.« (Fil. 2, 12.) Ravno tako naj nas pa velikonočni prazniki vsako leto budé k veliki hvaležnosti, ki smo jo dolžni Bogu, da moremo v dobro popravljenih in lepo prenovljenih cerkvah opravljati najsvetejšo daritev ter se zbirati k skupnim pobožnostim.

7. Pa vrnimo se k današnji sv. maši! V tihi molitvi prosimo, da bi Gospod sprejel naše molitve in naše darove, posvečene po velikonočnih skrivnostih, ter bi nam vse to pomagalo v zveličanje. Po navodu sv. cerkve se v svojih molitvah v velikonočnem času vedno spominjajmo skrivnosti vstajenja Gospodovega, da bodo naše prošnje našle več milosti pred Bogom.

8. Nadaljujem kar z obhajilno vrstico. Ta je ponovljena po današnjem berilu, v katerem nas opozarja sv. Pavel, da obhajajmo velikonoč v opresnih kruhkih čistosti in resnice. Čisto, sveto življenje, in ljubezen do resnice — to naj bode sad velikonočne spovedi in velikonočnega sv. obhajila.

9. Temu primerno prosimo v poobhajilni molitvi, da bi nam Gospod vlil duha božje ljubezni, da bi — poživljeni po velikonočnih zakramentih — vsi živeli prav pobožno in v bratovski ljubezni.

Sv. Avgustin pravi, da velikonočni čas pomeni in naznanja večno srečno življenje v nebesih, kjer bomo s svetniki združeni brez prenehanja hvalili Gospoda. Take hvalospeve »veliko trum v nebesih« je slišal sv. Janez v skrivnem razodenju: »Aleluja! Češčenje in slava in moč bodi Bogu našemu!« (19, 1.) Kristijani! Ako pa hočemo tudi mi kedaj z nebeškimi zbori prepevati ve-komaj »aleluja«, gojimo take misli in čuvstva v svojem srcu, kakor nam jih navdajajo velikonočni prazniki in posebej molitve dan a š n je sv. ma še. Bodimo iz tega namena prav pobožni pri dan a š n je sv. ma ši, in svoje dobre sklepe zvesto izvršujemo ves velikonočni čas, da se tako navadimo tudi druge dni živeti po naukih tistega, ki je rekel: »Jaz sem vstajenje in življenje.« (Jan. 11, 25.) Amen.

V. Bernik.

Velikonočni ponedeljek.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXVI.

Isti dan sta šla dva Jezusovih učencev v trg, kateri je bil šestdeset tečajev od Jeruzalema daleč, po imenu Emavs.

Luk. 24, 13.

V starih časih so velikonočne praznike še vse bolj svečanostno obhajali, kakor pa jih sedaj. Bili so časi, ko so verniki praznovali ves veliki teden, ne le tako, da so v cerkev hodili k resnobnim cerkvenim opravilom, marveč tudi po državljanskih postavah so morali počivati in ne opravljati hlapčevskih del; a tudi velikonočne praznike so obhajali vse dni celega tedna kot zapovedane praznike. Več časa so pozneje velikonoč slovesno obhajali tri dni, slednjič pa, kakor sedaj, le dva dni in velikonočni terek le še kot sopraznik. Vse to nam kaže, kako zelo so čislali naši pobožni predniki skrivnosti, katerih spomin se obhaja v resnobnem velikem tednu in o veselih velikonočnih praznikih. Ker so nam sedaj skrajšani velikonočni prazniki, pa nadomestujte nekoliko s tem, da sami še doma pridno premišljujete velikonočne nauke, ka-

tere ste slišali v cerkvi, in pa kaj več molite v povelikonočnem času, nekoliko pa s tem, da se po navodu sv. cerkve velikonočnih skrivnostij pobožno spominjate še dalje tje do vnebohoda Gospodovega, tje do binkoštij. Tudi jaz sem se namenil vam v tem času razlagati še zadnje dogodke iz Jezusovega bivanja na zemlji do njegovega častitljivega vnebohoda. Osobito si moramo nekoliko natančneje ogledati posamezna prikazovanja od mrtvih vstalega Jezusa. Že včeraj sem vam pravil, kako se je najprej prikazal svoji Materi; sedaj bi vam prav za prav moral tako pripovedovati, kakor se je Jezus po vrsti prikazoval, vendar se mi zdi primernejše, da si danes nekoliko natančneje ogledamo ona dva pobožna učenca, ki sta šla v trg Emmaus, zato ker smo ravnokar slišali vso to lepo dogodbo v današnjem evangeliju, in pa, ker si zgodbe še bolj zapomnimo, ako jih premišljujemo v posameznih skupinah, kako se je posebej prikazal pobožnim ženam, kako posameznim apostolom in učencem in kako vsem skupno.

I. Predno spremimo blaga učenca po njunem žalostnem, nazadnje pa tako srečnem potovanju, naj še omenim, kako so se trudili Jezusovi sovražniki, da bi utajili njegovo vstajenje.

Ko se je bil približal oni vekomaj imenitni trenutek, ko je Jezus od mrtvih vstal, je nastal pri grobu velik potres in angel je prišel iz nebes, odvalil kamen izpred groba in sedel nanj. Obličje se mu je svetilo kakor blisk in oblačilo njegovo je bilo belo kakor sneg. Varihi se stresejo pred njim in popadajo kakor mrtvi na tla. Ko se zopet zavedó, vstanejo in bežé v mesto, nekateri gredó k velikim duhovnom in jim povedó vse, kar se je zgodilo. Le-ti pa so se zbrali s starešinami in se posvetovali ter dali vojakom veliko denarja, rekoč: »Recite: ‚Njegovi učenci so prišli po noči in so ga ukradli, ko smo mi spali‘. In če bo poglavar to zvedel, pogovorimo ga mi in vas zavarujemo.« In so vzeli denarje in storili tako, kakor so bili naučeni; in ta govoriga se je razširila mej judi do današnjega dné (namreč do tistega časa, ko je sv. evangelist zapisal to sporočilo). A ta dogodba se tudi pozneje ni pozabila, a ne v škodo resnici, marveč v potrdilo tega, da je Jezus res vstal od mrtvih. Za mnoge je namreč spričevanje nasprotnikov veljavnejše nego spričevanje prijateljev; ko bi torej kdo ne hotel verjeti apostolom, naj verjame vsaj Jezusovim sovražnikom. Res, če je le kdaj laž imela kratke noge, je imela tukaj jako kratke: 1. Ako so vojaki spali, kako bi mogli videti in potlej

pričati, da so mej spanjem stražnikov prišli apostoli ter ukradli Jezusovo telo iz groba? 2. Ako so res zaspali vojaki na straži, kako da niso bili občutno kaznovani, marveč še celo poplačani; nikjer na svetu nimajo tako slabo urejenega vojaštva, da bi ne bili strogo kaznovani taki zaspani možje, ki spé na straži, ali naj bi se le o tako slavnem rimskem vojaštvu smelo trditi kaj takega? Kako bi mogli farizeji pri Pilatu opravičiti tak prestop, kar so obljubili vojakom, nam je res uganka. 3. Ako so apostoli ukradli Jezusovo telo iz groba, morala bi sodnija preiskati tak zločin in kaznovati tatove, kateri celo mrtvih ne pustijo v miru; tudi bi lahko zahtevali, naj pokažejo kraj, kamor so ga skrili. Sicer pa — kaj bi si bili mogli pomagati apostoli z mrtvim Jezusovim telesom? Le živi, od mrtvih vstali Jezus je mogel na novo poziviti njih vero, njih upanje, sovražnikom pa zavdati strah, kakor ga more zavdati le popolna in sijajna zmaga. 4. Končno bi za tako tatvino morali biti drugačni junaki, kakor pa so bili ob Jezusovi smrti tako plašni in bojzljivi apostoli. Pa silno spretni in vajeni tatovi bi morali biti, da bi tako tiho prišli, tako tiho odvalili težki kamen izpred groba, in zopet tako tiho odšli, da ne bi vzbudili niti enega stražnika! Torej je poleg drugih dokazov tudi ta laž jako krepak dokaz veličastne resnice, da je Jezus častljiv iz groba vstal. Sovražniki Jezusovi pa so na novo pokazali, kaj je zakrknjena trdovratnost: ne potres in ne bliščeči angel iz nebes, katerega so se celo paganski vojaki tako zelo prestrašili, in celo mrtvi, ki so po Kristusovem vstajenju iz grobov vstali in se mnogim v Jeruzalemu prikazali, jih ne morejo omečiti in prenarediti; natanko se je dopolnilo, kar jim je bil Jezus napovedal: *Ako ne poslušajo Mozesova in prerokov, tudi ne bodo verjeli, ko bi kdo od mrtvih vstal.*

II. Pa vrnimo se sedaj k dogodbi današnjega evangelija, iz katere izprevidimo, kako zelo so bili potrjeni tudi prijatelji Jezusovi in kako težko so se dali prepričati o njegovem vstajenju. Glavni vzrok je gotovo ta, da so si vstajenje Jezusovo vse drugače mislili, da bo namreč Mesija nastopil kot mogočen kralj v veliki sijajnosti ter osvobodil Izrael in ga povzdignil nad vse druge narode. Sveti evangelij nam opiše le dva, ki sta tako mislila, a enako so mislili tudi še premnogi drugi. Nista bila apostola, marveč le učenca Jezusova, morda izmed onih dvainsedemdeseterih, katere si je bil Jezus posebej odbral. Kakor je videti, bil je vsaj eden doma iz Emavskega (60 tečajev ali blizu tri ure hoda od Jeruzalema). Po imenu je znan le eden. Nekateri razlagalci menijo, da je bil Kleofa, mož

one Marije, ki je bila bližnja sorodnica Matere božje, oče Jakopa mlajšega in Juda, apostolov, ter Jozesa in Simona, ki je bil pozneje drugi škof v Jeruzalemu. Ako je to res, mora se nam zdeti še častitljiviši.

Hotela sta si nekoliko srce olajšati, zato zapustita mesto, kjer so se godile zadnje dni tako strašne reči, in gresta na deželo. Vendar tudi zunaj mesta vkljub vsej prijetnosti spomladne dóbe se kar ne moreta otresti žalosti in otožnosti, vedno jima uhajajo misli na to, kar se je bilo zgodilo zadnji čas, tudi po poti se pogovarjata le o tem. Kar se jima pridruži Jezus, in sicer v podobi tujca, da ga nista spoznala, marveč mislila, da se sedaj vrača, kakor drugi velikonočni romarji, domov iz Jeruzalema; po svojem vstajenju se je namreč lahko spremenil, kakor je hotel (brez posebnega čudeža). Jezus ju sočutno vpraša, zakaj sta tako žalostna, in jima dá priliko, da sama obširno razodeneta vse, kar jima obtežuje srce; saj v bridkosti je človeku že to velika tolažba, ako dobi kakega sočutnega prijatelja, da mu more zaupno odkriti svoje žalostno srce. Najprej se začudi Kleofa, kako je to možno, da navidezni tujec ne vé tega, kar vedó vsi in o čemur se govori vsepovsod, namreč tako imenitne in strašne dogodbe, ki se je zgodila v Jeruzalemu, ko so domačini v smrt izdali svojega največjega preroka, svojega Odrešenika; in to na tak grozovit način da tako še Izraelci nikogar umoriti ne smejo, da so torej morali najeti tujo pomoč, paganom ga izdati, da so jim ga pagani neusmiljeno križali! Naj tu še posebej omenim, kako se dobri učenec Jezusov zatajuje, da tudi o nasprotnikih govori mirno in dostojno, ne pa tako divje in nedostojno, kakor so nasprotniki še poleg groba Jezusovega zaničljivo govorili o Zveličarju in njegovih učencih ter imenovali Najsvetejšega — goljufa, njegove apostole pa tatove.

Ko se je tako pričela zaupna govorica, sta potoževala še dalje, sedaj ta, sedaj oni, svoje skrbi in pomisleke: Menila sta namreč, da sedaj je za vselej pokopano delo Mesijevo, vse upanje uničeno: prešel je petek-večer, prešla vsa sobota, prešli že dve noči, — pa nikjer nič znamenja izraelske slave; o njegovem vstajenju ni nič gotovega sporočila, le to je gotovo, da so pobožne žene videle prazen grob in angela. Vse to jima neznansko bega in tlači duha. In ker človek vselej in povsod tako rad misli le nase, bega ju močno tudi to, zakaj sta se dala vzprejeti mej učence Jezusove: Jezusov učenec biti, ni bila lahka reč, gotovo sta morala mnogo žrtvovati, delo, čas in spoštovanje pri voditeljih ljudstva;

mnogovrstno se zatajevati, kakor je zahteval nauk sv. evangelija; sedaj bo prišlo pa še zaničevanje in zasmeh, ako se ne izpolni, kar sta pričakovala.

O, kako je moralo pač mučno biti božjemu Zveličarju tako govorjenje in pritoževanje: tolikrat je že razlagal, zakaj je prišel na svet, tolikrat napovedoval, da bo moral trpeti in umreti, sedaj pa celo njegovi učenci, od katerih bi smel kaj več pričakovati, tako slabo umevajo nauk o križu. Vendar ju potrpežljivo poslušajo do konca. Ko pa končata, ju ljubeznivo, vendar dovolj resnobno posvari: *O nespametna in kesnega srca, verovati vse, kar so govorili preroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?* Ker jima Jezus vidi v srce in vé, da imata dobro voljo, ju izgovarja, češ, da nista neverna kakor njegovi nasprotniki, marveč da imata le vse premalo razuma o božjem kraljestvu, da jima gré vse prepočasi v glavo nauk o božjem zveličanju. In glej, po svoji sveti navadi in nebeški potrpežljivosti ju prične učiti, kakor je učil nekdam, n. pr. Nikodema v Jeruzalemu, Samarijanko pri Jakopovem vodnjaku i. t. d. Začenši od Mozesa in vseh prerokov, jima je razlagal vsa pisma, ki so bila pisana o njem.

Takih pisem pa, katera so govorila o Jezusu, je bilo veliko v stari zavezi; torej se je govor precej raztegnil. A tiho in zvesto sta ga posušala naša potnika ter v polni meri pokazala, da zaslužita ime »učenca Jezusova«. Čimdalje bolj se jima je jasnilo v glavi, a tudi iz srca je bolj in bolj izginjala žalost in obupnost ter prihajala tolažba in nenadna radost. Sama skoro nista vedela, kdaj jima je minula dolga pot. Vsa vesela sta bila, da se jima je pridružil tak izvrsten sopotnik; imela sta ga le za izredno plemenitega tovariša, a toliko se jima pa sedaj še ni posvetilo, da bi bila spoznala njega, ki ju je nekdam odbral izmed drugega ljudstva za svoja učenca.

Tako so se približali trgu, v katerega sta šla; in Jezus se je delal, kakor bi hotel dalje iti. Njegov namen je sicer bil, ostati pri njiju, a vsiljevati se jima ni hotel, marveč njegova volja je bila, da ga morata sama povabiti in prositi. V to svrhu pa pač ni bilo drugega pomočka razen tega, da se je delal, kakor da hoče dalje iti. Ona dva sta ga pa silila, rekoč: »Ostani z nama, ker se mrači in se je dan že nagnil.« Bržkone se učenca nista mislila vrniti isti večer v Jeruzalem, marveč prenočiti z nepoznanim tujcem, kateremu itak ni kazalo dalje iti v tem poznem času. Poglavitni namen te prošnje je bil gotovo ta, da bi bila še dalje

poslušala tako nebeško tolažilne razgovore predobrega sopotnika. In šel je noter ž njima. In ko je bil ž njima pri mizi, vzal je kruh in ga blagoslovil in zlomil in jima podal. In odprle so se jima oči ter sta ga spoznala; on pa je zginil od njiju. In govorila sta drug drugemu: »Ali ni srce gorelo v naju, ko je nama govoril po poti in razlagal pisma?« Sama sebe sta kregala in si očitala, kako da ga že nista spoznala na potu, saj tako razumno in pa tako v srce segajoče ne zna nikdo govoriti; saj sta ga že poprej tolikrat slišala, kako da so jima bile sedaj dušne oči tako zavezane, da jima je ostal nepoznan ves čas, — sedaj pa je hipoma zginil, da se mu še zahvaliti nista utegnila!

Sedaj pa nista marala prenočiti v Emavsu, marveč vstaneta še tisto uro in se vrneta v Jeruzalem. Našla sta enajstere zbrane in te, ki so bili ž njimi. Ti so jima rekli: »Gospod je res vstal in se je prikazal Simonu.« Onadva pa sta pravila, kaj se je bilo zgodilo po poti in kako sta ga spoznala po lomljenju kruha.

V tej dogodbi se moramo prav posebno čuditi neskončni ljubezni Jezusovi. Kar sam se je pridružil učencema, ko ju je videl žalostna, nihče ga ni prosil; sočutno ju vpraša, zakaj sta žalostna, in potlej ju poučuje v dolgem razgovoru, sama, ki nista bila apostola, marveč le učenca, — s toliko temeljitostjo in vnemo, kakor bi imel pred seboj zbrano množico tisočero poslušalcev, tako tolažljivo in pristrčno, da se jima začne srce topiti; ž njima gré v gostilno in (kot častni gost) jima blagoslovi, razlomi in podá kruh s tako nebeško ljubeznivostjo, da ga takoj spoznata. Nekateri cerkveni učeniki pa pravijo, da to ni bila samo prijateljska večerja, marveč da je Jezus spremenil kruh in jima podal sv. obhajilo. To bi pa seveda bil vrhunec njegove ljubezni, ko bi ju bil osrečil še z angelskim kruhom, nahranil s svojim lastnim telesom; še lažje bi razumeli njuno navdušeno velikonočno radost.

Naj pridenem še en nauk, ki nam ga daje ta prelepa zgodba: v svojih križih in težavah, katerih se nikomur ne manjka v tej solzni dolini, se ravnajmo tudi mi tako, kakor onadva učenca: najprej skušajmo sami odstraniti to, kar nas teži (učenca sta šla iz mesta, da bi se razvedrila na deželi v spomladanski naravi); sicer pa pri Jezusu iščimo tolažbe in pomoči, zlasti v presvetem Rešnjem Telesu. Ako mi ne zapustimo Jezusa, tudi on nas ne bo zapustil! Amen.

A. Kržič.

2. Liturgična pridiga.

Gospod je res vstal in se je prikazal
Simonu! Luk. 24, 34.

Danes je že drugi velikonočni praznik, katerega veličastno oznanja in povzdiguje slovesno zvonjenje. Prvi prazniki Gospodovi so nastali tako rekoč sami ob sebi, tako posebno velikonočni. Apostolom Gospodovim in prvim učencem ni bilo namreč mogoče pozabiti preimenitnih dogodbe iz življenja Gospodovega, n. pr. vstajenja njegovega, vnebohoda ali poslanja sv. Duha. Dogodbe so bile to, katerih so se bili tudi oni sami vdeležili, katere so bile odločilne postale za njih lastno življenje. Dnevi in kraji, ki so bili v zvezi s temi dogodki, so jim bili nepozabljivi. In ko se je ob letu povrnil kateri tako imenitni dan, bilo je prav naravno, da so se vsega tistega živo spominjali, kar so sami doživeli, sami videli, slišali, in kar so drugim oznanovali dan na dan. Njih srce se je ob tacih spominskih dnevih vnelo v svetem ognju ljubezni in hvaležnosti do Boga, obhajali, praznovali so take dni, in ž njimi so jih praznovali verniki. Pozneje pa so še cerkvene naredbe vernikom ukazale praznovati slovesno take spominske dni našega odrešenja in zveličanja. O takem začetku praznikov prepriča nas tudi dejanje apostolov, kjer piše sv. Lukež, da so se zbrali prvi dan po saboti kruh lomiti. (20, 7.) Tudi najstarejši očetje in cerkveni učeniški spričujejo ravno to, n. pr. sveti Avgustin piše, da kristijani vsako leto ob gotovih dneh obhajajo spomin Jezusovega trpljenja, vstajenja, vnebohoda in prihoda sv. Duha, a ne vsled kake pismene naredbe, ampak vsled ustnega sporočila.

Zapovedanih praznikov je bilo prve čase sv. cerkve le malo. Bolj in bolj so se namnožili od 5. do 9. stoletja; zlasti raznim svetnikom posvečenih je postajalo vedno več. Veliko noč in binškošči so praznovali v tej dobi skozi celi teden. Papež Urban VIII. je l. 1642. skrčil preobilno število praznikov za ves katoliški svet, za Avstrijo pa sta papeža Benedikt XIV l. 1754. in Klemen XIV. l. 1771. posebej uredila število zapovedanih praznikov in določila, ob katerih dnevih so verniki dolžni pod smrtnim grehom biti pri sv. maši. Sv. cerkev pa se v svojem bogoslužju vendar še skozi osem dnij zmiraj še ozira na poglobitve skrivnosti velikonočne, oziroma binškoščne nedelje. Tako sv. cerkev najimenitnejše praznike in tudi godove nekaterih svetnikov praznuje z osminami.

Deloma je to vpeljano zato, da bi se povišala slovesnost tistega praznika, deloma pa, da bi se najvišje misli cerkvenega leta globoko in stalno vtisnile srcu in življenju vernikov.

Za današnji praznik je sv. cerkev odločila zopet poseben mašni obrazec, vendar pa se tu marsikaj ponavlja iz velikonočne nedelje, o čemur se prepričate v naslednjem, ko vam razložim današnjo sv. mašo v tem redu, kakor včeraj.

Nadaljujem v čast Jezusovemu vstajenju.

1. V h o d v današnjo sv. mašo je posnet po 13. poglavju drugih bukev Mojzesovih, kjer se pripoveduje, kako je Bog peljal izraelsko ljudstvo skozi puščavo v obljubljeno deželo, in kako je Mojzes zapovedal kot spomin na izhod iz Egipta praznovati tisto zanje tako imenitno, zares veliko noč. Glasi se pristopna molitev tako-le: »Pripeljal je vas Gospod v deželo, po kateri se cedi mleko in med, aleluja; in da bo postava Gospodova vedno v vaših ustih, aleluja, aleluja.« V prvih časih krščanstva je bila navada, veliko saboto krščevati tiste, ki so želeli sprejeti biti v sv. katoliško cerkev. Ko so potem hodili k očitni službi božji, blagrovala jih je sveta cerkev precej v vhodu današnje sv. maše, ker so prišli v deželo katoliške cerkve, kjer nahajajo neštevilno milostij. Sv. cerkev nam pa s temi besedami kliče v spomin tudi tisto presrečno deželo, katero nam je odprl Gospod po svojem odrešenju in vstajenju, in v katero nas hoče tudi peljati ter nam jo dati v posest, kakor je nekdam dal rodovitno kanaansko deželo izvoljenemu ljudstvu. Mi smo še več, kakor izvoljeno ljudstvo, v božjih očeh, mi smo po spričevanju sv. pisma celó otroci nebeškega Očeta, bratje Kristusovi in dediči nebeškega kraljestva. Nebeško kraljestvo, deželo večne slave, nam bo Gospod gotovo tudi dal, ako se bomo zvesto držali njegove cerkve ter se njegove postave, njegovih zapovedij in prepovedij zmiraj zavedali in stanovitno se ravnali po njih. Ker pa se nam Bog skazuje tako neizrečeno dobrotljivega, ker nam je po svojem Sinu dal pravico do nebes, zato novokrščence in nas sv. cerkev pozivlje k očitni hvaležnosti s psalmistom: »Slavite Gospoda, in kličite njegovo ime; oznanujte mej narodi njegova dela.«

2. Z b i r n a m o l i t e v se glasi: »Bog, kateri si po velikonočni slovesnosti podal svetu zdravilne pomočke, prosimo te, da svoje ljudstvo podpiraš z nebeškim darom, in da zasluži doseči popolno prestost, in se čedalje bolj pripravlja za večno življenje.«

V tej molitvi se torej ozira sv. cerkev najprej na versko resnico, da je Jezusovo vstajenje postalo svetu zdravilno, potem pa prosi, da bi se oprostili greha ter rastle v dobrem, dokler se gotovo ne zveličamo.

3. Berilo današnje sv. maše je vzeto iz »dejanja apostolov« in obsega govor, katerega je imel sv. Peter pred Kornelijem, malikovalskim stotnikom, in drugimi prebivalci mesta Cezareje v sv. deželi. Bog je namreč sklenil, Kornelija zavoljo njegove molitve in miloščine po apostolu Petru pripeljati k sv. veri in k odrešenju; na čudovit način mu je po angelu zapovedal, poklicati k sebi Simona Petra. Sv. Peter pa je doslej še sam mislil, da so le Judje poklicani v krščanstvo, toda Bog ga je poučil po posebni prikazni, da tudi neverniki, malikovalci ali pagani morejo precej vstopiti v Kristusovo cerkev, ne da bi se morali še le poprej očiščevati po Mojzesovi postavi. Sv. Peter prišedši h Korneliju, vidi množico ljudstva zbrano, stopi med ljudstvo ter začne govoriti besede današnjega berila. Apostol se sklicuje nato, da jim mora biti znano, da je Jezus Kristus začeni od svojega krsta v Galileji, oznanoval sv. evangelij po vsej Judeji. Naznani jim pa še več o Jezusu Kristusu Nazareškem. Njega, včlovečenega Boga, je Bog precej v začetku mazilil s sv. Duhom, ker je bila vsa polnost milostij sv. Duha izlita v njegovo človeško naravo, to pa zavoljo neizrečeno tesne zveze obeh narav v eni božji osebi. Sv. Peter bi bil tudi lahko rekel: Presveta Trojica je mazilila Jezusa, ker včlovečenje Sina božjega, kakor vsa zunanja dejanja, je dejanje treh božjih oseb. Vendar pa sv. pismo navadno govori tako, da prilastuje dela vsemogočnosti Bogu Očetu, dela modrosti Bogu Sinu, in dela milosti in ljubezni Bogu sv. Duhu. In zatorej sv. pismo včlovečenje Sina božjega prilastuje sv. Duhu; obujenje Kristusovo v življenje pa Bogu Očetu. Dalje se sv. Peter sklicuje na neizmerne dobrote in čudeže Jezusove, katerih priče so apostoli. Tega Jezusa pa, pravi dalje, so križali, a Bog ga je obudil tretji dan, vendar pa vse ljudstvo ni videlo prikazni vstalega Zveličarja, ker mu je bilo tolikanj nevhvaležno, ampak videli so kot priče poveličanega Jezusa apostola, katere je izvolil od vekomaj in sedaj jim ukazal oznanovati njegovo vstajenje, oznanovati tudi odpuščanje grehov v njegovem imenu ter kazati nanj, na sodnika živih in mrtvih.

Iz vsega današnjega berila je razvidna trojna služba Jezusova: kot učenika in preroka, kot velicega duhovna, kot kralja. Preroka se je razodeval Jezus, ko je učil nebeške resnice

ter napovedoval prihodnje reči, zlasti o svojem trpljenju, smrti in vstajenju. Veliki duhovnik je bil in je, ker je svojo lastno kri daroval nebeškemu Očetu na lesu križa, in vse človeštvo s to spravno daritvijo otel večnega pogubljenja. Kralja pa se je skazoval po svojih čudežih, zlasti s svojim častitljivim vstajenjem, ko je zmagal vse sovražnike: svet, smrt in pekel. »Glej, premagal je lev iz Judovega rodu.« (Raz. 5. 5.) Sedaj kraljuje Sin božji v nebesih na desnici Boga Očeta, kjer se vdeležuje božjega veličastva in božjega vladanja v popolnem pomenu.

Kristijani! To je opomin za naše življenje, Skazujmo Jezusu kot svojemu kralju vso čast in pokorščino, da nas kedaj vredne spozná veličastva v nebeškem kraljestvu.

4. V mesni spev današnje sv. maše hvali zopet »dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se, in veselimo se v njem.« Te besede sv. pevca ponavlja cerkev dan na dan skozi vso osmino velikonočnega praznika še po večkrat. Dalje nas tu sv. cerkev pozivlja s psalmistom k slavi božjih dobrot in milostij ter se ozré potem na velikonočne nedelje juterni dogodek, ko je angel prišel iz nebes, odvalil kamen in nanj sedel.

Za tem sledi zopet tista, včeraj pojasnjena velikonočna pesem ali naslednjica v čast vstalemu Zveličarju, katera se ponavlja pri sv. maši skozi vso osmino.

5. E v a n g e l i j današnjega praznika je nenavadno dolg ter pripoveduje, kako se je od smrti vstali Jezus velikonočno nedeljo na večer razodel dvema učencema, gredočima v Emavs. Eden učenec je bil Kleofa, drugi mogoče sv. Lukež, ker ravno on tako obširno popisuje ves dogodek. Jezus se je pridružil tema učencema, ker sta se pomenkovala ravno o njem. Kjer se pa pogovarjajo nespodobno, kjer se govori proti sv. veri Jezusovi, tje Boga ni blizo, ker take pogovore Bog studi in sovraži. Jezus »jima je razlagal, kar je bilo o njem v vseh pismih.« Prej ko ne jima je razkladal, kako je bilo že davno vse napovedano v besedah in predpodobah, kar je moral trpeti, torej tudi njegova smrt in njegovo vstajenje. Kazal jima je brezdvomno tudi, kako očitno sta zlasti David in Izaija prerokovala njegovo trpljenje pa tudi povečanje. »Spoznala sta ga v lomljenju kruha.« To pa, kakor menijo mnogi cerkveni učenički, ker jima je ravno tako podelil tukaj presveto Telo, kakor apostolom pri zadnji večerji. To je moč in sad sv. obhajila, da odpre kristijanu dušne oči in ga razsvetli za nadnaravne resnice.

Naš Gospod Jezus Kristus še sedaj dan na dan daruje in lomi nebeški kruh pri nekrvavi daritvi nove zaveze. Imejmo vanj vselej prav živo in trdno vero, da nam ne bo kedaj očital: »O vi nespametni in kesnega srca, verovati vse, kar so govorili pre-roki!«

6. **Pred darovanjem** se beró zopet besede iz evangelija velike sabote: »Angel Gospodov je prišel iz nebes in rekel ženam: Katerega iščete, je vstal, kakor je rekel, aleluja.«

7. **Tih a molitev** je ravno tista, kakor včeraj, ko prosimo, da bi se Bog milostno ozrl na naše darove in naše prošnje ter nas zveličal zavoljo neskončnega zasluženja in veličastnega vstajenja Jezusa Kristusa.

8. **Obhajilna vrstica** je vzeta iz današnjega evangelija in se glasi: »Gospod je vstal in se je prikazal Simonu, aleluja.« Te besede so izrekli zbrani apostoli proti obema učencema, vrnivšima se v Jeruzalem.

9. **Po obhajilna molitev** je tista, kot včeraj, ko prosimo, da bi nam Gospod vlil duha božje ljubezni, v katerem naj bi vsi živeli prav krščansko.

Ljubi kristijani! Slišali ste besede sv. Petra v berilu današnje sv. maše o Zveličarju, od smrti vstalem, »da je on tisti, katerega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih.« Da se ga nam pa ne boče bati kot božjega Sodnika, ubogajmo sv. Pavla, ki govori v listu velike sabote: »Ako ste vstali s Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji. Kadar se bo pa prikazal Kristus, vaše življenje, takrat se boste tudi vi ž njim prikazali v časti.« Amen. V. Bernik.

Prva nedelja po veliki noči.

I. Naš Gospod Jezus Kristus.

LXXVII.

Jezus je prišel in je stopil v sredo mej nje in je rekel: »Mir vam bodi!«

Jan. 20, 19.

Jezus je imel več namenov, da je po svojem vstajenju še nekaj časa na zemlji ostal v svojem poveličanem stanju. Najimnitnejši namen pa je bil gotovo ta, da se je večkrat vidno prikazal

in je svoje izvoljence, v prvi vrsti svoje apostole, prepričal svoje končne zmage, svojega čudežnega vstajenja, — da jih je utolažil v grozoviti žalosti, katero jim je bila provzročila njegova sramotna in prebritka smrt na križu, da je še več rečij uredil v sv. cerkvi gledé na svete zakramente in cerkveno vlado i. t. d. Torej naj-imenitnejša reč za nas mej Kristusovim vstajenjem in vnebohodom so različna prikazovanja. Vrstila so se nekako tako-le: Najprej se je prikazal Mariji, prečisti Devici, nato posebej Mariji Magdaleni in sv. Petru (ter sv. Jakobu), še drugim ženam, ko so šle nazaj od groba; učencema, ki sta šla v Emavs, potlej še isti večer vsem apostolom razen sv. Tomaža in zopet čez osem dnij, ko je bil tudi Tomaž navzoč; pozneje sedmim apostolom pri Genezareškem jezeru; pet sto učencem na gori in slednjič še apostolom ob svojem častitljivem vnebohodu. Po navodilu današnjega sv. evangelija si danes nekoliko natančneje oglejmo, kako se je Jezus prikazal apostolske mu zboru v prvič in drugič, poprej pa še, kako sv. Petru posebej.

I. Jezusova britka smrt na križu je grozovito potrla apostole; dolgo se niso mogli prav zavedati, kaj in kako je, in pa kaj naj bi začeli. Zlasti pa je bil Peter ves zbeگان, nekaj že po svoji naravi in vsled prvaške naloge, katero mu je bil Jezus izročil, osobito pa vsled svoje grozovite nesreče, ker je bil trikrat zatajil svojega Gospoda. Poleg sv. Petra pa je bilo gotovo najbolj užaljeno deviško srce nedolžnega Janeza, ki je pri zadnji večerji in še pod križem na Kalvariji občutil še posebno naklonjenost in ljubezen Jezusovo. Tema apostoloma je prišla tudi najprej povedat Marija Magdalena, da je Jezusov grob prazen; rekla je: »Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili.« Peter in Janez se brž napotita k grobu. Njuna gorečnost je bila tolika, da sta tekla oba; pa Janez Petra prehitil ter prvi dospe do groba. Priklone se in vidi rjuhe ležati; pa groza ga obide in ne gré v grob, morda tudi iz spoštovanja do sv. Petra počaka, češ, naj on — prvak — prvi preišče in se prepriča, kako in kaj. Sedaj prihiti za njim Simon Peter, gré v grob in vidi rjuhe pa prt, ki je bil na njegovi glavi, pa ne pri rjuhah, ampak na posebnem kraju zvit. Sedaj si upa tudi Janez v grob ter vidi in veruje. Zakaj nista še razumela pisma, da mora od mrtvih vstati. Učenca odideta in Peter se je sam pri sebi čudil radi tega, kar se je bilo zgodilo.

V tej dogodbi vidimo apostolsko modrost obeh apostolov. Kar jima pove Magdalena, zdi se jima jako tehtno; čeravno ne moreta prav verjeti, vendar ne zametujeta, kakor pozneje drugi učenci, ki so imeli za prazne sanjarije to, kar so pripovedovale od groba prišle ženske. Obojne skrajnosti se izogneta: lahkovernosti, pa tudi nevernosti. Sama se hočeta prepričati; sveti Janez takoj veruje vsled tega, kar je videl v praznem grobu, sv. Peter pa še dalje samotno premišljuje o tem. Posebno lepo pa se razodeva apostolska gorečnost in velika ljubezen do Jezusa sicer pri obeh apostolih, a pri deviško nedolžnem Janezu še z večjo vremo — on je hitrejši kakor spokornik Peter. Ta prednost ljube nedolžnosti se kaže v svetniškem življenju vseh časov, razodeva se tudi še v sedanjih časih pri vseh onih srečnih vernikih, kateri zvesto čuvajo svoj najdražji zaklad na zemlji — sveto čistost in nedolžnost.

A tudi prava spokornost ima svojo ganljivo tolažbo. Sveti evangelij nam namreč dalje pripoveduje, da se je Jezus posebej prikazal sv. Petru, rekoč: »Jezus je res vstal in se je prikazal Petru.« Sv. Janezu se Jezus ni prikazal, ker ni potreboval posebnega potrjenja v veri, saj pravi sveti evangelij o njem, da je veroval; tudi ni potreboval posebne tolažbe in posebnega osrčevanja, zadostovala mu je zavest čiste vesti in nedolžnega srca, ki je najboljša zastava Jezusove ljubezni. Sv. Petru pa se je prikazal, da ga je vidno prepričal, kako zelo všeč so mu bile njegove spokorne solze in da je pozabljeno njegovo veliko zadržanje; tudi je potreboval kot prvak apostolov — rekel bi — nekega posebnega pooblastila, da je lažje potrdil v veri svoje brate; ves zbor apostolski se mu je tem lažje spoštljivo klanjal kot svojemu načelniku in prvaku — prvemu papežu, ker ga je Jezus sam tako častno odlikoval.

Kako da se mu je Jezus prikazal, nam sv. pismo ne opisuje natančneje; misliti si pa moramo, da kar moč veličastno ter ob enem ljubeznivo in pristrčno, še krasnejše kakor nekdanj na Taboru. O kako se je moral razveseliti, ko je zagledal svojega Učenika v toliki časti in lepoti — on, ki je toliko grenkih solz pretočil zadnje tri dni! O, gotovo je pokleknil pred Jezusa in ves omamljen ga začel na novo prositi odpuščanja! Jezus pa ga ne pusti dalje govoriti, marveč ga ljubeznivo objame (kakor nekdanj oče zgubljenega pa povrnivšega se sina) in tolaži in zagotavlja svoje ljubezni ter mu naroča, naj tolaži in potrjuje svoje žalostne in zbegane brate.

Smem pa se pristaviti, da tudi zavoljo nas ubogih grešnikov je Jezus to storil. Oj, blagor vam, spokorni grešniki, kateri ste vstali iz groba grešne trohnobe ter se resnično poboljšali, veselite se in radujte, ker s svetim Petrom vred ste obhajali tako srečno veliko noč! Bog vas obvaruj zopetne dušne smrti! Kristus je vstal in živi, živite tudi vi ter zvesto in stanovitno hodite po pravi poti, po poti krščanske pravičnosti!

II. Sedaj pa se obrnimo k poglavitnemu predmetu današnje nedelje ter premislimo še, kako se je Jezus prikazal dvakrat zbranim apostolom.

Ko sta se bila učenca iz Emavsca povrnila v mesto, so bili vsi apostoli razen sv. Tomaža zbrani v sobani zadnje večerje. Čeravno so že od raznih stranij slišali sporočilo o Jezusovem vstajenju in celo o njegovem prikazovanju ter jih je še posebej Peter skušal potrditi v veri, je vendar bilo mej njimi še polno negotovosti, dvoma, skrbij, strahu in žalosti. Bali so se najprej Judov — in v tem so bili morda še najbolj opravičeni, saj jih poznamo kakšje sovražnike Jezusove — zato so se zaprli in zaklenili. Zelo nejasna so jim bila še vsa naznanila o Kristusovem vstajenju; zato so mnogi dvomili, najbolj apostol Tomaž, tako da si je za vse čase celo zaslužil priimek »neverni« Tomaž, saj se je bil bržkone ravno vsled te mučne dvomnosti ločil od družbe drugih apostolov. Skrbelo jih je pa seveda tudi gledé na prihodnjost, kam naj se sedaj obrnejo, kaj naj začnejo.

V tej mučni mračnosti pa je nenadno posijalo dobrodejno solnce iz nebes, v tej obupni stiski je prišla hipoma božja pomoč in tolažba: Jezus je prišel in je stopil v sredo mej nje in je rekel: *Mir vam bodi! jaz sem, ne bojte se!* Apostoli pa so se prestrašili in bali, misleč, da vidijo duha. In Jezus jim reče: *Zakaj se bojite in zakaj se vzdigajo take misli v vaših srcih? Poglejte moje roke in noge, da sem jaz; potipajte in pogledjte, saj duh nima mesa in kostij, kakor vidite, da imam jaz.* In ko jim je bil to rekel, pokazal jim je roke in noge in stran, t. j. pokazal jim je svoje bliščéče svete rane, kakor lahko razvidimo iz besedij, katere je potlej izrekel Tomaž, ko so mu bili apostoli povedali, kako se jim je bil Jezus prikazal. Oh, predragi, lahko si mislite, kakšno strmenje je sedaj nastalo po dvorani, ko so se kakor nebeško solnce zasvetile Jezusove presvete rane; oj, pridružimo se za trenutek še mi v duhu svetemu apostolskemu zboru, pokleknimo in klečé premišljujmo dragocene rane božjega Zveličarja! Res, da

te rane nič več ne sklijo in ne pečejo, vendar so in ostanejo vekomaj najvidnejši spomin Jezusove neskončne ljubezni do nas, saj so, če smem tako govoriti, sveta pobotnica, na kateri vsakdo — v poprej rudečih, sedaj bliščečih črkah — lahko bere, da je poplačan Adamov dolg in zadoščeno božji pravici, in se lahko vsikdar prepriča, za kako drago ceno smo odkupljeni iz sužnosti satanove!

Pa dobremu Jezusu to še ni bilo zadosti. Ker namreč še niso verovali in se čudili od veselja, jim reče: *Imate li tu kaj jesti?* Nato mu ponudijo kos pečene ribe in sat medú. In je vpričo njih jedel, ter ostanke vzel in njim dal. Tedaj so se oveselili učenci, da so videli Gospoda; bili so popolnoma prepričani, da je res vstal od mrtvih. Oj, kako so mu bili hvaležni, da jim je tako ljubeznivo vso žalost in skrb ter obupnost kar hipoma spremenil v radost in tolažbo!

Pa še nekaj prav posebno imenitnega se je zgodilo ob tej prikazni. Jezus jih zopet pozdravi: *Mir vam bodi!* ter jim reče: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem*, in s temi uvodnimi besedami naznani, da jim hoče izročiti nekaj nenavadno imenitnega, neko izredno veliko oblast. Evangelij namreč nadaljuje: Ko je bil to izrekel, je dihnil vanje in jim rekel: *Prejmite sv. Duha, katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.* O blaženi trenutek, ki je Kristusovim namestnikom donesel toliko oblast, nam ubogim zemljanom pa toliko srečo! Odpustiti more le tisti, kateri je razžaljen; vendar pa je pri tem mogoče dvojno, da razžaljeni naravnost naznani razžaljivcu, da mu je odpustil, ali pa mu pošlje svojega zaupnika, ki naj odpusti v njegovem imenu. To poslednjo pot si je izvolil naš Zveličar v svoji neskončni ljubezni. Dokler je še po zemlji hodil, je sam odpuščal skesanim grešnikom; sedaj pa, ko misli zapustiti našo solzno dolino, naroči še apostolom in njih naslednikom, naj sedaj oni odpuščajo v njegovem imenu vsem grešnikom, katere bodo za vredne spoznali. Kako zelo je s tem počastil svoje apostole! Oblast, katere ni dal niti angelom, niti svoji lastni Materi, izroči svojim ljubim učencem! Angeli naj grešnikom prigovarjajo, naj jih nagibljejo h kesanju in pokori, — odpuščali jim bodo le mašniki svete katoliške cerkve; Marija naj bo le pribežališče grešnikom, naj jim prosi usmiljenja, milosti pravega kesanja in poboljšanja, a odpustiti ne bo mogla nobenemu, to oblast je božji Sin naklonil le svojim namestnikom, katoliškim mašnikom! In kako obsežna je ta oblast: vsi veste, kako velika je slabost in zlobnost človeška, a še večja

je usmiljenost božja in torej še večja ta oblast, ker v zakramentu sv. pokore odpusti božje usmiljenje vse zadolženje — od najmanjše napake do največjega greha, če je le pravo kesanje in prava spokorna volja! In kakšna je zgodovina te oblasti: o, koliko grehov je že izbrisala, koliko duš rešila, koliko žalostnih src potolažila; koliko dobrih del zasnovala, koliko miru dodelila, kolikrat že odpirala nebeška vrata . . .!

Pa kako ugoden trenutek si je Jezus izvolil za to preljubeznivo dejanje božje dobrotljivosti in božjega usmiljenja: ravnokar jim je mir voščil, in v tem zakramentu ga nam deli v največji meri, ravnokar jim je pokazal svoje presvete rane in koj nato jim dá oblast odpuščanja, kakor bi hotel reči: Glejte, s temi-le ranami, katere hočem ohraniti vekomaj, sem zaslužil vse milosti, katerih potrebuje grešno človeštvo, vam jih izročim, vi jih delite mesto mene, — *katerim boste grehe od pustili* . . . O, kako moramo biti Bogu hvaležni za ta sveti zakrament! Kaj bi sirote počeli, ko bi ga ne imeli! Ako vsak evangelij mašnik hvaležno poljubi, ko ga pri maši prebere, poljubiti mora ta evangelij, to veselo sporočilo še s prav posebno pobožnostjo in hvaležnostjo, ker zasluži, da bi ga podal še vsem vernikom po cerkvi, naj bi ga sleherni poljubil s hvaležnim srcem!

III. O sv. Tomažu pa nam pové evangelij, da ga ob tem prikazanju ni bilo pri drugih apostolih. Bržkone je bilo tako užaljeno in obupno ter zbegano njegovo srce, da ni mogel več ostati v družbi svojih tovarišev in si je iskal samote. Kako zelo je omahoval v veri, vidimo iz njegovega govorjenja. Ko so mu drugi učenci povedali: »Gospoda smo videli«, jim odvrne: »Ako ne vidim znamenj žebļjev na njegovih rokah in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval.« Pa kako blagohotno je dobri Pastir rešil to zbegano ovčico! — Po osmih dneh so bili učenci zopet zbrani v dvorani in Tomaž ž njimi. Jezus je prišel ob zaprtih vratih in je stal v sredi mej njimi ter rekel: *Mir vam bodi!* Nato reče Tomažu: *Položi svoj prst tu sem in poglej moje roke, in podaj sem svojo roko in položi jo v mojo stran, in ne bodi neveren, marveč veren!* Kakor bi mu hotel reči: O Tomaž, meniš-li, da ne vem, kaj si govoril v moji odsotnosti; pa vedi, da mi je vse znano. Slišal sem te, ko si drzno govoril: »Ako ne položim, itd. Stori sedaj, kakor si govoril; ná, tukaj so moje prebodene roke in prebodena stran, da se jih lahko dotakneš, jih premeriš, preiščeš, ter odloži svojo nevero in veruj, da sem prav isti, ki sem

na križu pribit visel tri ure in v grozovitih bolečinah umrl za rešenje tvoje in rešenje vsega sveta!«

Zdi se mi, da Tomaž ni mogel res storiti tega, kar mu je velel Gospod, marveč ostrmel je, kakor človek, ki pride nenadno iz goste teme v veliko svetlobo, in pokleknil ter trepetaje izgovoril le te le besede: »Moj Gospod in moj Bog!« ter s tem ob kratkem pa določno razodel svojo vero, svoje zaupanje, kesanje in ljubezen. Ako je pa Gospod le zahteval, kakor za milo kazen, da mora položiti prst v rane žrebljev in roko v ranjeno stran, potlej je pa ta krasni prizor še veliko ganljivejši in pristrčnejši. In kako rahlo in prizanašljivo ga posvari, čeravno ga je bil tako zelo razžalil, ker se je tako svojeglavno vedel, da se je ločil od drugih apostolov in jim ni hotel verjeti, akoravno so mu razodeli vsi svoje prepričanje, ter je bil še celo tako predrzen, da se je hotel na tak način prepričati, da bi mogel verjeti. In vendar mu ničesar ne očita, marveč se zadovolji s to vero, ki jo je pridobil na tak drzen način, in posvari ga le s tem, da pohvali druge, kateri radovoljno verujejo in ne potrebujejo za svojo vero takih dokazov. Reče mu namreč: *Ker si me videl, Tomaž, si veroval; blagor jim, kateri niso videli in so verovali.* Kako dober je Bog, ki zna celo napake in pregrehe ljudij tako ljubeznivo obračati na dobro! Ne le Tomaž, marveč tudi vsi apostoli so bili s tem na novo močno potrjeni v veri in v zaupanju ter jim je še žarnejše vsplamtelo apostolsko srce v hvaležni ljubezni do svojega nebeškega Učenika. Pa tudi za nas vse je silno vsposodbudna ta ganljiva dogodba, saj piše že sveti Gregorij: »Več je pripomogla k veri Tomaževa nevera, kakor vera verujočih učencev, ker s tem, da je njega dotikanje privedlo k veri, je utrjen naš um v veri brez vsakega dvomljenja.«

Osobito pa nam velja ono tolažno blagrovanje Jezusovo: *Blagor jim, kateri niso videli in vendar so verovali!* Mi sicer nismo tako srečni, da bi Jezusa videli, kakor so ga gledali apostoli, pač pa smo tako srečni, da enako, kakor apostoli, trdno verujemo v Jezusa in vse njegove nauke in naredbe. O, naj bi ta pohvala iz ust Jezusovih na novo zanetila v naših srcih tak ogenj svete gorečnosti, da ne bi le samo trdno verovali, marveč po svoji trdni veri tudi pravično in sveto živeli. Posebej bodi naše pošteno življenje dejanska zahvala za milosti sv. krsta in sv. pokore, katerih nas še zlasti spominja današnja Bela nedelja. Amen. A. Kržič.

2. Kaj je treba storiti, da prejmemo vredno sv. obhajilo?

(Priložnostni govor za prvo sv. obhajilo.)

Imejte ta dan v spominu in praznujte ga slovesno Gospodu v čast od roda do roda z večno službo božjo.

II. Moz. 12, 14.

Imejte ta dan o spominu, in praznujte ga slovesno . . . Te besede je govoril Bog Izraelcem v Egiptu ob priliki, ko jim je zapovedoval, kako naj jedo velikonočno jagnje ob času njegovega memohoda, ko bo pokončal vse prvorojeno od človeka in živine mej Egipčani, njim pa prizanašal in memo hiše šel, ker bo videl z jagnjetovo krvjo oškropljene duri; te besede pa veljajo tudi nam kristijanom, zakaj tudi mi kristijani še vedno praznujemo, — in kristijani bodo praznovali do konca sveta — memohod, t. j. prizanašanje Gospodovo, sicer ne s tem, da bi jagnje zaklali in jedli, temveč s svojim pravim velikonočnim Jagnjetom, ki je Jezus Kristus; te besede pa veljajo še posebno danes vam, ljubi otroci, ki boste prvikrat pristopili k mizi Gospodovi — k prvemu svetemu obhajilu! — O zares blaženi dan, dan sreče in veselja za vas, ki ste ga dočakali. Prišel je dan, ko se hoče sam Kralj nebes in zemlje z vami pobratiti, in z vami združiti pod podobo belega kruha! — Veliko je bilo veselje učencev, ko se jim je Jezus prikazal in jim mir voščil, toda še večje mora biti vaše veselje, ker Jezus ne bo danes samo v prikazni k vam prišel, temveč v resnici. Prišel je dan, da smete tudi vi, kakor prvenci Jezusove čede, k mizi Gospodovi pristopiti in se pogostiti s krvjo in mesom samega Sinu božjega. O prečudna skrivnost, kdo jo more prav počastiti, o nezapopadljivi čudež, kdo ga more umeti? O sreča, kdo jo more popisati? — Nebesa sama se veselé in z veseljem gledajo na vas. Nebesa — pravim se vaše sreče veselé, ker Oče nebeški vam danes kakor zgubljenim, — pa zopet najdenim otrokom napravlja gostijo. Miza je že pogrnjena in za mizo sedi Jezus sam, ki vam kliče, kakor nekdanj pri zadnji večerji svojim učencem: *Is srca sem želel z vami jesti velikonočno jagnje!* Nebeški duhovi klečé v gostih trumah okrog mize ter ponižno molijo svojega Gospoda v svetem zakramentu in sami želé, ko bi mogoče bilo, tako svojega Gospoda vžiti, kakor ga boste vi danes zavžili. Marija, čista Devica, kleči na strani svojega Sina in ga časti, ter vesela gleda na vsakterega izmej vas, kdor se vredno bliža k tej sv. večerji, ker ona ga zapíše v svoje materino srce. — Vaši angeli varuhi čakajo na vaši strani, da bi vas, kadar boste odstopili od sv. večerje, prijazno

objeli in poljubili! O prečudna skrivnost, nepopisljiva sreča za vas, ker se vsa nebesa z vami, ljubi otroci, družijo! O imejte in ohranite ta dan vedno v spominu, in praznujte ga tako, da boret Gospodu v čast in vam v izveličanje! Kako morete to storiti vam hočem sedaj razložiti! —

I. a) Trdno zaupam, da ste se, ljubi prvoobhajanci, vsi prav in čisto spovedali pri sv. spovedi svojih grehov, kolikor ste mogli in vedeli. Vaše srce je čisto in pripravljeno sprejeti ljubega Jezusa. — Vendar pa bi še to ne zadostovalo, da bi vi tako praznovali današnji dan prvega svetega obhajila, da bi bilo zares Gospodu v čast in vam v zveličanje, treba vam je namreč danes, kakor tudi v prihodnje, kadar boste pristopali k sv. obhajilu, še kaj več storiti, poslušajte torej, kaj? Predno pristopite k mizi, katera je že za vas pogrnjena, premislite dobro, kdo je ta, ki se hoče zaročiti z vašimi dušami. — Jezus Kristus je, — Kralj nebes in zemlje, pravi Bog, vi pa nevredne stvari njegovih rok. Premislite, da je on tisti, v čegar imenu se priklanjajo kolena vseh, ki so na zemlji, v nebesih in pod zemljo, katerega časté vse vstvarjene reči, kateremu hvalo in čast prepevajo vsi izvoljeni, in kateremu vsi kerubi in serafi nebeški neprenehoma sveto kličejo! Torej kadar vam bom jaz v božjem imenu rekel: *Glejte Jagnje božje, katero odjemlje grehe sveta*, takrat tudi vi molite in počastite to neomadežano Jagnje ter recite: O bodi moljeno in češčeno presveto Telo v svetem zakramentu. Molite in častite ga, kakor so ga trije Modri molili in častili v jasicah; molite ga, kakor ga je molil oni od rojstva slepi človek, katerega je Jezus pri kopeli Siloe ozdravil (Jan. 9, 38.); molite in častite ga, kakor so ga molili apostoli in drugi kristijani, in kakor ga molijo in časté še vedno vsi pobožni kristijani, predno ga prejmo! —

b) Spoznajte pa nadalje tudi, kako nevredni ste vi te velike — neizrečeno velike časti, ter se ponižujte pred Jezusom!

Sv. Janez Krstnik je bil največji med preroki, največji, kar jih je bilo rojenih na svetu, kakor je Kristus sam rekel, pa vendar se je proti Kristusu štel malovrednega, *jaz nisem vreden* — je rekel — *da bi mu le jermena odvezal od čevljev*. Ljubi otroci, vi niste tako sveti, kakor je bil sv. Janez Krstnik, torej spoznajte, koliko bolj skesani in ponižni se morate še-le vi danes bližati Jezusu, in kako ponižno ga sprejeti v svoje srce. S sv. Petrom

kličite: *Gospod, pojdi od mene, ker jaz sem grešen človek!* — Kakor je stotnik rekel, tako tudi vi za menoj recite v svojem srcu: *O Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, temveč reci le z besedo in moja duša bo ozdravljena!* Mislite vedno, da vi še niste vredni svojih oči k Bogu povzdigniti, še manj ga pa v svoje srce prejeti, ker ste ga že tolikrat lahkomišljeno s svojimi grehi žalili in križali. Obžalujte in objokujte tedaj svoje grehe in odpo-
 vejte se jim za vekomaj, ter zdihujte: *O moj Jezus, zares mi je žal, da sem te kedaj razžalil, jaz nisem vedel, kaj sem storil, sedaj še-le spoznam, kdo si ti in kdo sem jaz, odpusti mi, — prizanesi mi, — bodi mi milostljiv, nikdar več te nočem žaliti, temveč rajše hočem umreti, kot grešiti!*

c) Vrh tega pa, da tako počastite in molite Jezusa v presveti skrivnosti, da se tako kesate in ponižate pred njim, morate tudi goreče želeli in hrepeneti po njem! Srčna želja po njem vas bo storila še-le pripravne obilnih milostij in nagnila Jezusa, da bo s svojimi predragimi zakladi prišel v vaše mlado srce! — Stari Simeon je srčno želel videti Odrešenika, in njegova želja se mu je spolnila; Cahej je hrepenel le samo videti Jezusa, zato pride v njegovo hišo in pri njem ostane; sv. Katarina Sienska je videla sv. hostijo v mašnikovih rokah in je klicala: »O hitite mi Jezusa položiti v najnotranje srce« — O zdihujte in kličite tudi vi po Jezusu, ter recite: *Pridi, o pridi usmiljeni Jezus, daj se nam zavžiti! Pridi, ti naš učenik in uči nas tvojo voljo prav spoznati in spolnovati! Pridi ti naš Kralj, in naša srca vzemi v svojo oblast! Pridi ti naš pastir, in pelji nas na dobro pašo k svoji mizi! Pridi, ti naš zdravnik, in daj se nam samega sebe v zdravilo! Pridi ti ti naš prijatelj, in skleni z nami večno prijateljstvo! Pridi ti ženin naših duš in poroči se z njimi za večno življenje!* — Kolikor z večjim hrepenenjem želite Jezusa prejeti, toliko vrednejši in z večjim dobičkom ga boste prejeli in toliko veselejši vam bo dan prvega sv. obhajila. Jezus iz srca želi z vami jesti velikonočno jagnje, pridite mu tudi vi z enakimi željami naproti; vaše želje naj se z njegovimi združijo, da se bodo tudi vaše duše z njim zedinile in da se bo tudi nad vami spolnila beseda njegova: *Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.* Ljubi moji mladi prijatelji in prijateljice! Jezus se že bliža, že trka na vrata vašega srca in kliče vašim dušam: *Odpr mi moja sestra, moja prijateljica, moja ljuba! Prižgite lampice žive vere in presrčne ljubezni, ter njemu, svojemu ženinu, naproti hitite!* In ko k sveti mizi

pokleknete — o srečni trenutek po katerem ste hrepeneli — potem s svetim strahom in z veliko pobožnostjo zavžijte Jagnje božje! . . .

II. Kaj boste pa potem storili, ko boste imeli že Boga v svojem srcu, ko boste postali pravi tempel, živi tabernakel Kristusov? O ne hodite proč, dokler se milemu Jezusu za to neprecenljivo milost ne zahvalite, ne hodite poprej proč od altarja božjega, dokler Jezusu ne obljubite, da hočete vse dni njemu zvesti ostati, ter ga nikdar več vedoma in močno žaliti! — Imejte ta dan v vednem spominu! — pa kako? a) Prvič tako, da ga nikdar ne pozabite; b) drugič pa tako, da se ga nikdar nevredne ne skazete!

a) Človek ne pozabi hitro dneva, ob katerem se je z njim zgodilo kaj posebnega. Še na stare dni vé sivolasi starček pripovedovati, kaj se mu je v mladih letih posebnega pripetilo. Kaj pa hočete večjega, redkejšega, bolj čudežnega in imenitnejšega učakati, kakor je današnji dan, ko Bog sam v svoji ponižnosti pride k vam? Imejte ta dan v spominu! Spominajte se vsak dan, kaj ste Jezusu dolžni, kaj ste mu danes obljubili, kaj ste iz ljubezni do njega sklenili! Ker je pa le prerესnično, kakor nas uči prežalostna skušnja, da človek vse drugo dobro in zvesto pomni, najpoprej in najrajše pa pozabi na prejete dobrate, kakor pregovor pravi: Nehvaležnost je plača sveta! — torej vi nikar taki ne bodite! Imejte ta dan vedno v hvaležnem spominu in tako ga boste slovesno praznovali Gospodu v čast in sebi v zveličanje.

b) Rekel sem pa tudi, da se tega dneva ne smete nikdar ne vredne skazati. Vredni pa boste današnjega dne ne le samo, če ga ne pozabite v mislih, temveč v vsem svojem vedenju. Glejte, da ne boste zgubili svoje nedolžnosti! Angelom podobni ste bili, ko so vas vaši botri od sv. krsta prinesli in ko so vas vaše skrbne matere vzele v naročje; kakor angeli ste bili, ko smo vas v šolo sprejeli, pa hitro ste rastle in vedno večji prihajali, ste veliko lepega in potrebnega slišali in se učili, pa bojim se, da je tudi sapa zapeljivosti in pohujšanja kaj škodovala belemu limbarju nedolžnosti. Sedaj pa boste stopili mej svet, kjer ne boste več tako pod skrbjo svojih starišev in učnikov, in kjer boste veliko slabega videli in slišali, kar bi utegnilo vašo nedolžnost omadežati ali pokončati. Videli in slišali boste celo take ljudi, katere sedaj spoštujete, kaj nerodnega ali hudobnega storiti, zapazili boste marsikaj, kar se vam ne bo prav zdelo in pred čemur smo vas večkrat svarili. Takih nikar ne posnemajte, bežite pred njimi kakor pred ubijalci

in tolovaji, zakaj gotovo je, če jih bote posnemali, bote tudi vi vkljub vsem dobrim naukom, katere ste slišali, hudobni in zelo nesrečni. Posnemajte vedno le dobre zglede pravičnih in bogaboječih ljudij, pa tudi vi sami drugim dajajte lepe zglede; bodite vedno skrbni, da ne zapravite najdražjega blaga, posvečujoče milosti božje! Varujte se slabih tovaršij, kajti v slabih tovaršijah umira sramožljivost in se mori nedolžnost! Radi molite, hodite radi k službi božji, pridite radi k sveti spovedi in sv. obhajilu, sicer pa bodite doma pri stariših ter se pridno dela vadite. Priporočujte se sleherni dan neomadežani Devici Mariji, ker resnično je, da veliko mladih ljudi je še tisti dan nedolžnost zgubilo, ko so pozabili na Marijo! Priporočajte se vsak dan svojemu angelu varihu, kateri stoji na vaši strani, povsod z vami hodi in vas pred hudim brani ter zapisuje vsa vaša dobra dela v bukve življenja, in kateri bo na sodbi ali kakor prijatelj za vas govoril, ali pa ves žalosten kakor vaš tožnik pred Bogom stal! Mislite si tudi vedno, da, ako vas tudi oči vaših starišev, duhovnov in učencov ne vidijo, vas vendar le vidi Oče nebeški! Verjemite mi, ljubi moji, če me boste ubogali, da bote tako zares današnji dan vse dni svojega življenja mogli praznovati slovesno Gospodu v čast in sebi v največjo srečo in slednjič v večno zveličanje! —

Sedaj pa ne morem drugače, kakor da tudi vam drugim, ki to poslušate, ne izpregovorim nekaterih besed. — Krščanski stariši teh otrok! Glejte jih tukaj, vaše otroke! Jaz vam jih zopet nazaj dam čiste, nedolžne, omite kakor po sv. krstu! Skrbite, da jih boste ohranili tudi v čednosti in prijetnosti pred Bogom in ljudmi! Učite jih tudi zanaprej lepo, molite zanje in hudega jih varujte — posebno pa glejte, da jih tudi sami ne boste pohujšali, da ne boste dušni morilci lastnih otrok, ker Gospod bo iz vaših rok svete in nedolžne tirjal, glejte, da nobenega ne izgubite. — Pa tudi vas druge, ki s temi otroci morebiti niste v nobeni drugi zvezi, kakor da so vaši krščanski bratje in sestre, naj zadene moja beseda. Varujte se sleherni in vsi, da ne bo kdo teh, ki se hočejo danes podati v službo Gospodovo, pohujševal ali zapeljeval! Strela jeze božje bi utegnila zadeti njega, ki bi hotel te male, katere danes Kristus k sebi kliče, pačiti ali jih njemu uropati; njihovi angeli bi ga tožili pred sodnjim stolom in boljše bi mu bilo, da bi rojen ne bil, kakor pa če bi spridil te, katere si je danes Gospod odbral za svoje izvoljene posode. — Pustite jih, sveti so

sedaj, — in gorjé mu, kdor jim bo prvi priložnost dal, da grešijo; pustite jih in pomagajte jim, da bo zopet že skoraj nepoznana nedolžnost mej nami začela cveteti, k čemur jim Bog daj svojo pomoč na priprošnjo Marijino, katero je angel Gospodov pozdravil z limbarjem nedolžnosti in katera je posebna pomočnica čistih in nedolžnih otrok! Amen.

A. Šimenec.

Druga nedelja po veliki noči.

Náš Gospod Jezus Kristus.

LXXVIII.

Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir dá svoje življenje za svoje ovce.

Jan. 10, 11.

Imeli smo že dovelj prilike, temeljito se prepričati, kako daje dobri pastir življenje za svoje ovčice; saj vsa zgodovina o Jezusu Kristusu je zgodovina o dobrem Pastirju: prihod na svet, njegovo 33letno delovanje, njegovo učenje, njegovo trpljenje, njegova smrt in vstajenje, njegovo nevidno vladanje v sv. katoliški cerkvi, vse, vse nam kaže v prelepi luči to, kar nam sv. evangelij pripoveduje o dobrem Pastirju.

Posebej pa se je pokazalo precej po vstajenju, kako zelo je nebeški Pastir skrben za svoje dobre ovčice. Najprej jih ljubeznivo prepričuje, da ni kakor navaden pastir, kateri ostane mrtev, ako so ga volkovi raztrgali in razmesarili, ko je branil svoje ovčice in jih hotel rešiti; marveč, da je oni vsemogočni Pastir, kateri je s svojo smrtjo rešil ovčice iz žrela peklenskih volkov, a potlej je zopet oživel, da more še dalje ostati pri svojih ljubljenih ovčicah in jih še dalje voditi na dobre pašnike nebeskih milostij. In kako ganljivo je, ko se njegove dobre ovčice, ki so bile vse zbegane takrat, ko so jim divji volkovi ugrabili in tako grozovito umorili dobrega Pastirja, sedaj po njegovem vstajenju polagoma pomirijo, in kako ga res po njegovem glasu spoznavajo po vrsti vsi, katerim se je prikazal. Zato je tudi za nas tako vspodbudno, da natančneje premišljujemo posamezna prikazovanja. Danes moramo zopet nekoliko nazaj seči, da si ogledamo še to, kar bi bilo moralo prav za prav že velikonočno nedeljo priti na vrsto, namreč prelepo velikonočno dogodbo o pobožnih ženah.

V cerkveni zgodovini so poleg slavnih misijonarjev in drugih zaslužnih mož prav gostokrat pohvaljene tudi bogoljubne žene, katere so veliko vplivale na razširjanje svete vere in utrjenje pobožnega življenja. Enako nam pripovedujejo že sveti evangeliji, da so poleg apostolov in učencev tudi svete žene se jako goreče udeleževale poprej pri Jezusovem učenju, potlej pri njegovem trpljenju in njegovi smrti ter še posebej o njegovem častitljivem vstajenju.

Zelo častitljive so te ženske, katere nam opisuje zgodovina velikonočne skrivnosti. Oglejmo si jih nekoliko. Že zgodovina velikega petka nam pove, da je poleg križa Jezusovega stalo več pobožnih žen, ki so bile prišle iz Galileje (ali tudi iz bližine) za Jezusom v Jeruzalem. Posebej se imenujejo: v prvi vrsti njegova presveta Mati Marija. Potlej Marija Kleofova (Alfejeva), ki je bila jako spoštovana in sloveča ženska, (imenuje se tudi »sestra« Matera božje, kar po svetopisemskem izrazu lahko pomeni bližnjo sorodnico, ali pa, kakor piše učeni p. Suarez, se je zato imenovala »sestra presv. Device«, ker je bil njen mož Kleofa brat sv. Jožefa). Kako izvrstna žena je bila, nam pričajo še posebej njeni otroci: njen sin je bil apostol Jakob mlajši; njeni hčeri sta bili Marija, ki jo tudi sv. pismo častno omenja kot mater pravičnega Jozesa, in Salome, žena Cebedejeva, katero že poznamo iz one dogodbe, ko je kot ljubeča mati prosila za svoja sinova: Janeza in Jakoba, naj bi sedela prav blizu Jezusa, eden na desnici, eden na levisi. Nadalje se omenja Johana, žena onega kraljevega uradnika v Kafarnavmu, kateremu je bil Jezus ozdravil bolnega sina itd. Na prvem mestu pa imenuje sv. evangelij Marijo Magdaleno, katera nam je že znana iz raznih dogodkov.

Te častitljive žene so res pokazale v odločilnem trenutku veliko junaštvo, ker tudi takrat niso popustile Jezusa, ko so ga popustili celo njegovi apostoli in učenci, marveč so ga spremile tudi na goro Kalvarijo ter vztrajale pri njem prav do smrti. Milo so žalovale veliko soboto, ko je Jezus počival v grobu; z ginjenim srcem so se spominjale njegovih nauk, njegovih čudežev, njegove neskončne dobrotljivosti; s tolažbo jih je sedaj navdajal spomin vsega, kar so mu storile v postrežbo, le žal jim je bilo, da niso bile še bolj goreče. Posebno so obžalovale, da ob njegovem pogrebu veliki petek niso mogle skazati tolike časti, kakor bi bile rade in kakor bi se bilo spodobilo. Zato se dogovorijo, da bodo prej ko prej popravile to zamudo in nadomestile, kar so zamudile veliki petek.

Veliko soboto je bil judovski praznik, torej se ni smelo nič prodajati in niso mogle kupiti potrebnih dišav. Šele ob solnčnem zahodu je po judovski šegi minil dan, ter so bile prodajalnice odprte. Zato nakupijo še zvečer dišav, da bi mogle zjutraj na vse zgodaj iti k Jezusovemu grobu.

Ko se je v nedeljo zjutraj jelo daniti, se takoj odpravijo proti gori Kalvariji, ker so dobro preračunale, da bodo ob solnčnem vzhodu že pri grobu, poprej pa ni kazalo, ker bi v temi ne mogle prav izvršiti svojega opravila. Po potu seveda ni bilo drugega pogovora, nego o mrtvem Jezusu in o tem, kako mu bodo še v grobu izkazale dostojno čast. Ker so bile že vse zamišljene v to svoje častno delo, se tudi spomnijo težkega kamena pred grobom, ki so ga bili predvčerajšnjim pobožni pogrebci postavili pred grob. O tem kamenu naravnost pravi sv. pismo, da je bil zelo velik in po judovski šegi je bil tudi trdno zastavljen, kakor v nekakem žlebu. Zato so se skrbno povpraševale: „Kdo nam bo pač odvalil kamen od grobnih vrat?“ Iz tega pogovora je razvidno, da o straži niso nič vedele in o tem nič slišale, da je bil kamen zapечат, sicer bi jih bilo to še bolj skrbelo. Ko je solnce vzhajalo, so dospete do groba in videle, da je kamen odvaljen. To jih je zelo osupnilo. Ni čudo, da jih je takoj obšla misel, kaj pa, če se je zopet zgodil kak zločin in so Jezusa vzeli in kam drugam odnesli — oh, še v grobu mu ne dajo pokoja! Zlasti Marija je kar ob prvem pogledu tega prepričanja in takoj popusti družčino in teče povedat Petru in Janezu: »Vzeli so Gospoda iz groba, pa ne vemo, kam so ga položili.« Kje drugje naj bi iskala sveta in pomoči v taki zadregi, če ne pri Petru in Janezu? Kako sta hitela ta dva goreča apostola vsled tega sporočila k grobu, pripovedoval sem vam že zadnjič; danes opazujmo le pobožne žene.

Ko je bila Marija odšla v mesto, so druge ženske šle v grob in so hotele natančneje pregledati. Močno so bile žalostne, ko Jezusa ni bilo v grobu. Kar zagledajo dva angela v svitlih oblačilih. Silno se prestrašijo; toda strah se jim takoj spremeni v veselje. Zakaj ta angelska prikazen ni bila strašna, kakor poprej za vojake stražnike, marveč kar moč tolažna že po zunanje, posebno pa po nebeško milih besedah, s katerimi jih je nagovoril eden izmej njiju. Najprej jih hoče pomiriti: »Nikar se ne bojte!« Potlej pohvali njih bogoljubno podjetje: »Jezusa iščete nazareškega, križanega!« češ, to je jako hvalno, da ste se tako zgodaj potrudile h grobu in sicer s tako lepim namenom. Nato jim naznani veliko

skrivnost in sicer na jako odločen način: »Kaj iščete živega mej mrtvimi? Vstal je, ga ni tukaj!« In da bi jih popolnoma prepričal, opozori jih na prazni grob, rekoč: »Poglejte kraj, kamor so ga bili položili!« in na njegovo prerokovanje: »Spomnite se, kako vam je govoril, ko je bil še v Galileji, ko je rekel: Sin človekov mora biti izdan v roke grešnikom in biti križan in tretji dan zopet vstati.« In so se spomnile njegovih besedij, in se seveda tudi utolažile. Sedaj, ko jih vidi dovolj prepričane in utolažene, jim naroči: »Pojdite hitro in povejte njegovim učencem in (posebej) Petru, da je vstal; glej, pred vami gre v Galilejo, tam ga boste videli, kakor vam je naprej povedal.« Obojno čustvo: poprejšnji strah in novo veselje jim je navdajalo srce; zato pravi sv. evangelij: »S strahom in velikim veseljem so bežale od groba in hitele naznanit njegovim učencem.«

Mejtem se je Marija Magdalena zopet povrnila k grobu. Stala je zunaj groba in se jokala. Ko se je pa jokaje pripognila in pogledala v grob, videla je dva angela v belih oblačilih, enega pri glavi, enega pri nogah, kjer je bilo položeno truplo Jezusovo. Rečeta ji: »Žena, kaj jokaš?« Odgovori jima: »Ker so vzeli mojega Gospoda, in ne vem, kam so ga položili.« Ko je to izgovorila, se je obrnila (morda sta ji angela namignila, ali pa je sama začutila stopinje za seboj) in je videla Jezusa stoječega, pa ni vedela, da je Jezus, mislila je, da je vrtnar; morda se ji je Jezus prikazal v podobi vrtnarja, ali pa vsled žalosti ni dovolj pazno pogledala. Jezus ji reče: »Žena, kaj jokaš? Koga iščeš?« Reče mu: »Gospod, ako si ga ti odnesel, povej mi, kam si ga položil, da ga vzamem.« Magdalena vrtnarja spoštljivo nagovori, ter mu reče »gospod«, da bi ji rajši vslišal prošnjo; tudi mu Jezusa niti ne imenuje ne, marveč kar brez vsega drugega razgovora prične: »Ako si ga ti odnesel, itd. češ, saj ga mora pač ves svet poznati in — kakor ona — v tej strašni dobi misliti edino le nanj. Poiskala bi pa zato tako rada Jezusovo truplo, ker je v skrbeh, da bi se mu ne bila zgodila kaka nečast, ter mu preskrbela častljivo počivališče, naj velja karkoli.

Kako je moral biti Zveličar vesel te svoje tako goreče, tako zveste ovčice, ki hoče sedaj tako junaško popraviti svoje nekdanje zmote! Nič več je noče pustiti na poskušnji — v negotovosti, dá se ji spoznati, pa kako? Prav tako, kakor je nekdaj učil o svojih ovčicah, da *poznajo njegov glas*. Doslej je posnemal tujca v svojem govorenju, sedaj pa spremeni glas (in bržkone tudi samega sebe

tako, da se ji pokaže v svojem veličastvu) ter jo nagovori z znanim glasom dobrega Pastirja, rekoč: „*Marija!*“ Ena sama beseda — pa vse ji pojasni! Kakor bi jo hotel poučiti: Marija, jaz sem, me li ne poznaš? — Kakor bi jo hotel utolažiti: Marija, utolaži se, umiri se, zarad mene se ti ni treba več jokati! — Kakor bi jo hotel pohvaliti in ji naznaniti svoje zadovoljstvo: Marija, tako je prav, dovolj si dokazala, da si moja dobra učenka, zvesta ovčica!

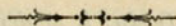
Lahko si mislite, kako zelo je to iznenadilo Magdaleno! Tudi ona spregovori le eno samo besedo: »Raboni!« (Učenik!) Več ne more, — preveč je ginjeno njeno 'sveto srce ob toliki spremembi, ob tako hitrem prehodu iz največje žalosti v toliko veselje! Pa saj tudi ni treba besedij tam, kjer govori srce; saj je Jezus vseveden, saj še vse bolj pozna svoje ovčice, kakor pa ovčice njega. O, koliko plemenitih svetih čustev je v tej edini besedi! Najponižnejše počeeščenje, — največja hvaležnost, — ganljiva skesanost, — trdni sklep večne zvestobe, — vsklik nepopisne sreče... Nehoté se zgrudi na kolena, — kakor nekdanj v življenju pred njegove noge in jih hvaležno poljublja, to pa še tembolj, ker se ji zdi prevelika sreča, da bi mogla dolgo trajati na tem svetu. In prav na to jo opozori Zveličar, ko pravi: *Ne dotikaj se me*, (kakor, da bi se ti ne bilo nič več ločiti od mene) *saj še nisem šel k svojemu Očetu!* Prišla bo ona srečna ura, ko nastopi večna radost brez ločitve; a sedaj še ne, sedaj se mora ustanoviti in utrditi moje kraljestvo na zemlji. Tudi ti imej svoj delež: *pojdi k mojim bratom in povej jim, da grem k svojemu Očetu in vašemu Očetu, k svojemu Bogu in vašemu Bogu.* Hotel je reči: apostoli, moji ljubljenci, so sedaj žalostni, a naj jih potolaži sporočilo, da sem od mrtvih vstal; ti pa jih še posebej spomni moje obljube, da pojdem k svojemu Očetu in pozneje pridejo tudi oni za menoj. Marija Magdalena je šla in naznanila apostolom: »Gospoda sem videla in to mi je povedal.«

Tudi drugim ženam, ki so po naročilu angelovem šle v mesto, da bi apostolom naznanile Jezusovo vstajenje, se je prikazal na poti in jim rekel: *Pozdravljene bodite!* One pa so pristopile in objele njegove noge in ga molile. A Jezus jim reče: *Nikar se ne bojte! Pojdite, povejte mojim bratom, naj gredo v Galilejo, ondi me bodo videli!* Kar jim je bil že poprej angel naznanil, to jim sedaj tudi Jezus sam na novo naroči. In so šle in so vse to povedale apostolom.

Dve reči si iz današnjega premišljevanja prav posebno za-
pomnimo. Prva naj nas tolaži v časnem življenju, druga naj nam
daje zaupanje zarad večnega zveličanja.

Bogoljubne judovske žene so bile v raznih skrbeh, ko so se
odpravljale in šle k Jezusovemu grobu, zlasti pa jih je na poti
skrbelo, kdo jim bode težki kamen odvalil od durij groba. Po-
glejte, ravno ta skrb, ki jim je najbolj belila glavo, je bila čisto
prazna. Angel je bil že odvalil kamen, predno so prišle na mesto.
In ko so bile potlej pa zato tako žalostne, ker Jezusa ni bilo več
v grobu, jih je zopet angel tako nebeško lepo potolažil. Enako
imamo mi v življenju mnogo skrbi, marsikakšen kamen se pri-
vali in nam stiska srce. Pa onim, kateri Jezusa iščejo, bogoljubno
živé, dobrotljivi Bog že pravočasno pošlje svojega angela, da jim
težki kamen odvali od srca in sladko tolažbo vliva v žalostno dušo.

Še bolj, kakor časne stiske pa dobrega človeka skrbi to, kar
nas čaka po smrti tamkaj v večnosti; greh, to je še najtežji kamen,
ki pritiska na srce dobrega kristijana. In kolikor jaz do sedaj ljudi
poznam, moram reči, da so v obče ljudje tem boljši, čim bolj jih
grehi skrbé, da so najboljši oni, katere močno skrbé celo mali
grehi, oni pa najslabši, katerih kar nič ne pečejo niti veliki, smrtni
grehi! Zatorej povabim vas vse dobre ovčice, katere grehi skrbé,
zahvalimo se usmiljenemu Srcu Jezusovemu, da je naklonilo to-
liko radost spokornici Magdaleni, ker to nam daje upanje in za-
gotovilo, da bo milostljivo tudi nam! Amen. A. Kržič.

Pogled na slovstvo.

A.

Flos iuvenilis. Libellus precum in usum studiosae iuventutis. —
Mladeniški cvet. Dijaški molitvenik. — Tako je naslovljena lična molitvena
knjižica za dijake, ki jo je sestavil in izdal g. Jožef Benkovič. Z veseljem
povdarjamo, da bo svojemu namenu prav dobro služila. Vsak dober molit-
venik mora podajati molitve, ki so vzete iz bogatega zaklada molitev svete
cerkve, ozirati se mora na cerkveno leto in cerkvene obrede, vsebina mora
biti jedrnata in jezik lahko umljiv. Zlasti skrbno morajo biti sestavljene
molitve za sv. mašo in molitve o prejemanju zakramentov sv. pokore in
sv. Rešnjega Telesa. Molitvenik, ki ustreza tem zahtevam, se sme imenovati
dober molitvenik. V novem dijaškem molitveniku najdemo našteje vrline.
Skoro vse molitve so povzete iz raznih nabožnih del svetnikov in svetnic in
drugih cerkvenih pisateljev; prav veliko število je takih molitvic v knjižici,

katera je sv. cerkev obilno obdarovala z odpustki. Vse te molitve so prišle v resnici iz vnetega, pobožnega srca in bodo tudi pot našle do srca. „Mladeniški cvet“ ima obširne oddelke, v katerih dijakom podaja molitve za česčenje sv. Rešnjega Telesa, za česčenje Matere Božje in česčenje angelov in svetnikov. Za božič, za veliki teden in za česčenje sv. Duha bi želeli še katere posebne molitve, kakor tudi za čas duhovnih vaj, katerih se morejo sedaj zopet dijaki udeleževati. Prav pohvalno moramo omenjati oddelek o šest-nedeljski pobožnosti v čast sv. Alojziju s pristrčnimi premišljevanji za posamezne nedelje. Gospod pisatelj je pridejal svoji molitveni knjižici iz obrednika za Marijine kongregacije latinske molitve pri vsprejemu in pri tedenskih shodih. Bog daj, da bi se naši dijaki kmalu mogli posluževati teh molitev! — Naj bi „Mladeniški cvet“ prišel v roke vsem našim dijakom! Gotovo bo prinašal prav obilo sadú v mladih, nepokvarjenih srcih. Knjiga se prodaja v Katoliški in Ničmanovi bukvarni v Ljubljani. V platno vezan izvod z rdečo obrezo stane 2 K 20 h, v usnje vezan izvod z rdečo obrezo 2 K 60 h, po pošti izvod 20 h več. Prodajal se bo pa molitvenik tudi v drugih mestih, kjer so slovenski dijaki.

—j.

B.

1. *Compendium theologiae dogmaticae specialis* a p. Gottfried Noggler a Graun, ord. capuc. provinc. Tyrol. septentr., s. theologiae lectore exaratum. Cum approbatione celsissimi et reverendissimi episcopi Brixinensis. Oeniponte. Libraria Catholicae Marianae societatis. 1899. 8°. Str. 884. Cena 12 K, elegantno vez. 14 K. 40 h. — Pred sedmimi leti je izdal p. Gottfried Noggler „Institutiones theologiae dogmaticae specialis rmi. p. Alberti a Bulsano“, katere smo ocenili in naznanili tudi v tem listu. Dasi je to delo Bulsanovo ali Knollovo, predelano in popravljeno od p. Gottfrieda, jako dobro za privatno učenje, je za šolo preobširno. Zato je sedaj isti čislani pisatelj izdal šolsko knjigo z navedenim naslovom. Kolikor smo mogli presoditi, ima „Compendium“ vse lastnosti dobre šolske knjige: preglednost, jasnost in lahkoto v razlagi, kratkost v dokazih in v obliki razločen, enakomeren tisk. Kolikor uči podpisanega mnogoletna šolska vaja, rabila bi se knjiga v šoli prav dobro.

2. *Praelectiones dogmaticae, quas in collegio Ditton-Hall habebat Christianus Pesch S. J.* — Tomus IV. De Verbo incarnato. De b. V. Maria. De cultu sanctorum. Editio altera. Vel. 8°. Str. 352. Cena 6 K. — Tomus V. De gratia. De lege divina positiva. Editio altera. Vel. 8°. Str. 324. Cena 6 K. — Pescheva dogmatika izhaja sedaj pri Herderju v Breisgau že v drugi izdaji, četudi je komaj par let, odkar so isti zvezki izšli prvič med svet. (I. izdaja je bila z IX. zvezkom dovršena lani.) To delo je obširno in ni za površno učenje, pa tudi ni težko, da bi se ne moglo rabiti v šoli. Sestava in uredba se drži starejše navade, kar kaže naš naslov. Razlaganje in dokazovanje se ne loči od drugih pisateljjev. Nazorov, ki bi se razločevali od navadnih nazorov, nismo našli; omenjeni so vedno tudi taki, katerih pisatelj ne odobrava. Milost in prosto voljo razlaga po kongruizmu. S kratka: Kdor se želi temeljito, pa tudi lahko in prijetno učiti specialne dogmatike, naj seže po Peschevi knjigi, tem bolj, ker je tudi zunanja oblika prikupljiva.

3. *Theologia moralis, decalogalis et sacramentalis.* Auctore clarissimo p. Patritio Sporer, Ord. Ff. Min. Novis curis edidit p. F. Irenaeus Bierbaum,

ord. Ff. Min. provinciae Saxoniae S. Crucis lector iubilatus. Cum permissu superiorum. Tomus II. Paderbornae, MDCCCC. Ex typographia Bonifaciana. 8°. Str. 948. Cena 9 K 36 h. — Tvarina tega obširnega zvezka je ta-le: De justitia et restitutione, tractatus in V. praeceptum decalogi, appendix ad VI. et IX. praeceptum, de dominio et contractibus. Vsako poglavje ima svoje oddelke ali sectiones s svojimi paragrafi in številkami. Ta zvezek obdeluje prav težavno tvarino, katero je v izpovednici sitno dobro določiti, še sitneje pa pri izpovedancih dognati. V mnogih stvareh se ozira pisatelj na nekdanje družabne razmere (n. pr. torturo), ki so se preživele. Gledé na veliki obseg knjige ni cena njena visoka.

4. *Praelectiones iuris canonici*, quas iuxta ordinem decretalium Gregorii IX. tradebat in scholis pont. Seminarii Romani Franciscus Santi, professor. Index rerum generalis ad V libros concinnatus a Martino Leitner, dr. iur. can. Ratisbonae. Sumptibus et typis Friderici Pustet. MDCCCIC. — To je kazalo za Santijeve „Praelectiones“, katere smo že omenili.

5. *Thomae a Kempis De imitatione Christi* libri quatuor. Textum edidit, considerationes ad cuiusque libri singula capita ex ceteris eiusdem Thomae a Kempis opusculis collegit et adiecit Hermannus Gerlach, canonic. ecclesiae cathedr. Limburg., iur. utr. dr. Opus posthumum. Editio altera. Cum approbatione rev. archiepiscopi Friburgensis. Friburgi Brisgoviae. Sumptibus Herder. MDCCCC. 8°. Str. 664. Cena 2 K 88 h, vez. 3 K 30 h. — Konsideracije so prav umno izbrane. Dejal bi, da nekako okrepečajo utisk prejšnjih besed iz prave „Imitacije“. Viri vsem posnetkom so navedeni pod črto. — Oblika je lepa.

6. *Der Priesterstand*. Vorträge von Joh. Bapt. Lohmann, S. J. Zweite Ausgabe mit Anhang: Die höheren Weihen mit Ausschluss der Bischofsweihe. Mit kirchlicher Genehmigung. Paderborn, 1899. Druck und Verlag der Junfermannschen Buchhandlung. (Albert Pape.) 8°. Str. 317. Cena 3 K 24 h. — Knjiga podaje trideset govorov in sicer: 1. o čistiljivosti duh. stanu, 2. o svetosti duh., 3. o dolžnosti duh. posvetiti se, 4. o poklicu v duh. stan, 5. o nevarnosti duh. stanú, 6. o sv. redih (nižjih); v dodatku govori pisatelj o višjih redih. Ako pomislimo to vsebino in se spomnimo imena pisatelja, ki je na asketičnem polju slavnoznan, povzamemo iz tega sodbo o teh govorih. Imel jih je pisatelj l. 1870. – 1872. v Marijanski kongregaciji za bogoslovce in jih potem priredil za tisek.

7. *Geschichtlicher Führer*. Alphabetisch geordnet und besonders für das katholische Vereinsleben bearbeitet auf Grund des neuesten Quellenmaterials von Paul Siebert. Stuttgart. Süddeutsche Verlagsbuchhandlung. (Dan. Ochs). 1899. 8°. Str. 584. Cena 5 K. — Enake vsebine knjige so že izšle, n. pr. „Geschichtslügen“. Pisatelj zavrača v tej zgodovinske laži in razno podtikanje na rovaš katoliške cerkve. Ta knjiga nam je jako všeč, ker je temeljita, precej obširna in pové ob kratkem glavne in preporne stvari. Zlasti nam ugaja, da so pisatelji in viri navedeni v obrambo resnici natanko po besedah.

Dr. Fr. L.